

مفصل علم حال

عَلَّقْنَا

ملا صابر جان بن ملا عبد البديع ملقب بـ ...
 مؤلفی ...
 معلم زفر القاسمی

شلمه ...
 ...

بهم مأخذ لرم : هداية، شرح وقایه، ابراهیم خلی، مختارات التوارق، ابن
 عابدین کتابری اولوب مکتوبه بولمانغان سوزنی آلمی فقط صحتی الیله فتوی
 اولوبیلان سوزلوتی گنه آلو راعه طرشدیم، کالسا ایلدیریمه نه بدین ...
 ملا صابر جان بن عبد البديع
 ۲ نھی طبع

مکتوبه ...
 ...

کتابخانه ...
 ...
 ...
 ...

...
 ...

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اعتقاد

س . . . اعتقاد نى ديمك ؟

ج . . . اعتقاد - بر حكمگه چن كو گل ايله اينانو ديمك .

س . . . مذهب نى ديمك ؟

ج . . . مذهب - مجتهدلرنك [۱] كورسه تديكى يوللرى ديمك .

س . . . اعتقاده مذهبك ؟

ج . . . اعتقاده مذهبم اهل السنة والجماعة مذهبى .

س . . . اهل السنة والجماعة مذهبى نى ديمك ؟

ج . . . « پيغمبر مز محمد عليه السلام نك هم صحابه لرى نك و اول صحابه لرگه

ايه روچى لرنك اعتقادلرى اوزرينه اعتقاد قيلدم » ديمك؛ يعنى آنلر

نورسه گه اشانسه لر مين ده شول نورسه لرگه چن كو گلمدن اشاندم ديمك .

س . . . عمل و عبادتده مذهب نيجه ؟

ج . . . عمل و عبادتده مذهب دورت .

س . . . آلا ر قايسلر ؟

ج . . . ۱ - امام اعظم ، ۲ - امام مالك ، ۳ - امام شافع ، ۴ - امام احمد بن حنبل .

س . . . عملده مذهبك قايسى ؟

ج . . . عملده مذهبم امام اعظم حضرتلر ينك مذهبى ، يعنى امام اعظم حضرتلر ينك

قرآنده و حديث شريفدن اجتهاد قيلول چغارغان مسئله لر نى قبول

ايتدم و آنك سوزى ايله عمانى اختيار قيلدم .

[۱] مجتهد ديمك اوزنى نك اجتهادى ايله و اوزبنك علم و رابى ايله قرآندن

و حديث شريفدن حكم چغاروچى ديمكدر .

بناہ اسلام .

س . . بناہ اسلام نیچہ ؟

ج . . بناہ اسلام بیش [۱] .

س . . آلا ر قایسیر ؟

ج . . ۱- ایمان ، ۲- نماز ، ۳- روزہ ، ۴- زکوٰۃ ، ۵- حج .

س . . ایمان نی معنادہ ؟

ج . . ایمان - اینانمق و او شانمق معنا سنده [۲] .

س . . نیچہ تور لی روشدہ ایمان بار ؟

ج . . ایکی تور لی روشدہ ایمان بار .

س . . آلا ر قایسیر ؟

ج . . بر سی اجمالا ایمان ، یعنی بر یولی ایمان کیترمک ؛ ایکنچی سی تفصیلا ایمان ، یعنی آیرا - آیرا ایمان کیترمک .

ایمان اجمالی .

س . . اجمالا ایمان کیترمک نیچک ؟

ج . . پیغمبر مز محمد علیہ السلام اللہ تعالی طرفدن نی نر سه ایله کیلگن

بولسه ، بار چه سنی حق دیه نلمز ایله ئه یتوب کو کلمز ایله اینانمق

وشول اینانمش نر سه لر مزی او گره نوب خداغه بوی صونمق ، یعنی

طاعت و عبادت قیلمقدر .

س . . پیغمبر مز محمد علیہ السلام ننگ اللہ تعالی طرفدن کیتورگان نر سه لر ی نیچہ تور لی ؟

ج . . ایکی تور لی : بر سی اشانورغه و اینانورغه تیشلی نر سه لر در ، که آگا

«اعتقاد مسئله لر ی» دیر لر ؛ ایکنچیمی بلوب و اینانوب عمل قیلماغه

تیوشلی نر سه لر در ، که آگا «عملیات و فقہیات مسئله لر ی» دیر لر .

[۱] بناہ اسلام — اسلام ننگ نیگز ی دیمقدر .

[۲] مطلق ایمان ایکی تور لی : ایمان فطری ، ایمان کسبی ، ایمان فطری اللہ

تعالی بار چه آدم ننگ جانی بار اتقاندہ ایمان ایله یاراتماغی . ایمان کسبی آدم بالاسینک

بالغ اولدغندن صخره ایمان کیتورمکی . ایمان کسبی اوچ تور لی : ایمان تقلیدی ،

ایمان استدلالی ، ایمان تحقیقی . ایمان تقلیدی : آدم بالاسینک آنا آناسدن ایشوب

ایمان کیتورمکی ؛ ایمان استدلالی - آدم بالاسی ننگ ایمان نی دلیل ایله بلووی ، ایمان

تحقیقی - آدم بالاسی اوزینک آچلق و توقلفتی بلگان کبی بلوب و حقلاب ایمان

کیتورمکیدر ، که بتون عالم خلقی خلاقلق قیلغاندهده اعتقادی باشقارماس .

س . . ایمان نك ركنلری نیچه ؟ . وكسا هلنا

ج . . ایمان نك ركن لری ایكى: بری تل ایله اقرار ، ایكنچیسى كوكل ایله

تصدیق در .

س . . نى نرسه نى اقرار ؟

ج . . پیغمبر مز محمد علیه السلام الله تعالی دن نینه ای خیکلر و خیر لری

کتوردی ایسه بار چه سنی « حق » دبه اقرار و تصدیق قیلقدیر .

س . . نیچه تورلی نرسه گه ایمان آفوزن چه رقمانش اع رقمانش ن لمایا .

ج . . یدی تورلی نرسه گه ایمان کیتورمك فرض منشور رما یه نجیا .

ایمان تفصیلی .

س . . تفصیلا ایمان کتورمك نیچك ؟

ج . . آمنت بالله و ملائکته و کتبه و رسله و ایوم الآخر و القدر خیره و شره

من الله تعالی و البعث بعد الموت .

س . . معناری نیچك ؟

ج . . مین الله تعالی گه . والله تعالی نك فرشته لرینه ، کتابلرینه پیغمبر لرینه ،

آخرت کونینه و تقدیر گه هم هر عمل نك ابد گوسی و ایمانی

الله تعالی دن گنه بولوینه هم اولگانمز صو کونده قوبار لمقعه ایمان

کیتوردم او شاندم ، بولار بار چه سیده حق دیب بلدم .

الله تعالی گه ایمان رهوشی

س . . الله تعالی گه نیچك ایمان کیتورولمن ؟

ج . . ایله الله تعالی حضرتی بساردر ، بردوا ، شریکی و تیکلدشی و اولوخشاشی

یوقدر ، بار چه عالمنی یوقلدن بار قیلغوچی و بار چه جان ایله لرینه

رزق بیر گوچی در . اول الله تعالی هیچ کیمین طوعمادی و هیچ کمنی

طوعنذر مادی ، هیچ نرسه گه و هیچ بر او و نغنه محتاج بولگلدن ، کامل

صفتلری ایله صفتلانغو چیدنر و بار چه کیم چیلک صفتلردن پاک و منزودن .

الله تعالی نك بار لغنه عقلا دلیل نیچك ؟

ج . . یرنی و کواکبی ، یرده و کورکده بولغان بار چه شیلری اعتبار ایله

فان اشقی ، آلا الله تعالی نك بار لغنه دلالت قیلدیغی اعقلی آسلاست

کمنسه گه معلومدر .

س . الله تعالى نك بار لغيه نقلا دليل نچك ؟
ج . - آفي الله شك فاطر السموت و الارض آيتندر ، معناسي : « ما يا . شك
بار في اير قري و و كور كل مني يلا اتقوا حي . الله تعالى نك بول و و نده ؟ البته
شك يوقدر . » ديمكدر .

س . الله تعالى نك بار لغيه نقلا دليل نچك ؟
ج . - قل هو الله احد آيتندر . معناسي : « يا محمد الله تعالى نك بول اديوب
نه يتكل ؛ اول الله تعالى بر ويا الغرذر » ديمك .

س . الله تعالى نك ذاتيه صفتلري
ج . - الله تعالى نك ذاتيه صفتلري قايي لري و عتشياري به نك باسي .
ج . - الله تعالى نك ذاتيه صفتلري : وجود بنفسيه ، قدم ، بقا ، وحدانيت ،
مخالفة للحوادث ، قيام بنفسيه .

س . « وجود بنفسه » ني ديمك ؟
ج . - « الله تعالى نك بار لغى اوزندن بولمق » ديمك ؟
س . « قدم » ني ديمك ؟
ج . - « الله تعالى نك بار لغى نك اولي يوق » ديمك .

س . « بقا » ني ديمك ؟
ج . - « الله تعالى نك بار لغى نك آخري يوق » ديمك .
س . « مخالفة للحوادث » ني ديمك ؟
ج . - « الله تعالى نك ذاتي و صفاتي مخلوقات نك هيچ قايسينه او خشاماس »

س . ديمك ،
س . « قيام بنفسه » ني ديمك ؟
ج . - « الله تعالى هيچ بر اورنغه و هيچ بر نرسه كه محتاج تو گلدر » ديمك .

س . الله تعالى نك ثبوتيه صفتلري
ج . - الله تعالى نك ثبوتيه صفتلري قايي لري .
ج . - الله تعالى نك ثبوتيه صفتلري : حيوة ، علم ، بصر ، قدرة ،

اراده ، كلام ، تكيوين .

س . . «حيوة» نى ديمك؟

ج . . «حيوة» الله تعالى نك ترك بولمقىدر؛ اما ترك بولماقى بز نك كىبى تهن و جان ايله توگلدنر، بلكه الوهيتينه (1) لايق بولغان «حيوة» صفتى ايله تركدر.

س . . «علم» نى ديمك؟

ج . . «علم» : الله تعالى نك بلمقىدر؛ اما بلمقى بز نك كىبى او قومق و او گره نمك ايله توگلدنر، بلكه يرده و كوكده بولغان و بولاچق نرسه لر نك هر برينى الوهيتينه لايق بولغان «علم» صفتى ايله بلسگو چيدر.

س . . «سمع» نى ديمك؟

ج . . «سمع» : الله تعالى نك ايشتمقىدر؛ اما ايشتمقى بز نك كىبى قولاق ايله توگلدنر، بلكه الوهيتينه لايق «سمع» صفتى ايله ير افده و ياقنده بولغان نرسه لر نك هر برينى ايشتكو چيدر.

س . . «بصر» نى ديمك؟

ج . . «بصر» الله تعالى نك هر شينى كورمقىدر؛ اما كورمقى بز نك كىبى كوز و ياقئيلق ايله توگلدنر.

س . . «قدرة» نى ديمك؟

ج . . «قدرة» : الله تعالى نك هر نرسه گه كوچى يتمقىدر؛ اما كوچى يتمقى بز نك كىبى قول و فورال ايله توگلدنر، بلكه ذاتينه لايق صفت ايله در.

س . . «اراده» نى ديمك؟

ج . . «اراده» : الله تعالى نك تله مقىدر؛ اما تله مقى بز نك كىبى كوكل و فكر ايله توگلدنر، بلكه بولمش و بولاچق نرسه لر نك جمله سنى ذاتينه لايق «اراده» صفتى ايله تله گوچى و بار ايتكو چيدر.

س . . «كلام» نى ديمك؟

ج . . «كلام» : الله تعالى نك سوزله مقىدر؛ اما سوزله مقى بز نك كىبى نسل و آغز ايله ياكه حرف و طاوش ايله توگلدنر، بلكه ذاتينه لايق «كلام» صفتى ايله سوزله گوچيدر.

س . . «تكوين» نى ديمك؟

ج . . «تكوين» : الله تعالى بر نرسه نى بار ايتونى تله سه «كن» يعنى «بول» ديگان امرى ايله بار ايتمقىدر. عالمى و آنك هر بر كيسه كلرن بار ايتكانده «بول» ديگان امرى ايله بار ايتمشدر.

[1] الوهيتينه لايق ديمكنك معناسى - الله لقمه يارى طورغان صفة - ديمكدنر.

الله تعالیٰ نیک سلیمہ صفتلری .

س . . . الله تعالیٰ نیک سلیمہ صفتلری قایسی لر؟

ج . . . الله تعالیٰ نیک سلیمہ صفتلری : الله تعالیٰ حضرتتی هیچ کمدن طوغمادی وهیچ کمئی طوغدرمادی هم هیچ بر شریکی وتیگدهشی بولمادی .

فرشته لر گه ایمان رهوشی .

س . . . الله تعالیٰ نیک فرشته لر بنه نیچک ایمان کیروهک؟

ج . . . فرشته لر الله تعالیٰ نیک مخلوقلریدر . آلا آشاماسلر ، اچمه سلر ، ایرلک ، خانونلق ایله صفت لانماسلر وهیچ وقت گناه اشله مسلر . بلکه الله تعالیٰ نی نرسه نی قیلورغه امر ایتمسه ، آئی قیلور لر واور نینه ییتک ورلر .

س . . . فرشته لر نیک مقربلری قایسی لر؟

ج . . . فرشته لر نیک مقربلری : جبرائیل ، میکائیل ، اسرافیل ، عزرائیل علیهم السلام درلر .

س . . . آلا نی ایله مأمور لر؟

ج . . . حضرت جبرائیل الله تعالیٰ نیک وحیینی وامرینی پیغمبر لر گه ایرشدرمک وبلدرمک ایله مأمور ؛ حضرت میکائیل یغمور ورز قیلر نی تعیین ایتمک ایله مأمور ؛ حضرت اسرافیل صور اورمک ایله مأمور ؛ حضرت عزرائیل جان آلمق ایله مأمور (۱) در .

کتابلر غه ایمان رهوشی .

س . . . کتابلر غه نیچک دیوب ایمان کیتورهسک؟

ج . . . الله تعالیٰ پیغمبر لر بنه ایندرگان یوزده دورت کتابلری باردر ، که همه سی ده حق در . آلاونک دورتسی زور کتابلدر ، ۴۵ : (۱) تورات ، (۲) زبور ، (۳) انجیل (۴) قرآن در .

[۱] فرشته لر ایکی قسم اولارهق ، بر قسمی دائما الله تعالیٰ نیک امرنده طیار طور لر . بولارنک بعض لری کراما کاتبین فرشته لری کبی برده و بعض لری کوکده در ؛ ایکنچی قسمی کوکده دائما الله تعالیٰ گه عبادة ایله مشغولدر لر ، که ملائکه علیون و مقربون دیر لر .

س. . بوكتابلر كملر گه اينگان؟

ج. . تورات موسی علیه السلامه؛ زبور داود علیه السلامه؛ انجیل عیسی علیه السلامه؛ قرآن بزنگ پیغمبر من محمد علیه السلامه ایندر لمشدره

س. . اول کتابلر ده تی نرسه لر ایمان ایدلمشدر؟

ج. . الله تعالی ننگ بنده لرینه قوشقان و طیغان حکملری هم و عطا و نصیحتلر و عبرتلی قصه لر، او جماع و تموغ حاللری هم ایمان و عبادة حکملری بیان ایدلمشدر .

س. . پیغمبرلر گه ایمان رهوشی .

س. . پیغمبرلر گه نیچک دیوب ایمان اکتوراسنگ؟

ج. . پیغمبرلر بنده لر گه شریعت حکملرینی او گره تمک ایچوان بیهر لمش الله تعالی ننگ حق ایلیچیلریدر .

س. . پیغمبرلر نیندی ذائلر؟

ج. . آلاز آدم جمنسندن بولوب آشارلر، اچهرلر هم خاتون آلورلر؛ مگر هیچ وقت گناه اشله مسلر، طوغری سوزلی، ایندگو عمللی لر هم الله تعالی ننگ سویکلو بنده لریدر، الله تعالی امرنی هیچ خطاسمز ایرشدرگو چیلر و ایرشدر دیلر .

س. . پیغمبرلر ننگ اولی کم؟

ج. . پیغمبرلر ننگ اولی آتامز آدم علیه الصلوة والسلام در و آخرنی بزنگ پیغمبر من محمد علیه السلامدر و بو ایکیسی ننگ آراسنده تی قدر پیغمبر کیلندی ایسه، بار چه شی حقدر، حسابلرینی الحق تعالی اوز یکنه بله در؛ شولایده بولسه، قرآنده ذکر اینلر گه نلری یکریمی میگذدر .

ج. . آلاز قایسی لردن؟
آدم، شیت، ادریس، نوح، هواد، صالح، ابراهیم، لوط، اسماعیل، اسحق، یعقوب، یوسف، ایوب، شعیب، موسی، هارون، ذوالکفل، داود، سلیمان، الیاس، البسع، یونس، زکریا، یحیی، عیسی، محمد علیهم الصلوة والسلام حضرتلریدر هم عزیز، لقمان، ذوالقرنین حضرتلری حقنده اخلاق بار در . بو اوچیسینی بعضلری پیغمبر و بعضلری اولیاء الله دن، دیدیلر .

محمّد رسول الله

[محمد عليه السلام الله تعالى نك رسوليدن]

س... پیغمبر من محمد عليه السلام نك حق پیغمبر ایدکینه دلیل عقلی نیچک؟

ج... محمد عليه الصلوة والسلام نك حق پیغمبر ایدکینه الله تعالى طرفندن اینمش قرآن هم محمد عليه السلام نك اور معجزه لری دلیل در ، نتاکه اولده بولغان بلاغه و فصاحه اهللری پیغمبر عليه السلامغه اشانمغان. آلا رغه پیغمبر عليه السلام نه یتدی : «مونه بو قرآن الله تعالى کلامیدر ، منیم اوز سوزم تو گل ؛ اگرده اشانماسه کز ، شوشی قرآن کبی بلاغه ، فصاحتی قصه عنه بر سوره کیتر کز ؛ لکن کیتره آلماس سر ؛ چونکه قرآن بنده سوزی تو گل» دیدی . بلغا و فصحا قرآن نك مثلنی کیتره آلمادیلر ، عاجز قالدیلر . مونی کورب عقل ایله لری ایمان کیتر دیلر . قایسی لری هنوز فارشدیلر : کفرلورنده قالدیلر .

ایکچجی معجزه شول : محمد عليه السلام قرآنده کیله چکده بولاچق اشاردن خبر بیدری ؛ همه سی راست یقیدی . هنوز راستقه چغوب طور مقده در .

اوچنجی معجزه : محمد عليه السلام آز طعام ایله کوب کشی لرنی طویدردی . حاجت بولغان وقتده بار مق آر لرندن صولار آفدی . بولار همه سی محمد عليه السلام نك حق پیغمبر لیکنه دلیل در .

رسول الله کیترگان شریعت حکماری نیچه یوزیل لر اوزوب همان عقلغه ، حکمت که موافق بولماقی حق پیغمبر بولماقینه قطعی بولغان دلیل در .

س... محمد عليه السلام نك حق پیغمبر لیکنه دلیل عقلی نیچک؟

ج... جناب حق نك وما محمد الرسول دیدیکی نص جلیلیدر . معناسی «ایمه سدر محمد ، مگر الله نك حق رسولیدر» دیمک . صلی الله علیه وسلم .

س... محمد عليه السلام نك آخر زمان پیغمبری ایدکینه دلیل عقلی نی ؟

ج... محمد عليه السلام نك آخر زمان پیغمبری بولوینه دلیل عقلی الله تعالى طرفندن ایندرلمش قرآندر . چونکه بو قرآن کلام الله در ، زمانغه وطیعنکه ییک موافقدن . و بوز مانغه قدرتی هیچ اوز گاردیگی

وتخلف طابديغى يوقدر و هيچ وقت اوز گهر ميه چك و تخلف
طابمايه چقدر؛ بلكه اول قيامتكه قدر باقيدر .

س . . . محمد عليه السلام نك آخري زمان پيغمبرى ايديكنه دليل نقلى نيچك ؟

ج . . . جناب حق حضرتلر نيك: « مَا كَانَ مُحَمَّدٌ ابَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنْ

رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ديديكى نص جليليدر . معناسى : «محمد عليه

السلام سز نك ايرلر كردن هيچ كمنك آناسى بولمادى، مگر الله

تعالى نك حق رسولى و پيغمبرلر نك آخري بولدى» ديمكدر .

س . . . پيغمبرلر نك افضللى كم ؟

ج . . . پيغمبرلر نك افضللى بز نك پيغمبرمز محمد عليه السلام در .

س . . . افضليتينه دليل نرسه ؟

ج . . . جناب حق نك وازك لعللى خلق عظيم ديديكى نص جليليدر .

معناسى : «سين الوغ بولغوجى خلقده سن؛ اول خلقنى سبغا قرآن

تعليم ايتدى . اول خلق سندن باشقه كمسهده يوقدر» ديمك .

پيغمبرلر ده طابلوى واجب بولغان صفتلر .

س . . . پيغمبرلر ده طابلوى واجب بولغان صفتلر نيچه ؟

ج . . . پيغمبرلر ده طابلوى واجب بولغان صفتلر بشدر، كه آلا صدق،

امانت، تبليغ، فطانت، عصمت .

س . . . «صدق» نى ديمك ؟

ج . . . «صدق»: بار چه پيغمبرلر طوغرى سوزلى بولمق ديمك .

س . . . «امانت» نى ديمك ؟

ج . . . «امانت»: بار چه پيغمبرلر كشى نرسه سينه ضرر ايتو دن صافلانمق -

ديمك .

س . . . «تبليغ» نى ديمك ؟

ج . . . «تبليغ»: بار چه پيغمبرلر اوزلرينه كيكگان حكملر نى قوملرينه

خطاسمز ايرشدرمك - ديمك .

س . . . «فطانت» نى ديمك ؟

ج . . . «فطانت»: بار چه پيغمبرلر عقللى وزيرك بولمق - ديمك .

س . . « عصمت » نى دېمك ؟

ج . . « عصمت » : بار چه پېغمبرلر الوغ و كچك گناه لردن پاك اولمق -
دېمك .

آخرت كونينه ايمان رهوشى .

س . . آخرت كونينه نيچك ديوب ايمان كيتوره سڭ ؟

ج . . بو دنيا بتوب بىر منگولك آخرت كونى بولاچقى حقدىر . اول كونده
بنده لرنك دنيا ده قىلغان عمللىرى تىكشورلوب ميزانده اولچه نور :
يخشىلغى كوب بولغانلر شاد بولوب صراط كو پىرندن كىچوب
او جما حقه كررلر ؛ يمانلغى كوب بولغانلر - حسرت و قايغوده قالورلر ؛
ايمانى بولماغانلر - منگو تموغده قالورلر .

اوجماح .

س . . اوجماح نرسه ؟

ج . . اوجماح منگولك راحت يورطى ، آنده كر گه چ اولمك يوق ، آنده
كر گهن كشى تله سه نرسه اشلەر ، تله سه نرسه اچەر ، تله سه نرسه
آشار . اوجماحده بالدين بولغان يلغلر ، سوتدن بولغان چيشمه لر ،
خمردن بولغان ايرمق لىر بار ؛ تورلى - تورلى طعام لىر ، تورلى -
تورلى يمش لىر بار ، تله گهن آياق اوزره ، تله گهن اولطروب
آشار ، تله گان ياتوب آشار ، اختيار اوز لىر بنكى بولر . اوجماحده
هيچ ده كوز كورمه گان صيلار ، قولاق ايشتمه گان حرمت لىر ، هيچ
كمك كو كلىنه توشمه گهن لذت لىر بار .

تموغ .

س . . تموغ نرسه ؟

ج . . تموغ منگولك فهور و عذاب يورطى ؛ اوتقه ياندروب ، جالانلر غه ،
چايانلر غه چاقتروب ، گورزيلر ايله اورۇب ، زنجىرلار ايله
زنجىرلاب ، بوغاولر ايله بوغاولاب بىك قاتى عذاب قىلورلر ، طشندن
يانوب طورر ، ايچندن ياش ايت اوسهر ، بالقون آنى كونارر ،
زبانى لىر بهرب توشورلر .

تقدیر گه ایمان رهوش

س... تقدیر گه نیچک دیوب ایمان کیتورسک؟
 ج... هر اش نك اید گوسی هم پمانی و بنده گه ایر شه طورغان فائده و ضرر،
 آور و لوق و سلامتک، بار چه سی الله تعالی نك تقدیری ایله بولوی حقدر.

قو بار لمقغه ایمان رهوشی

س... قو بار لمقغه نیچک دیب ایمان کیتورسک؟
 ج... اولدیکمز صو گنده قبر لر مزدن قو بار لوب عرصات مید ایننه بار اچغوز
 حقدر.

کلمه ۶ توحید

س... کلمه توحید نی؟

ج... لا اله الا الله محمد رسول الله

س... معناسی نیچک؟

ج... حلقق اوزره فللق قیلنمش ذات یوق، مگر بر الله تعالی حضرتیدر؛
 محمد علیه السلام بندهلریگه شریعت حکملرینی او گره تمک ایچون
 بیهرلمش بولغان الله تعالی نك حق ایلچیسیدر.

کلمه ۶ شهادت

س... کلمه شهادت نی نرسه؟

ج... اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله

س... معناسی نیچک؟

ج... گواهلوق بیهرمن، حلقق اوزره فللق قیلنمش ذات یوقدر، مگر بر
 الله تعالی در، باشقه هیچ نرسه گه عبادت قیلنمق درست تو گلدر؛ دخی
 گواهلوق بیهرمن، تحقیق محمد علیه السلام بندهلر گه شریعت حکملرینی
 او گره تمک او چون بیهرلمش الله تعالی نك قولی و ایلچیسیدر.

پیغمبر من محمد علیه السلام

س... پیغمبر من محمد علیه السلام اقباسی قومندان ایدی؟

ج... عرب قومندان ایدی.

س . . . قایسی قبیله دن ؟
؟ زوی ده رای عیبه مده و کلسا ایلده بیغی . . .

ج . . . قورایش قبیله سندن ایدی بلایمغی و رایقه ری چنلکلیده شلا بیغی . . .

س . . . محمد علیه السلام نك آتاسی و بابالری کم . . . زوی ده رایزه ا رلیا مده

ج . . . محمد علیه السلام نك آتاسی عبد الله ، آنك آتاسی عبدالمطلب ، آنك

آتاسی هاشم ، آنك آتاسی عبد مناف دل . ات بجه عین هوش هئیده . . .

س . . . محمد علیه السلام نك آتاسی کم ؟
؟ زوی ده رای عیبه مده بیغی . . .

ج . . . هوب قوی آتاسی در بلیک ریچین ا ب ده راین ا مده بیغی . . .

س . . . قایده طوغدی ؟
. . . رلیک ده

ج . . . مکة مکرمه شهرنده طوغدی . . .

س . . . قایسی یلده ؟
؟ زوی ده رای عیبه مده بیغی . . .

ج . . . تاریخ میلادی نك بیش یوز آتمش طو فرنجی یلنده طوغدی .

س . . . اول یلغه نندی یل دیر لر ؟
؟ زوی ده رای عیبه مده بیغی . . .

ج . . . « عام القیل » دیر لر .

س . . . قایسی آیده طوغدی ؟
؟ زوی ده رای عیبه مده بیغی . . .

ج . . . ربیع الاول آبی نك اون ایکنجی کوننده دوشنبه کون طالك وقتنده طوغدی .

س . . . پیغمبر مز محمد علیه السلام نك صقلری نیچک ایدی ؟
؟ زوی ده رای عیبه مده بیغی . . .

ج . . . پیغمبر مز محمد علیه السلام بیک کور کرم خلقلی ، فقیر لر گه و عاجز لر گه

یاردملی ، آچق یوزلی ، نانلی سوزلی ، رحیملی وشفقتلی ، طوغری

ن آیه سوزلی وهر اشئنده بیک اشایچلی ایدی . اوشبونک ایچونده اول «محمد

س . . . پیغمبر مز محمد علیه السلام نك صقلری نیچک ایدی ؟
؟ زوی ده رای عیبه مده بیغی . . .

ج . . . «الامین» دیوب آتالغان ایدی .

س . . . نیچه یاشنده پیغمبر لك کیلدی ؟
؟ زوی ده رای عیبه مده بیغی . . .

ج . . . فرق یاشنده جبرائیل علیه السلام آرقلی پیغمبر لك کیلدی هم قرآن

اینمه گه باشلادی .

س . . . پیغمبر لك کیلگاج نیچه یل طوردی ؟
؟ زوی ده رای عیبه مده بیغی . . .

ج . . . یکریمی اوچ یل پیغمبر بولوب طوردی . اوشبو یکریمی اوچ یل ایچنده

محمد علیه السلام غ قرآن کریم اینوب تمام بولدی . قرآن کریمنی

صحابه لر یگه تمام اوگره نوب و دین اسلام نك حقیقتنی تمام بیان قیلوب

بتور گاج ، شریعت و دینی صاقلار غ امانت قوریوب محمد علیه السلام

المش اوچ یاشنده ایکان دنیادن کوچدی .

- س . . . محمد عليه السلام مكده نېچه يىل طوردى ؟
ج . . . پيغمبرلك كىلگانچى قرق يىل ويپغمبرلك كىلگانچى اون اوچ يىل ، بارلغى
مكده ايللى اوچ يىل طوردى .
س . . . محمد عليه السلام مكدهن قايدە كىتىدى ؟
ج . . . مدينه شەھرىنە ھىجرەت [۱] قىلدى .
س . . . مدينەدە نېچە يىل طوردى ؟
ج . . . مدينەدە اون يىل طورب اون بىرىنچى يىلدە ربيع الاول آيندە دنيان
كوچدى .

قرآن و حدیث [۲] .

- س . . . پيغمبر عليه السلام بىزلىرگە نرسەلر قالدروب كىتىدى ؟
ج . . . ھىچ بىر اوزگەرمى طورغان ، بارچە سوزى حق بولغان قرآن ايله
بارچە كىرەگەزنى بيان قىلغان حدىشلر قالدروب كىتىدى . شول قرآن
و حدیث ايله عمل قىلمق بارچە مزغە لازم وتيوشدر .
س . . . محمد عليه السلام دن صوڭ پيغمبر كىلەچكى ؟
ج . . . محمد عليه السلام ايك صوڭغى پيغمبردر ؛ آندن صوڭ پيغمبر
كىلەچك توگل . پيغمبرمز محمد عليه السلام نك شريعتى قيامتكە قدر
باقىدر .
س . . . حاضردە اولگى كتابلر ايله عمل قىلو درستمى ؟
ج . . . قرآن دن اول بولغان كتابلرنك وقتى اوزغاندر ، حاضردە قرآن
بوينچە غنە عمل قىلمق تىوشدر ؛ قرآن نك حكى قيامتكە قدر باقىدر ؛
ھىچ بىر وقت بتمە يەچكدر .

افعال المكلفين .

- س . . . مكلف بندەنك عمللرى نېچە تورلى ؟
ج . . . مكلف بولغان بندەنك عمللرى سىكز تورلى .
س . . . آلا ر قايىلىر ؟
ج . . . آلا ر : فرض ، واجب ، سنه ، مستحب ، مباح ، حرام ، مكروه ، مستكره .

[۱] شوشى ھىجرەت دن مسلمانچە يىل باشى حسابلانا ،
[۲] حدیث - حدیث دىبە حضرت رسول صلى الله عليه وسلم نك سويلەدىكى
سوزلىرگە ئىتولەدر .

فرض.

س... فرض نی؟

ج... فرض - الله تعالی بنده گه « بواشنی قیل، قیلمی فالدرمه! » دیب قوشوی شکسز، شبهه سز بلنگان شی در (۱).

س... حکمی نی؟

ج... فرضنی قیلسه، ثواب بولور؛ عذر سز فالدرسه، گناهلی بولوب قاطی عذابقه تیش بولور؛ فرضنک فرضلغینه اشناماسه، کافر بولور.

س... نی نرسه لر فرض؟

ج... بیش وقت نماز او قومق، رمضانده روزه طوموق، بای کمسه زکوة بیرمک، کوچی یتسه، حج قیلحق کبی لر فرضدر.

واجب.

س... واجب نی؟

ج... واجب - الله تعالی بنده گه « بواشنی قیل، فالدرمه! » دیب قوشوی گمان قیلنغان اشدر.

س... حکمی نی؟

ج... واجبنی قیلسه، ثوابلی بولور؛ عذر سز فالدرسه، گناهلی بولوب عذابقه تیش بولور؛ واجب لغینه اشناماسه، کافر بولماس.

س... نرسه لر واجب؟

ج... قربان بوغاز لامق، صدقه فطره بیرمک، عید نماز لری او قومق، فرآندن سجده آیتی او قسه یا او قوچیدن ایشتهسه، سجده تلاوة قیلحق کبی.

سنه.

س... سنه نرسه؟

ج... سنه: رسول الله صلی الله علیه وسلم دائمچیلحق قیلنغان عملدر.

(۱) فرض ایکی نوع: فرض عین، فرض کفایه فرض عین - هرکم ننگ اوزینه یو کله ننگان فرضدر؛ شونک ایچون هرکم اوزی قیلورغه تیش بولور: بیش وقت نماز، روزه، زکوة، حج کبی لر. فرض کفایه: بعض لر قیلسه، قالغانلری قیلماسده گناهلی بولماسلر؛ اما هیچ کم قیلماسه، همه سی گناهلی بولور؛ جنازه نمازی کبی.

س . . حکمی نی ؟

ج . . سنتنی قیلسه، ثوابی بولور؛ فالدر شه، قیامتده شلته گه تیشلی بولور

هم رسول الله شفاعتندن محروم بولمق خوئی بولور

ج . . اذان او قومق، فامت او قومق، نمازنی جماعت ایله قیلمق، مسواک

ایله آغزنی پاکلامک کبی

ج . . مستحب

ج . . مستحب

ج . . مستحب

ج . . مستحب

ج . . مستحب

صالحین کور کهم گه صاناغان عمللردر

س . . حکمی نی ؟

ج . . مستحبنی قیلسه، ثواب بولور؛ قویسه، گناه بولماس

س . . نرسه لر مستحب ؟

ج . . نقل نماز او قومق، نقل روزه طومق، نقل صدقه لر بیرمک، یشیم

و عاجزلر گه یاردم ایتمک کبی

س . . مستحب

مباح

س . . مباح نرسه ؟

ج . . مباح - الله تعالی آتی بنده لرینه «فیل یا قوی!» دیب فوسماغان بولور؛

قیلسه، قیلماسه اختیار بنده نك اوزنده بولور

س . . حکمی نی ؟

ج . . قیلسه ده، قویسه ده ثوابده یوق، گناده یوق

س . . نرسه لر مباح ؟

ج . . حلال طعامنی طویغانچی آشامق، حلال اچمکنی طویغانچی اچمهک،

درست نیت ایله بیخشی کیوم لر کیمک، ضرر سز سوز سویله مک

کبی نرسه لر مباح در

حرام .

س . . . حرام نرسه ؟

ج . . . حرام الله تعالى اول اشنى «هيچ فيلما !» ديب طيماقى شېهه سز بلنگان

نرسه در .

س . . . حكى نى ؟

ج . . . حرامنى قيلسه، او ط ايله قاطى عذابقه تيشلى بولور؛ الله دن قور قوب،

الله رضاسى او چون قويسه، ثوابلى بولور؛ همه عالمى «حرام!»

ديگان نرسه نك حرامغينه او شانماسه، كافر بولور .

س . . . نرسه لر حرام ؟

ج . . . زنا قيلمق، لواطه قيلمق، خمر اچمك، كشى او ترمك، كشينك يوز

صوين توكمك، آنا، آنانى رنجتمك، خيانت، ظلم، غيبت، او غريلق

كبنى اشلىر حرامدر .

مكروه .

س . . . مكروهنى [۱] ؟

ج . . . مكروه- قيلوى گناه بولغان عملدر، كه «حلال» ديوچى كافر بولماس .

ير تقچ قوش لر سؤرى، سواكن اليموت سؤرى كبنى، دخيده نمازده

خشوع سز هيئته طور مق، كيملر ايله اوچدن كيم او ينامق كبنى

اشلىر مكروه در .

مستكره .

س . . . مستكره نى ؟

ج . . . مستكره- قيلووى گناه بولماسه ده، ادب سزلك بولغان عملدر . باز ارلرده

واوراملرده آشامق، آشاغان وقتده زور ايتوب قابمق، قچقروب

كيكرمك، بارمق شار نلاتمق كبنى اشلىر مستكره در .

[۱] مكروه اينكى نورلى: مكروه تحريمى، مكروه تنزيهى؛ مكروه تحريمى -

حرامغه ياقن مكروه در، واجب اشلىرنى قويمق كبنى . مكروه تنزيهى - حلالغه ياقن

مكروه در، كه مستكره ديدكمز شول مكروه تنزيهى در

ایکنچی جزء طهارت بیاننده.

س... نمازنی اوقورغه اوبلاغان کیمسه اول نی قیلورغه نییشلی؟
ج... نماز اوقوچی کیمسه گه اول ته نی، کیومی، نماز اوقور اورنی هر
تورلی نجسلردن پاك بولمق، صوگره شربعت قوشقان رهوشچه
پاك صو ایله طهارت آلمق تیش.

طهارت تۆزور هوشی.

س... طهارت تۆزور هوشی نیچک؟
ج... طهارت تۆزور هوشی - اول پاك صو ایله عورتلرنی نجسدن
پاکلامک، ایکنچی بلهز کلرینه قدر ایکی قولنی یومق، دورتنچی اوج
قات بورنی یومق، بیشتنچی اوج قات یوزینی یومق، آلتنچی
اوجهر قات ترسه کلری برله ایکی قولنی یومق، یدنچی اوج
وبار ماقلرینی صوغه چلانوب ایکی قولی ایله باشینه و قوللرینه،
صوگره موینینه مسح قیلیمق، سیکزنچی طوبقلری ایله ایکی آیاغینی یومق.

طهارتنک فرضلری.

س... طهارتنک فرضلری نیچه؟
ج... طهارتنک فرضلری دورت: اول یوزینی ما کلای صاچندن آلوب
ایکی قولاغنه هم ایبهک آستینه قدر یومق، ایکنچی ایکی قولن
ترسه کلری ایله یومق، اوجنچی باشینک چیرک قدر سینه مسح قیامق،
دورتنچی ایکی آیاغینی طوبقلری ایله یومق.

س... طهارتنک فرضلرینه دلیل نرسه؟

ج... طهارتنک فرضلرینه الله تعالی نك اوز سوزندن بلنه در، که اوشبو
آیتدر. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ
وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ.**

س... معناسی نیچک؟

ج... بو آیتنک معناسی: ای ایمان کیترگان کیمسه لر، هر قایچان نماز
اوقورغه دیب طورسه کز، یوز لر کزنی، و قوللر کزنی ترسه کلر کزنی
قدر (یعنی ترسه کلر کز نیده) یوگره باشلر کزغه مسح قیلوگره و آیاقلر کزنی
طوبقلر کزغه قدر (یعنی طوبقلر کز نیده) یوگره.

طهارت ننگ سنه لری.

س... طهارت ننگ سنه لری نیچه؟

- ج... طهارت ننگ سنه لری اون بیش (۱) طهارت نی بسمله ایله باشلامق، (۲) کو گلدن نیت قیلماق، (۳) ایکی قولینی بله زکلرینه قدرلی یومق، (۴) مسواک ایله آغزینی پاکلامق، (۵) اوچ قات آغزینی یومق، (۶) اوچ قات بوروننی یومق، (۷) صافاللی کشی صافالنی آرالاشدرمق، (۸) بارماق لرینی آرالاشدرمق، (۹) اوچهر قات قوللرینی و آیاق لرینی یومق، (۱۰) اوک قولی ایله اوک آیاغنی صوللرندن اول یومق، (۱۱) باشینگ بار بیرینه مسح قیلماق، (۱۲) قولاغینه مسح قیلماق، (۱۳) قول آرقالری ایله موینینه مسح قیلماق، (۱۴) طهارت نی معلوم ترتیبی ایله آلمق، (۱۵) طهارت نی طوقتاماینچه برطوتاشدن آلوب بترمک.

طهارت ننگ مستحبلری.

س... طهارت ننگ مستحبلری نیچه؟

- ج... طهارت ننگ مستحبلری بیش: (۱) طهارت نی قبله غه فارشی طوب آلمق، (۲) صاچرامه سلك بيوك اورنده طوب آلمق، (۳) صونی کشیگه حاضرله نمی اوزی حاضرله مک، (۴) طهارت آغانده او قولورغه تیشلی بولغان مشهور دعالرنی او قومق.

س... طهارت آغانده مآثور بولغان دعالرنی بیان ایت؟

- ج... بسمله صوکنده آغز چایقاغانده او قولاجق دعا: «اللَّهُمَّ اعْنِي عَلَى تِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحَسَنِ عِبَادَتِكَ».

س... معناسی نیچک؟

- ج... معناسی: یاربم میڤا قرآن او قولورغه یاردم بیر، دخیده سینی ذکر ایتەر گه، شکرک ایله شغل له نور گه، کور که م عبادت گه یاردم بیر.

س... بورن یوغانده او قوللا طوب رغان دعا نیچک؟

- ج... اللَّهُمَّ ارْحَنِي رَائِحَةَ الْجَنَّةِ وَلَا تُرْحَنِي رَائِحَةَ النَّارِ. معناسی: یاربم، مینی او جماح ایسی ایله ایسله ندر، تموغ ایسی ایله ایسله ندرمه!

س . بوز یوغانده او قوللا طورغان دعا نیچک؟

ج
اللهم بیض وجهی یوم تبیض وجهه وتَسود وجهه، معناسی: یاربم،
مینم یوزمنی آق قیل، شول کونده، که اول کونده قایسی یوزلر
آق، قایسی سی قارا بولور.

س اوڭ قولنی یوغانده او قوللا طورغان دعاء؟

ج
اللهم اعطني كتابی بيمينی وحاسبني حساباً يسيراً، معناسی: یاربم، مینم
عمل دفترمنی اوڭ قولیمه بیروب، مینی ییقل حساب ایله حساب قیل!

س صول قولنی یوغانده او قوللا طورغان دعاء؟

ج
اللهم لا تعطني كتابی بشمالی ولأمن وراء ظهري، معناسی: یاربم،
مینم عمل دفترمنی صول قولمدن بیرمه، دخیده آرقه طرفمدن ده بیرمه!

س باشینه مسح قیلغانده او قوللا طورغان دعاء؟

ج
اللهم اظمني تحت عرشك یوم لأظل الأظل عرشك، معناسی:
یاربم، مینی عرشکنک کوله گه سی آستنده کوله گه لندر، شول
کونده، که آنده سینک عرش کوله گه کدن باشقه کوله گه یوقدر.

س قۇلاقرینه مسح قیلغانده او قوللا طورغان دعاء؟

ج
اللهم اجعني من الذين يستمعون القول فيتبعون أحسنه، معناسی:
یاربم، مینی قیل شوندا ی بنده لردن، که آلا سوزنی طڭالارلر ده
کورکه مرهك بولغانینه ایه رلر.

س موینینه مسح قیلغانده او قوللا طورغان دعاء؟

ج
اللهم اعتق رقبتی من النار، معناسی: یاربم، مینم موینمنی تموغدن
آزاد قیل!

س اوڭ آیاغن یوغانده او قوللا طورغان دعاء؟

ج
اللهم ثبت قدمی علی الصراط یوم ترل فیہ الأقدام، معناسی: یاربم،
مینم ایکی آیاغن صراط اوزره ثابت قیل، اول صراطده آیاق
تایار بولغان کونده ثابت قیل.

س صول آیاغن یوغانده او قوللا طورغان دعاء؟

ج
اللهم اجعل ذنبي مغفوراً وسعياً مشكوراً وتجارتي كن تبوراً.

معناسی: یار بېم، مینم گناهمنی یار لقانمش قیل، سعبینی مشکور قیل،
آخرت صاتوومنی ضررلی قیلمه!

طهارتنگ مکر وهلری.

س... طهارتنگ مکر وهلری نیچه؟

ج... طهارتنگ مکر وهلری سیکز: (۱) طهاره آغانده صونی کوب
توگوب اسراف قیلماق، (۲) بورنی اوک قول ایله سگرمک،
(۳) اعضالرنی اوچدن آرتق یا کیم یومق، (۴) باشقه مسحنی ایکی
کره قیلماق، (۵) صونی یوز گه قاتی اورمق وقاتی بهرمک، (۶) صونی
کشیدن صالدرمق، (۷) طهاره آغان وقتده دنیا سوزلری سویله مک،
(۸) پاک صوغه توکرمک یا سگرمک.

طهارتنی بوزغوچی نرسه لر.

س... طهارتنی بوزغوچی نرسه لر نیچه؟

ج... طهارتنی بوزغوچی نرسه لر اون (۱) آرتدن ییل کیلمک،
(۲) عورتدن نجس، قورت، طاش کیلمک، (۳) جراحتدن قان،
ئرن، صاری صو آقمق بوزار (اما جراحت باشندن آقما نیچه
کورنوب کنه طورسه، بوزماس)، (۴) بورن قانامق، (۵) کوزدن
لایلالی یاش آقمق (اما تیرلهو ایله کوزدن لایلاسز یاش آفسه،
طهارتنی بوزماس)، (۶) آغز طولوسنیچه قوصماق، (۷) آزغنه بولسه ده
قان قوصمق (اما آغزدن قافرق کیلسه، طهارتنی بوزماس)،
(۸) یاتوب یا سویه لوب یوقوغه کیتمک (اما یاتی یاکه برنسه گه ده
سویه لمی او طروب یوقلامق ایله طهارت بوزلماس)، (۹) بوماس
آورووی یاکه اچوب ایسرو سبیلی آگسز بولمق، (۱۰) نماز
اچنده طاوش ایله کولمک،- بولار بارچه سی طهارتنی بوزالار.
عورتنی طومتق ایله هم ایرنک قولی خاتونینک ته نینه تیمک ایله
طهارت بوزلماس.

س... طهارتسز کشی گه نرسه لرنی قیلماق مکروه؟

ج... طهارتسز کشی گه مصحف شریفنی طومتق و آیت یازلغان
کاغدلرنی طومتق مکروه؛ اما طهارتسز کوینیچه قرآن او قومق

و فر آنتى بو قىچەسى ايله طومتق هم دعا لر او قمق، مسجد گه و قبرستانغه
كرمك در سندر .

غسل = قۇيۇنمق .

س . . غسل نى ديمك؟

ج . . غسل — بتون تەننى يۈوب قۇيۇنمق - ديمك .

س . . غسل قىلماقنىڭ روشى نىچك؟

ج . . غسل قىلماقنىڭ روشى: (۱) استىنجا قىلوب عورتلرنى پاكلەمك (۲) ايكى

فولنى بلەزگىنە قدرلى يومق، (۳) نمازغە آلغان كىبى طهارة آلمق،

مگر بو وقتدە آياقلىرىنى يوماس، (۴) تەننىڭ ھەر يىرىنە بىر قات صو

تيورمك، (۵) تەننىنە بىر قات صو ايرشدرگاج ھەر يىرىنى فوللرى ايله

اشتقومق، (۶) تەننىڭ ھەر يىرىنە ايكنچى قات صو قۇيماق، (۷)

تەننىڭ ھەر يىرىنە اوچونچى قات صو قويماق، (۸) ايكى

آياغن يومق .

س . . اوشبو غسل ايله نماز اوقو درست بولورمى؟

ج . . درست بولور؛ ايكنچى - قات طهارة آلمق تىيش بولماس .

غسلنىڭ فرضلىرى .

س . . غسلنىڭ فرضلىرى نىچە؟

ج . . غسلنىڭ فرضلىرى اوچ: (۱) آغز اچىنى يومق، (۲) بورن اچىنى

يومق، (۳) تەننىڭ ھەر يىرىنە صو تيورمك .

س . . غسلىدە صو ايرشمى قالغان بىر بولسە، غسل درست بولورمى؟

ج . . غسل قىلغاندە بىك آزغنە بىرگە صو تىبى قالسەدە غسلى درست

بولماس؛ شونىڭ اىچون صاچ، قاش، ميق، صاقال كىبى ھەر بىر توك لىرگە

ھم اول توكلارنىڭ اوسكان يىرلىرىنە، كندك اچلىرىنە، استىنجا اورىنە

وتىرناق آستلىرىنە صو ايرشدرمك تىوشدر؛ اما خاتون قىزلارنىڭ

صاچ توبلىرىنە صو ايرشسە يتەدر، ساچلىرىنىڭ ھەر بىر توكلىرىنە

صو ايرشمەسەدە يارى .

غسلنىڭ سنتلىرى.

س. . . غسلنىڭ سەنەلىرى نېچە؟

ج. . . غسلنىڭ سەنەلىرى اۋن ايكى: (۱) عورەلرینی یومق، (۲) تەننىڭ نجس تېگان اورنلرن یومق، (۳) بىلەزكلرینە قدرلى قوللرن یومق، (۴) طهارة آلمق، (۵) اۋل باشینی یووب صغره باشقه یرلرن یومق، (۶) اوڭ طرف اعضالرینی صول طرفلرندن ایلک یومق، (۷) بر قات صو قویغاندن صوڭ تەننی اشقوب چقمق، (۸) تەننىڭ هر یرینە اوچەر قات صو ایرشدرمک، (۹) صونى كوب توگوب اسراف قیلودن صاقلانمق، (۱۰) غسل قیلغان زمانده قبله غە قارشى بولماسلق، (۱۱) كشى كورمەسلىك اورنده قویونمق، (۱۲) غسل وقتنده دنیا سوزى سويلاشماس سزلك.

غسلنى واجب ایتوچى سببلر.

س. . . غسلنىڭ واجب بولماقینه سببلر نېچە؟

ج. . . غسلنىڭ واجب بولماقینه سبب اوچ: (۱) جنب [۱] بولمق، (۲) حیضدن كىسلمك، (۳) نفاسدن كىسلمك.

س. . . سە بولغان غسل لر قايسى لر؟

ج. . . جمعه نمازى ایچون، ایكى عید نماز لرى ایچون، عرفات ده وقفه ایچون غسل قىلمق سەنەدر.

س. . . غسل سز كەسە گە نى نرسە لر درست توگل؟

ج. . . جنب لرگە حیض كورگان خاتونلرغە و نفاس كوروچى خاتونلرغە قر آن او قومق درست بولماس؛ یعنی قر آندن بتون آیتنى او قومق یاراماس؛ اما دعاغە اوخشاغان آیت لرنى دعا نیتى ایله اوقسە لر درستدر.

س. . . معلمه بولغان خاتون نېچك سبق بئیرر؟

ج. . . ا گرده بر خاتون معلمه، یعنی سبق اوقتوچى ایکان، بالالرغە سبق بئیرگان وقتنده قر آن آیتنى ایكى گە بولیب اوقور، ديه امام طحاوی

[۱] جنب بولمقنىڭ سببلرى اوچدر، اۋل عورتدن لذت ایله یووشلك كىلمك، ابكئىچى خاتونینە یاغیر كەسە گە یاقىلىق قىلمق، اوچىچى یو فوده وقتنده بول بولندىن بولگە باشقه یووشلك كىلمك.

فتوی بیرمشدر . لکن قر آننی طومتق جنب، حائض نفسالرنک هیچ برینه درست بولماس . مگر طوتاش بولماغان بو غچه سی ایله گنه درستدر

صولر حکمی .

س . . نیندی صولر ایله طهارت آلورغه درست ؟

ج . . چیشمه، یلغه، کول، قیو، قار، یغمور، بوز صولری ایله هم آت، صغر، صارق کبی ایتی حلال حیوانلرنک اچکانندن فالغان صولری ایله طهارت آلو درستدر . بولار هر قایوسی پاک صولردر .

س . . فارنک اوزی برله طهارت درستمی ؟

ج . . قار ارگان بولوب تامچی لاب طور رلق بولسه، طهارتگه درست، بوزده شولای؛ اما تامچی لاب طور رلق بولماسه، درست تو گل .

س . . صوغه پاک نرسه قاطشسه نیچک ؟

ج . . اگر صوغه پاک نرسه قاطشوب صواسمنی اوزگارتمهسه، طهارة آلورغه درست .

س . . آغم صوغه نجس توشسه نیچک ؟

ج . . اگر آغاطورغان صوغه یازور کول گه نجس توشوب، یایسنی، یا ته مینی، یا توسنی اوزگه رتمهسه، اول صوپاک بولور .

س . . آغم صو نیچک بولور ؟

ج . . بر صالامنی آغزسه، « آغم صو » دیر لر .

س . . زور کول نیچک ؟

ج . . « زور کول » دیب شونی ئه یتور لر، صونک یوزی اون کره (۱) اون آرشین بولور، تیرهن لگی اوچنی چومدروب صو آغانده توبی آچلماسلق بولور .

س . . شوربا، آیران کبی نرسه لر طهارتکده نیچک ؟

ج . . پاک صوغه شورپا، آیران کبی پاک نرسه فانتشوب اسمی اوزگه رسه، اول صو طهارتکده درست تو گل .

۱ [ایضی ده بر آرشین، بوییده بر آرشین بولغان شاقماق کبی بر گه مربع آرشین دیر لر . آقی طورغان کولنک اوستنده یوز مربع آرشین بولورلق بولسه، شونی زور کول دیر لر . اگرده کولنک ایضی ده اون، بوییده اون آرشین بولسه، یوزی یوز مربع آرشین بولا؛ اگر ایضی سکر، بوی اون اوچ آرشین بولسه، یوزی اول وقتده بوزده دورت مربع آرشین بولوب زور کول حکمنده بولادر .

ماء مستعمل .

س . . . ماء مستعمل نيچك؟

ج . . . ماء مستعمل برفات استعمال قىلنغان صوهم قاون قار بوزدن، يمشلردن صغوب چغارلغان صوايله طهارت آلمق درست بولماس. صوغه نجس توشوب ايسنى، ته ميني، توسنى اوزگه رتسه، گرچه آغم صو بولسه ده، اول صو نجس بولور، طهارتكه وغيركه درست بولماس.

نجاسة

س . . . نجاسة نيچه تورلى؟

ج . . . نجاسة ايكي تورلى: برى نجاسة غليظه - آغر نجس، ايكنچىسى خفيفه - يگل نجس.

س . . . نيندى نجسلر خفيفه؟

ج . . . ايتى حرام بولغان قوشلرنك تيزه گى و ايتى حلال بولغان حيوانلرنك بوللرى نجاسة خفيفه در.

س . . . نجاسة خفيفه دن باشقه لرى نيندى نجسلر؟

ج . . . نجاسة خفيفه دن باشقه لرى نجاسة غليظه بولورلار: مثلا آدم بالالرينك تيزه كلرى، بوللرى هم ايتى حلال بولغان حيوانلرنك تيزه كلرى و ايتى حرام بولغان حيوانلرنك تيزه كلرى و بوللرى وسله گه يلارى، طاق و قاز كىبى صاصى بولغان قوشلرنك تيزه كلرى هم آغز طولى بولغان قوصق، ته نندن چقغان ئرن، صارى صو، قان، خمىر، شريعتچه بوغازلانماغان حيوانلرنك ايتى و قانى، و بوغاز قانى، هر قايوسى نجاسة غليظه در.

س . . . نجسلى كيوم ايله نماز او قو درستمى؟

ج . . . نماز او قو مقحى بولغان كشىنك كيمنده نجس بولسه، نجاسة خفيفه بولغانده، بويغه، آر قلى غه برفارشدن آرتق بولسه، اول كيوم ايله نماز او قو مق درست بولماس، برفارشدن آرتق بولماسه، نماز ايچون ضرر بىرمهس؛ لکن هنوز بومق تيشلى در.

س . . . كيمنگه نجاسة غليظه تيسه نيچك؟

ج . . . اگرده كيوم گه نجاسة غليظه تيسه، قاتى نجس ده در هم قدرندن آرتق بولسه، صييق نجس ده اوچ توبى نك ياصصى لغى قدرندن آرتق بولسه، اول كيوم ايله نماز او قو مق درست بولماس.

س . . استبرا وقتنده بول ساچراسه نیچك؟

ج . . اینه اوچی کبی گنه ساچراگان بولنك نماز او قورغه ضرری یوق،
آنك ایله گنه کیوم نجسله نمی.

س . . بر کسه نك نجسلی کیومی گنه بولور؛ یوارغه قدرتی بولماس یا بتونلای کیومی
بولماسه، نماز نیچك او قور؟

ج . . اگر بر کسه نك پاك کیومی بولماسه، یوارغه ده قدرتی بولماسه،
کیومی نك چیرگی پاك بولسه یالانغاچ اوقماس، بلکه شول کیوم
ایله او قور؛ اگر برده کیومی بولماسه یا کیومی بولوبده بتون بری
نجسلی بولسه، شونی یوارغه قدرتی بولسه، اول وقتده نمازنی
یالانغاچ حالده او طروب ایما برله اوقومافی آرتغراقدر. شول یالانغاچ
حالده آباق اوزره رکوع سجود ایله اوقسهده درستدر.

س . . کیومی بتونلای نجس بولمنجه پاك اورنی چیرك دن کیم بولسه، نیچك او قور؟
ج . . اگر کیومی نك پاك اورنی چیرگندن کیم بولسه، اول وقتده کیوم
ایله اوقومافی آرتغراقدر.

تطهیر

س . . نجسلی کیوم نیچك پا کلانور؟

ج . . نجسلی کیومنی اوچ کره صو ایله یووب صقماق ایله پاکلانور.
اما طون، پالاص، جورغان کبی صغو ممکن بولماغان نرسه نی اوچ
کره یووب هر یوغانده طامچیسی بتکانچی طورغزmq ایله پاکلانور.

س . . پچاق، پیالا کبی شما نرسه لر نیچك پا کلانور؟

ج . . پچاق، پیالا، کوزگی کبی شما نرسه لر سورتمك ایله پاکلانور،
لکن صو ایله یومق آرتغراقدر؛ اما نجس صیوق بولسه اوچ مرتبه
یومق ایله گنه پاکلانور.

س . . کیومگه تیگان نجس اونوتلسه نیچك پا کلانور؟

ج . . کیومگه تامغان نجس اونوتلسه، قایسی اورنغه تیگانون او یلاب، اگر
بر طرفقه کوکلی او طرسه، شول اورننی یوار، کوکلی او طرماسه،
قایسی اورنون بولسه ده بر قرن یوسه پاکلانور.

س . . نجسك ذاتی کیوبده اثری قالسه نیچك؟

ج . . نجسك ذاتی کیوتسه، آزغنه ایسی یاتوسی قالسه، زیان یوق، پاك بولا.

قيو.

س. . . قيوغە نجس توشسە نىچك پا كلانور؟

ج. . . قيوغە نجس توشسە يا ايسە، كرك الوغ، كرك كچكئە بولسون، حيوان توشوب اولسە، كوينىگان ويا چرگان بولسە، قيونك بار چە صوين چغار بىترمك ايله پاكلانور.

س. . . صوين چغار بىترمك ممكن بولماسە نىچك؟

ج. . . اكر قيو چيشمەلى بولوب صوين چغار بىترمك ممكن بولماسە، ايكي عقل ايسە كشينى كيتروب «بو قيودە حاضر كويى، نىچە چيلهك صو بولور؟» دىب چامالاترلردە شول ايكي عقل ايسە نەيتىكان قدرلى صو چغارلوب پاكلانور.

س. . . حيوان توشوب كوينمەسە نىچك؟

ج. . . اكر دة قيوغە توشوب اولىگان حيوان كوينىگان دة چرگان دة بولماسە، اول وقتدە چىچق كىلى لر توشوب اولسە، يكر مى چيلهك دن اوتزغە قدر چغار لور (يكر مىسى واجب، اوتزغە يتكزمك مستحب).

س. . . طاوق كىلى نرسە توشسە نىچك؟

ج. . . طاوق كىلى نرسە توشوب اولسە، قرق چيلاك دن آلتمش قە قدر (قرقنى چغارو واجب، آلتمش قە يتكزمك مستحب). اور تاجە چيلهك دىب آشلق دن بر صاع صيارلق چيلهككە نەيتەلر. شونك ايله حسابلانور

س. . . قيوغە آدم توشسە نىچك؟

ج. . . قيوغە آدم، صارق كىلى نرسە توشوب اولسە، كويىكان، چرگان بولماسە دة، قيونك بار چە صوين چغار مق لازم بولر .

س. . . ات، دوگغز كىكلر توشسە نىچك؟

ج. . . ات، دوگغز كىكلر توشسە، اولمەسە لردە بار چە صوين چغاروب بىترمك لازم بولور، آغزلى صوغە تيمەسە دة.

س. . . قيوغە حيوان توشوب اولماس دن ايلك چغارلسە نىچك؟

ج. . . اما ات ايله دوگغز دن باشقە حيوان توشوب سلامت چغارلسە، صو آغزىنە تيسە سؤرىنە قارالور: سؤرى پاك بولسە، قيونك صوى دة

پاك بولور؛ سؤرى نجس بولسه بارچه صونى چغار لور؛ سؤرى
مكروه بولسه يكر مى چيلهك چغار مق مستحبدر.

س. . . نجس لهنگان قيودن صو آغان بولسهر نيچك؟

ج. . . قيونك صوى نجس لهنگان صورتلرده توشكان وقتى بلنسه، شول
توشكان وقتدن نجس لهنگان بولور؛ توشكان وقتى بلنمهسه، كو بنگان
بولسه. اوچ ته وليكدن بيرلى، كو بنمه گان بولسه. بر ته وليكدن بيرلى
نجس لهنگان بولور. بس شول وقتده اول قيودن صو آلوب
طهارت له نوب نماز او قغان بولسهر، آنى قضا فيلورلر، اما امامين
«فايچان توشكاني بلنمهسه، هيچ نرسه نى قضا فيلماسلر» ديمشدر.

• مسح

س. . . مسح نى معناده؟

ج. . . صيامق معنا سنده.

س. . . نيندى چيتوك كه مسح قيلور؟

ج. . . طهارت آلوب آياقلرن يووب چيتوك كيسه، طهارت سزلك پيدا
بولغانچى طهارتى كامل طهارت بولسه، ايكنچى وقت طهارت آغانده
آياقلىنى يومق اورنينه بارى چيتوكلرينه گنه مسح قيلور، آياقلرن
يوماس.

س. . . مسح نك فرضلى نيچك؟

ج. . . مسح نك فرضى قولنك اوچ بار مقلرى قدرلى سزقاردر، كه صوغه
چلاتلغان بار مقلر ايله سز لور.

س. . . مسح نك مسنون بولغان كيفيتى نيچك؟

ج. . . مسح نك مسنون بولغان كيفيتى: ايكى قولبنك بارمقلرن، ايكى اوچنى

قوش ايتوب، ايكى چينوگى باشينه قويارده سزب بالطرينه قدرلى
صوزار. بوره وشچه مسح سنه. اوچلرنده بارمقلرى ايله برگه
صوزسه يارى، اگر باشلىرى ايله گنه مسح قيلسه، بارمق تو بلرى
هم اوچى قوش قالسه، مسحى درست بولماس؛ مگر بارمقده غى
صولرى تامچيلا ب طور رلق بولسه، درست بولور.

س. . . نی وقتقه قدر مسح ایتەر؟

ج. . . مقیم، یعنی مسافر توگل کشی گه بر تهولك گه قدر، مسافر گه اوچ تهولك گه قدر مسح قيلمق درست بولور.

س. . . قابسی وقتدن باشلاب حساب قیلنور؟

ج. . . آیاق یووب چیتك کیگان طهارتی بوزلغان وقتدن باشلاب حساب ایدلور.

س. . . مقیم کشی سفر گه چقسه نی حکمه؟

ج. . . مقیم کشی سفر گه چقسه، بر تهولك طولماغان بولسه، اوچ تهولك طولغانچی مسح ایتەر؛ مسافر کشی مقیم گه نه یله نسه بر تهولك طولغانچی مسح ایتەر.

س. . . مسحنك درست لکینه نیچه شرط بار؟

ج. . . چیتك گه مسحنك درست لکینه بیش شرط بار: (۱) مدتی طولغان بولور غه کیرهك (۲) چیتك طهارت ایله کیولسگان بولور غه کیرهك، (۳) چیتك گه صو اوتمه گان بولور غه کیرهك، (۴) بر چیتكده اوچ بار مق صیارلق تیشك بولماسقه کیرهك، (۵) چیتوگی صوورلوب آیفنك او کچهسی اوچ بار مق مقداری قوزغالغان بولماسقه کیرهك.

س. . . برتق لر ایکی چیتو کدن جیغانده اوچ بار مق صیارلق بولسه نیچك؟

ج. . . چیتكده بولغان برتق لر بر سنده گنه اوچ بار مق بولماس، لکن ایکی چیتكده جیولغان تقدیرده اوچ بار مق صیارلق بولسه، مسح که ضرر بیرمی، مسح درست بولا.

س. . . چیتو کدن باشقه بولغان آیاق کیوملرینه مسح درست می؟

ج. . . چیتكدن باشقه بولغان آیاق کیوملرینه مسح درست بولور اوچون اوشبو شرطلر طابور غه تیش: (۱) آیاقنك طهارتده یوولا طورغان اورنی اورتسوت (۲) طهارت اوزره کیلسون. (۳) به یله می اوزی گنه طوررلق بولسون. (۴) آیاقغه صو اوتودن طیسون. (۵) مسح قبلا طورغان اورنی کیلگان بولسون (۶) آنك ایله سفرده یورمك ممکن بولسون. اوشبو شرطلر طابولغان نرسه کون بولمی قل یا چوندن یاصالغان بولسه ده، مثلا کیمز اویوق، کالوش کبی لر گه مسح درست در. کالوشکه درست بولسه کیرهك،

چونکہ «یوقاری طرفدن آباق کورنوب طورماقی ضرر بیرمی»
دیب عابدین ده ذکر ایتلمشدن.

جییره .

س . . . جییره دیب نرسه گه نه ییله؟

ج . . . جییره دیب صنغان سویهك كه قویلوب به ییله نگان آغاچ یا طاقتاغه
نه ییله .

س . . . جییره گه مسح درستی؟

ج . . . جییره گه هم جراحت اوستینه به ییله قویلغان چوپرهك كه مسح قیلمق
درست بولا، شول وقتده صنغان اورنغه یا جراحت اوستینه صو
تیرمك ضرر لی بولسه، یا ایسه جییره چوپرهك کبی نرسه نی چیشمك
ضرر لی بولسه، مسح قیلمق درست بولا.

س . . . چوپرهك جراحت دن آرتوب طورسه، آرتقان اورنینه مسح نیچك؟

ج . . . جراحت كه به ییله نگان چوپرهك جراحت دن آرتوب طورسه، اگر
ممکن بولسه جراحت طوغرو سنه مسح ایتهرده نه ییله نه سن یوار.
اگرده نه ییله نه سن یومق ایچون چیشمك جراحت كه ضرر بیرسه،
نه ییله نه سی طوغرو سنده بولغان چوپرهك اوستینه ده مسح قیلور .

س . . . طرناغی صنوب صاغز بابشترسه یا آباق یار ققرینه دوا قویسه طهارتده آلارنی
نی قیلور؟

ج . . . طرناغی صنوب صاغز بابشترسه یا پلاصتر کبی دوا قویسه یاخود
آباق یار ققرینه دوا قویوب اول صاغز دوالر نی آلوب یومق
ضرر بیرسه، شول دوالر اوستندن یوار؛ اوستدن یومقده ضرر
ایتسه، مسح ایتهر؛ مسحده ضرر بیرسه، شول حالنچه اول اورنن
قالدروب طهارت آلور .
(عابدین)

س . . . جییره، چوپرهك توشسه لر نیچك؟

ج . . . جییره، چوپرهك توزه لوب توشسه لر، مسحی باطل بولور؛ توزه لمی
توشسه، مسحی باطل بولماس؛ شول حالنچه نمازن اوقور .

س . . . جیبره فی طهارتسز وقتده به یله گان بولسه، مسح درستی؟
ج . . . جیبره، چو پرهك كبی لر گه مسح قیلماق ایچون طهارتلی وقتده به یله مك
شرط تو گل، طهارتسز وقتده به یله گان بولسه ده مسح قیلماق
درست بولا .

تیمم

س . . . پاك صو ایله طهارة آلودن عاجز كشی نمازنی نیچك او قور؟
ج . . . پاك صو ایله طهارت آلودن عاجز كشی پاك ییر جنسینه تیمم
قیلوب او قور .

س . . . تیمم نك رهوشی نیچك؟
ج . . . تیمم نك رهوشی: (۱) ایکی اوچلارینی جایوب ییر جنسینه صوغارده
یوز لرینه مسح قیلور، (۲) بر کره دخی ییر جنسینه ایکی اوچلاری
ایله صوغارده ترسه كلری ایله بر گه قوللرینه مسح ایتهر. یوزینه
مسح قیلغانده طهارت آغانده صو تیمره طورغان اورنلرغه اوچینی
یا بارمقلرینی یور تور، صیپامی فالدرماس.

س . . . نیچك بولسه صودن عاجز بولا؟
ج . . . (۱) صو ایکی چاقرم چاماسی یراق بولسه، (۲) صونی استعمال قیلو
آوروینه ضرر ایتهر لك بولسه، (۳) ته نینه صووق تیودن قورقسه،
(۴) صو یانینه باررغه بر نرسه دن قورقسه (۵) صونی آلورغه
قورالی بولماسه، قورالسز آلرب بولماسه. (۶) یاننده غی صوی
سفرده اوزینه یا حیوانینه اچهر گه کیرهك بولسه. (۷) جنازه و عید
نمازینه اولگوره آلمای فالورلق بولسه. اوشبو وقتلرده طهارت
هم غسل اورنینه تیمم قیلوب نماز او قور .

س . . . تیمم نك فرضلری نیچه؟
ج . . . تیمم نك فرضلری دورت: (۱) تیممینی نماز ایچون بولغانده نماز او قو
نیقی ایله آلاماق، (۲) تیمم قیلنه چق نرسه ییر جنسندن بولماق،
(۳) یوزینه مسح قیلماق، (۴) ایکی قولینه مسح قیلماق .

س . . . تیمم نك سنه لری نیچه؟
ج . . . تیمم نك سنه لری یدی: (۱) بسم الله ایله باشلاماق، (۲) ییر جنسینه

اوپچلری ایله آلی آر تلی صوفمق ، (۳) اوچلری ایله صوفغاندن
صوڭ قوللرینی سلکمک ، (۴) بارماقلرینی آرا لاشدرمق ، (۵) ترتیب
ایله اول یوزینه و صوڭره قوللرینه مسح قیلیمق ، (۶) اوڭ قولینه
صولندن اول مسح قیلیمق ، (۸) طوتاش قیلیمق .

س . . نیممنی نیچه نرسه بوزا ؟

ج . . نیممنی ایکی نرسه بوزادر : (۱) طهارتنی بوزا طورغان نرسه لرنڭ
برسی پیدا بولمق ، (۲) صو ایله طهارت آلورغه کوچی یتمک .

حیض بیانی .

س . . حیض نی ؟

ج . . حیض : بالغه بولغان خاتون ، قز جنسندن آی صاین عادت بولوب
کیلله طورغان قاندر .

س . . حیضنڭ مدتی کوبمی ؟

ج . . حیض مدتی نڭ آزی اوچ کون ، کوبمی اون کون ؛ اوچ کوندن
کیم یا اون کوندن آرتق بولسه ، استحاضه بولور .

استحاضه .

س . . استحاضه نی ؟

ج . . خاتون ، قز جنسندن کیلگن حیض قانی ، نفاس بولماسه ، استحاضه
بولور .

س . . حیض ونفاسدن پا کلک مدتی کوبمی ؟

ج . . ایکی حیض آراسنده یا نفاس ایله حیض آراسنده بولغان پاکلک نڭ
ایڭ آرمدتی اون بیش کون ، کوبینه چیک یوق .

نفاس .

س . . نفاس نرسه ؟

ج . . بالا طوغاندن صوڭ کیله طورغان قاندر . آزینه چیک یوق ، کوبمی
قرق کوندر .

س . . عادتدن آرتق قان کورسه نیچک ؟

ج . . بر خاتون عادتدن آرتق حیض کورسه ، اون کوندن آرتماسه ،
همه سی حیض بولور ؛ مثلا بر خاتون هر وقت بیش کون حیض کوره

ایکان آنک عادتى شول بیش کون بولا، بروقتنى طوفز یا اون کون حیض کوردی، بولار همہسی حیض بولا.

س... عادتندن ده، اون کوندن ده آرتسه نیچک؟

ج... عادتندن آرتوب اون کوندن ده آرتق فان کورسه، اولسگی عادت قدرسی حیض بولور، عادتندن آرتقانی استحاضه بولور، مثلاً اولده عادتى یدی کون ایکان، بروقتنى اون ایکی کون حیض کورسه، یدی کونی حیض، بیش کونی استحاضه بولور.

س... نفاسده مثالی نیچک؟

ج... نفاسده، مثلاً اولده او طز کون کوره ایکان، بروقتنى او طز توفز یا قرق کون کورسه، بارسى نفاس بولور؛ اولده عادتى او طز بولوب بروقتنى قرق بیش کون کورسه، بوسورتده او طزی نفاس، اون بیش کونی استحاضه بولور.

حیض و نفاس حکملى:

س... حیض و نفاس فانلری کیلوب بتکچ نی قیلور؟

ج... غسل قیلماق فرض بولور.

س... حیض و نفاس وقتلرنده نی لردرست نوگل؟

ج... حیض، نفاس وقتلرنده نماز او قومق، روزه طومتق، فرآن او قومق، مصحف شریفنى بو قچه سندن باشقه طومتق، مسجدرگه کر مک، کعبه اللهنى طواف قیلماق، هم ایرینک آگا یا قنلق قیلماقی درست بولماس.

س... نماز روزہنى قضا قیلورمی؟

ج... حیض یا نفاسدن پاکلانچ روزہنى قضا قیلور، اما نمازنى قضا قیلماس.

س... استحاضه حکمی نیچک؟

ج... استحاضه حکمی شول: ایرینک آگا یا قنلق قیلماقی درست بولور، روزہنى طوتار، نمازنى قالدرماس، او قور.

س... استحاضه قانی هنوز کیلوب طورسه نمازنى نیچک او قور؟

ج... استحاضه قانی هنوز کیلوب طورسه، نمازنى صاحبه العذر بولوب

صاحب عذر .

س . . صاحب عذر کم؟

ج . . صاحب عذر - برهونک هر وقت بور نندن فان يا عورتندن نجس
کیلوب طور سه ، يا بر خاتوننک استحاضه فانی هر وقت کیلوب
طور سه ، یا باشقه طهارتی بوزارلق نر سه سی همان کیلوب طور سه ،
اول صاحب عذر بولور .

س . . طهارت بوزارلق نر سه سی هر وقت کیلوب طور ماسه نیچک؟

ج . . طهاره بوزارلق نر سه سی هر وقت کیلوب طور سه ، یا ایسه هر وقت
کیلوب طور ماسه ده بر نماز وقتنده طهارت آلوب نماز او قورلق
قدر وقت طابا آلماسه ، صاحب عذر گه کره ، بونی «صاحب عذر
بولمق نلک اولی» دیور لر ؛ صغر ه ایکیچی وقت لرده اول طریقه
بولمق لازم تو گل ، بلکه نماز وقتی صاین عذری بر کره کیلسه ،
صاحب عذر لکدن چقمی ؛ بو حالنی «صاحب عذر بولوب طور مق»
دیور لر . ا کرده بر نماز وقتنده عذری برده کیلمی قالسه ، صاحب
عذر لکدن چغا .

صاحب عذرنگ حکمی .

س . . نجسی کیلوب طور سه ده نمازنی او قورمنی؟

ج . . یوقاریده نه یتلگان ره و شچه صاحب عذر بولوب یتکاج آنک عذری
کیلمک ایله طهارتی برده بوزامی ، طهاره آلورده ، عذری کیلوب
طور سه ده ، باشقه طهارتی بوزا طور غان نر سه کیلمه سه ، تله گان
نمازنی او قور ؛ یعنی قایسی نماز وقتنده طهاره آلا ، شول نماز
وقتنده تله گان قدر فرض ، نقل ، ادا ، قضا ، هر قایسی نمازنی
او قوماتی درست بولور ، بو عذری کیلو سبیلی - طهارتی بوز ماینچه
طور ماتی فقط وقت اچنده در ، وقت چقه سه ، طهارتی ده بوز لا ؛ توش
وقتندن اول آغان طهارتی ایله او یله نمازی او قومق درست ،
چونکه مونده نماز وقتی چغو یوق ؛ اما ایکندی گه آغان طهاره ایله
آخشام او قومق درست بولمی ، چونکه مونده ایکندی وقتی چغو
ایله طهارت بوز لا .

استنجا .

ھەر وقتىنى بىر يولنىڭ بىر سىدىن نىجس چىقسە ، تاش ، بالچىق ، قۇم كىيى پاڭلى طورغان نىرسە بىلە استنجا قىلىق سىنەدر؛ آندىن سوڭ سوا بىلە استنجا قىلىق ادبدر: اۋل بىكى قولن بوار، موندىن سوڭ مخر جىنى سالندىر ب اوطردە بارمق لرىنىڭ اچ طرفلرى بىلە بوار، موندىن سوڭ بىكى قولن بىنە بوار، اكر نىجس مخر جىدىن آرتوب كىتوب در ھم قىدرىدىن كو بىرەك بولسە، آنى بومق واجب بولور .

س . . نىرسەلر بىلە استنجا مكر وھ؟

ج . . سوبىەك بىلە ، طعام ، آط تىزە گى ، يانغان كىر پىچ ، شرعا حرمتى بولغان نىرسەلر بىلە استنجا قىلىق مكر وھ، حاجت كە اوطرغاندە قبلە غە قارشى اوطر موق ھم آرقاسى بىلە اوطر موق، قوباشقە وآى غە قارشى اوطر موق مكر وھدر، اوڭ قولى بىلە استنجا قىلىق مكر وھ. بىر فكه كر گاندە سول آياقنى اۋل، آطلاب كر لور، چىققاندە اوڭ آياقنى اۋل آطلاب چىغلور .

عورت

س . . ابرلرنىڭ قايسى بىرلىرى عورتدر؟

ج . . ابرلرنىڭ كىندىك آستلرىدىن آلوب تىز آستلرى بىلە قىدر بولغان بىرلىرى عورتدر . بوندىن باشقە بىرلىرى عورت توگىلدر . آچق بولسەدە نماز او قولرى درىستدر .

س . . خاتونلرنىڭ قايسى اورنلرى عورە؟

ج . . خاتونلرنىڭ ھەمە بىرلىرى عورتدر، بارى بوزلرى، بىكى اوچلرى ھم طوبىقلىرى بىلە قىدر بىكى آياقلىرى غنە عورە توگىل .

س . . عورەنىڭ نى قىدر آچلىماق نماز غە بارامى؟

ج . . عورەنىڭ دورىدىن بىر الوشى آچلىماق بىلە نماز بوزلور، بو طواوزى بىر اعضادر، سالنوب توشكان ساچدە بىر اعضادر .

اوپنچى جزئ نماز پياننده.

نماز - بتون جهان يوزىنى يوقدن بار ايتكان الله تعالى حضرتينه
قلق كو سترمك ديمكدر.

ايمانندن سوكره الله تعالى گه ايك سويكلو بولغان عبادت - نماز در.
نماز او قومق ايماننك علامتيدر.

نماز او قوغان كمسه نيك دعاسى مقبول، ورزقنده بركات، نه ننده
سلامتلك بولور.

نماز - قبرده يولداش ونور، منكر ونكير فرشته لرينه جواب ومحشر
كوننده باش اوستنده كوله گه وتموغ اوتندن پرده بولور؛ نماز - الله
تعالى حضورنده حجة، وصراط كو پرنده يته كچى وجنتنك آچقچيدر.

نماز - مؤمننك معراجى ودين اسلامنك تره گيدر؛ نتاك رسول الله
صلى الله عليه وسلم: «الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ فَمَنْ أَقَامَهَا فَقَدْ أَقَامَ الدِّينَ وَمَنْ

تَرَكَهَا فَقَدْ هَدَمَ الدِّينَ» ديمشدر. معناسى: نماز ديننك تره گيدر، بر كمسه
نمازنى اوفوسه، تحقيق ديننى قائم قيلدى؛ اگر بر كمسه اول نمازنى قويسه،
تحقيق ديننى خراب قيلدى، ديمكدر.

نماز سزلق.

نماز قويمق دنياوى و آخراوى بختسزلكدر. نماز سزلىرنك رزقنده
بركات ومعيشتلىرنده لذت بولماز همده نماز سزلىرنك الله تعالى دن حاجت لرېنى

صورارغه تللىرى بارماز. الله تعالى قرآن كرىمده نيچه اورنلارده «اقموا
الصَّلَاةَ» ديب نماز اوقمق ايله امر ايتمشدر. بس نماز قويمق بو جهان

يوزىنى يوقدن بار ايتكان الله تعالى نك امرينه قارشىمق، ديمكدر. ابليس
بر سجده گه قارشوايله منگو عذابده، منگو تموغلق بولوب الله تعالى نك

رحمتندن سورلدى. بركون گه قرق سجده قويغان كمسه نك حالى نيچك
بولور، العياذ بالله. نماز سزلىق - دين سزلك و آخرغى صولوده دنيا دن

ایمانسز کیتوگه سبب در. چونکه نماز مؤمن ایله کافر آراسنده آیور مادر. تئاک رسول الله «مَنْ تَرَكَ الصَّلَاةَ مَتَعَمِّدًا فَقَدْ كَفَرَ» دیمشدر. معناسی: بر کمسه نمازنی فصداً واستحلالاً قویسه تحقیق اول کافر بولدی، دیمکدر. ینه پیغمبر علیه السلام: «الْفَرْقُ بَيْنَ الْمُؤْمِنِ وَالْكَافِرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ» دیمشدر.

نمازغه کر شمک

نمازغه کرشکانده طهارة ایله آبیاق اوزره قالقوب اعضالرنی تیگز طوتوب یرلر، کوکلر یو کلی آماغان امانتی طابشرمق، وقتی کیلدی دیو فکر ایتوب، کوکلدن دنیا اشینی چغاروب اخلاصنی الله تعالی گه برکتور؛ جمیع سرلرنی بلگوچی خلاق جهان حضرتینک عظمتی والوغغنی خاطرینه آلوب، اوزینی گویه آنک حضورنده کبی طوتوب توبه نیچیلک وکوکل صنغلی ایله «الله اکبر» دیب نهیتور؛ صغره، خواجه لری حضورنده قول باغلاب طورغان فوللر کبی، کندک آستینه قول لرنی باغلاب «سبحانک الخ» اوقور؛ صغره شیطان وسوسه سندن الله تعالی گه صغوب اعوذ نهیتور. دخی الله تعالی نک اسم شریفی ایله تبرکله نو اوچون «بسم الله» نهیتور. صغره سورة فاتحه اوقور وهر اوقوغان سوزلری نک معناسنی کوکلندن اویلاب الله تعالی گه مناجات قیلوب بارور. تئاک رسول الله صلی الله علیه وسلم: «لَا يُكْتَبُ مِنَ الصَّلَاةِ الْأَمَاعِلُ مِنْهَا» دیمشدر. معناسی: نماز اوقوچی کمسه نک نمازی نمازدن یازلماز، مگر آکلاب و عقلغه آلوب اوقوغان قدر بولغانی غنه نمازدن حسابلانور، دیمکدر. اوقی طورغان سوزلری نک معناسنی بلمهسه «ایاک نعبد» دیگانده هم رکوع سجده قیلغانده الله تعالی نی ایسنده طوتار.

جماعة.

نمازنی جماعة ایله اوقومق سنة مؤکدهدر. جماعة ایله اوقولغان نمازلر یالغز اوقولغان نمازلردن یکریمی یدی درجه آرتقدر. شول سبیدن بر کمسه فرض نمازغه کرشکاچ ایکنچی یرده قامت اوقولسه، نمازینی کیسوب امامغه ایه رور، دیب فقه کتابلرنده

مذکور در . نماز فی جماعه ایله اوقوغان کسه لرنک یوز لری قیامت کونده نور ای یولدزلر کبی بولوب قوبار لور . یستو نمازینی جماعه ایله اوقوغان کسه لرگه کیچه نک یار میناچه اویاغ طور غانلرنک ثوابی بولاچی حضرت عثمان دن مرویدر . امام غزالی «مکاشفة القلوب» اسملی کتابنده جماعتدن تخلف قیلغان کسه لرنک خانه سنی یاندر مق تیش بولدیغنی ابوهریره دن روایت ایتمشدر .

دخی «الجماعه سنه مؤکده لایتخلف عنها الامناق» حدیثی هدایده مذکور در . معناسی : جماعت نمازی سنه مؤکده در ، اول جماعت نمازندن هیچ تخلف ایتمه ز ، مگر منافق بولغان کسه لر گنه تخلف ایته ر-دیمکدر حضرت ابوهریره رضی الله عنه «لأن تملأ ابن آدم رصاصاً مذاباً خیر له من ان یسمع النساء ثم لا یجیب» ، معناسی : آدم بالاسی نک قولاغینک ار تلمش فور غاشین دن طولماقی ، آذان ایشتوب نماز غه بار ماینچه قالوونندن خیر لور-دیمک .

مسجدلر .

یر یوزنده ایلك شریف بنالر الله تعالی نك عبادتنه مخصوص بولغان مسجدلردر .

شول سبیدن مسجدلرنی «بیت الله» دیرلر ، بارچه مؤمن لرگه الوغ لار غه (تعظیم ایته رگه) تیوش خانه لردر . سلفلرنک بری : «مسجدده عمرم بوینچه هیچ نرسه گه طایانمادم ، آیاغنی صوزمادم واصلادنی سوزینی سویلاشمه دم» دیمشدر .

بناء علیه مسجدکه کرگنده طهاره لی حالده ادب وتوبه نیچیلک اوزره ذکر وعبادت نیتی ایله کرملک تیوشدر . مسجدگه باررغه چقغانده هر آدومینه ثواب امید ایتمک ومسجد یولنده دعانی غنیمت بلمک وکیومنده ولغان طوزان ویوشلکلردن مسجدنی صافلامق ومسجدنی الوغ لامق تییشلی . مسجدگه کرگنده توبانچیلک ایلان الله تعالی گه حمد نه یتوب اوک آیاغی یله کرب «اللهم افتح لی ابواب رحمتک» دیه اوقور ، دخی قومگه سلام بیرر ؛ اگرده هیچ کسه بولماسه ، یاخود نمازده بولسه لر «السلام

عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ» دیور . مسجدکه کر گاج ، نماز مکروه وقت بولماسه ، ایکی رکعت نماز اوقور . نماز اوقوچی نك آلدندن اوتمک ، اورن ایچون تاوشلانمق ودنیا سوزینی سویله مک ، آلدن اورن بارنده یول اوستنده اولطورمق یاکه کشی باشندن تابتاب آله اوتمک کبی اشلر آدمنی مسجد ثوابندن محروم ایتهر . دخی مسجدنی چوب چار دن وطوزان طوپرافدن واورماکوچ اویالرندن پاک قیلنور وپاک سیرکی ایله هر کونده بر کره سبر و نور و میچینه یاقغانده کولنی آلوب یاغلور ؛ چونکه بعض مؤذن لر کبی کؤل آستنده کیمساو باشلاری قالد . روب عبادتکه کیلگان کمسه لرنک باشینه ایسلر تیدرب آلا رنی مسجددن بیزدرو الوغ گناهدر . دخی مسجدکه یاردم قیلشقان کمسه لر گه و بر گنه قارش بولسه ده مسجدکه اورن بیرر گه طوغری کیلگانده اورن بیرگان کمسه لر گه ، خصوصاً مسجد مدرسه بناء قیلغان کمسه لر گه هم آلا رغه اوطون ، کراسین قویغان کمسه لر گه ، قویغان نرسه لر ی بتکانچه گه قدر ، فرشته لرنک استغفار طلب قیلاجفی حدیثلرده مذکور در . مسجدکه نمازغه کیلگانده اولره ک کیلوب ، چقغانده نمازینی بالکلیه تمام ایتوب صوگنه . راق فالوب چغار ، منافق لر کبی « قایحان نماز دن چغار من ایکان » دیه آشغوب اوقوماز . نناکه نزال بن سبرة : « منافق کمسه مسجدده چیتلکده . گی فوش کبی بولور » دیمشدر .

نماز ننگ فرضلری .

س . . نماز ننگ فرضلری نیچه ؟
ج . . نماز ننگ فرضلری اون اوچ بولوب آلتیسی طشندنه ویدیسی اچنده در . طشندنه بولغانلرینه « شرط » ، اچنده بولغانلرینه « رکن » دیر لر .

نماز ننگ شرطلری

س . . نماز ننگ شرطلری قایسلری ؟
ج . . (۱) طهارتلی و غسللی بولمق ، یعنی حدث دن و جنابة دن پاک بولمق (۲) نماز اوقوچی نك تهنی کیومی هم اورنی نجاسه دن پاک بولمق ؛

۳) عورة اورتىمك؛ (۴) وقت كرمك؛ (۵) قبله طرفينه يونه لمك؛ (۶) نيت قيلمق.

نمازنىڭ ركنلىرى

س. . نمازنىڭ ركنلىرى قايسىلىرى؟

۱. . (۱) تكبير تحریمه، یعنی قولاق قاقغانده «الله اكبر» ديب تكبير ئه يتمك؛
- (۲) قیام، یعنی فرض نمازلرده آیاق اوزره طورب اوقومق؛ (۳) فرض نمازلرنىڭ ايكى ركعتنده، وتر هم نفل نمازلرنىڭ هر بر ركعتنده بر اوزون ياكه اوچ فصقه آیه قدر قراءه اوقومق؛ (۴) ركوع؛
- (۵) سجده قيلمق؛ (۶) آخرغى اولطرش؛ (۷) نمازدن اوز اختیاری ایله چقمق، - اوشبو مذکور فرضلردن برى قالسه، نمازی درست بولماس، بلکه یا گیدن قایتاروب اوقومق فرض بولور.

نمازنىڭ واجبلرى

س. . نمازنىڭ واجبلرى نيچه؟

۱. . نمازنىڭ واجبلرى اون ايكى: (۱) سورة فاتحه اوقومق، (۲) سورة فاتحه غه بر سورة قوشمق، (۳) فرض و واجبلر آراسنده ترتيبنى رعایه قيلمق (۴) قرائتنى فرض نمازلرنىڭ اولىگى ايكى ركعتينه بيلگىلمك، (۵) ركنلرنى عدلله مك- (۶) اولىگى اولطرش، (۷) هر ايكى اولطرشده التحیات اوقومق، (۸) وترده قنوت اوقومق، (۹) ايكى عيد تكبيرلىرى، (۱۰) قىچقروب اوقولا طورغان نمازلرده قرائتنى قىچقروب اوقومق، (۱۱) ياشرون اوقولا طورغان نمازلرده قرائتنى ياشرون اوقومق، (۱۳) نمازدن سلام لفظى ایله چقمق.

نمازنىڭ وقتلىرى

س. . ايرته نماز- وقتى نى وقتده؟

۱. . ايرته نمازنىڭ وقتى راست طا گدن باشلاب قیاش چغا باشلاغانغه قدرى.

س. . اويله وقتى نيچك؟

۱. . امام اعظم قاشنده اويله وقتى توش اوزغاندن باشلاب هر نرسه نىڭ كوله گهسى توش وقتندى كوله گه سندن باشقه اوزى بويى ايكى

الوش بولغانغه قدری، امامین (۱) فاشنده اوزی قدر بر الوش بولغانغه قدری.

س. . . ایکندی وقتی نی وقتده؟

ج. . . ایکندی نمازی نك وقتی او بله وقتی چقغاندن باشلاب قیاش باتقانغه قدری.

س. . . اخشام وقتی نیچك؟

ج. . . اخشام نمازی نك وقتی قیاش باتقانندن باشلاب شفق غائب بولغانغه قدری.

س. . . شفق نی؟

ج. . . امامین فاشنده قیاش باتقان طرفده كوك قرینده كورنگان قز للق؛ لکن امام اعظم قز للق صوکنده كورنگان آ قلق نی «شفق» دینگان.

فتوی - امامین سوزینه در .

س. . . یستو وقتی نیچك؟

ج. . . یستو وقتی شفق باتقانندن باشلاب طا گغه قدری، وتر وقتی یستونی اوقوغاندن طا گغه قدری.

س. . . نی وقت لرده نماز اوقورغه یارامی؟

ج. . . اوچ وقتده، نماز، سجده تالاوه، جنازه نمازی، درست بولمیدر:

(۱) قیاش طوغان وقتده. حتی بر کمسه ایرته نمازینی اوقوغانده قیاش چغه باشلاسه، نمازی بوز یلا (۲) نوش وقتنده نماز درست توگل؛

(۳) قیاش باتقان وقتده درست توگل، باری شول کورنك ایکندی سی درست وشول وقتده حاضر بولغان جنازه نمازی وشول

وقتد سجده آیتی اوقوسه، سجده تالاوه هم درست.

س. . . نی وقت لرده نماز مکروه؟

ج. . . طاك بولغاچ قیاش چغوب سونگو بویی کونه ر لگانچی، ایرته نماز سمنینه

باشقه بولغان نقل نماز لر مکروه، ایکندی اوقوغاچ اخشام اوقوغانغه قدری نقل مکروه، قضا مکروه توگل.

س. . . نماز اوقورغه قبله نی بلمسه نیچك اوقوز؟

ج. . . قبله نی بلماسه، بلسگان کشیدن صوراب اوقور، لکن اوزی

کبی بلمه گان کشیدن صوراماس. قبله نی بلسگان کشی بولماسه،

تحرى برله اوقور، يعنى قبله قايسى طرفده ايكان ديب اويلارده، كوگلى قاي طرفقه «قبله» ديب اوطرسه، شول طرفقه قاراب اوقور. نماز اوقوغانده خطاسن بلسه نه يلانور، نماز تمام بولغاچ بلسه ده اوقوغان نمازى درست بولور.

س. . نيت نك نى قدرسى شرط؟

ج. . قايسى نمازنى اوقومق بولا، كوگلى ايله اويلا ب شول نمازنى اوقورغه قصد فيلو قدرسى شرط، تل ايله نيت شرط توگل، بلكه فضيله. امامغه اويوغان كشي ايكي نرسه نى نيت قيلمق لازم: برسى اوقى طورغان نمازىنى، ايكنچيسى: امامينه ايه ر مكنى.

س. . نيتده بيلگيله مك شرطى؟

ج. . فرض نماز لرد. آيرم آچق قايسى نماز ايكانون بيلگيله ب نيت قيلمق لازم. مثلا ايرته نمازى بولسه، «ايرته نمازى نك فرضنى اوقورغه قصد قيلم» ديب اويلا ر. وقتنده اوقوغانده «بو وقت نك فرض بولغان نمازىنى اوقيم» ديب يا «بو وقت فرضنى اوقيم» ديب نيت قيلمسه ده يارى.

س. . نفلده نيچك؟

ج. . نفلده بيلگيله مك شرط توگل. «نماز اوقيم» ديب نيت قيلمسه درست.

س. . قضا ده نيچك نيت قيلور؟

ج. . ايرته نمازى قضاغه قالوب شول كونده قضا قيلمسه، «نيت قيلم قضاغه قالغان بو گونگى ايرته نمازى نك فرضنى اوته مك كه» ديب نيت قيلور؛ اكر بر نمازى قضاغه قالوب شول كونده قضا قيبلا آلماسه، اول وقتنده اوشبوره وشچه نيت قيلور. (نيت قيلم قضاغه قالغان آخرغى ايرته نمازى نك فرضنى اوته مك كه) ديب.

س. . اويله نى قضا ده نيچك نيت قيلور؟

ج. . «نيت قيلم قضاغه قالغان آخرغى اويله نمازى نك فرضىنى اوته - مك كه» ديب نيت قيلور؛ باشقه نماز لردده شول روشچه نيت ايتهر.

س. . باشقه ره وشچه نيت بارارمى؟

ج. . مثلا ايكندى ده قضاغه قالوب شونى قضا قيلغانده «نيت قيلم وقتينه ايرشوب مو كا قدر اوقولماغان آخرغى ايكندى نمازى نك دورت

ركعت فرضى قضا قبله قهغه، يونالدم قبله طرفينه خالصا لله تعالى»
ديوب نيت فيلسه ده يارى.

نماز او قوروشى .

س . . نمازغه نى رهوشچه كرشور؟

ج . . اوّل قايسى نمازنى او قومقچى بولا، شول نمازنى او قورغه نيت
وقصد ايتەر، صغره نيتكه طوتاش «الله اكبر (۱)» ديب قولاق
قاغار. الله لفظى نك همزه سنده، اكبر نك با وهمزه سنده صوز ماينچه
درست ايتوب ئه يتور. قول، بارماق لرن جه يوبرهك اوچ لرن
قبله غه يونالدروب، ايكي باش بارماق لرون ايكي قولاق يوشاغينه
تيرر .

س . . خاتونلر قولنى نچك كوتورلر؟

ج . . خاتونلر ايكي قولنى ايكي طوغروسينه كوتورلر .

س . . بونكبيرنى نى ديب ئه يتورلر؟

ج . . مونى «تكبير تحریمه» ديرلر، «حرام قيلغوجى تكبير» ديمكدر،
چونكه نماز طشتمده درست بولغان آشامق اچمك، سويلاشمك،
كبي فعل لر اوشبو تكبير تحریمه صوگنده نماز دن چقانچى
حرام بولوب طور لر . تكبير تحریمه آياق اوزره بولمق،
نيتكه طوتاش بولمق- اوزى ايشترلك بولمق شرطدر .

س . . تكبير تحریمه صوگنده نى قيلور؟

ج . . تكبير تحریمه صوگنده ايركشى قوللر نى كندك آستينه قويب باغلار:
اوڭ قولينك اوچىنى صول قولينك آرقاسينه قويوب اوڭ قولينك
باش وسا نچه بار مقلرى ايله قابترمالاغان كبي ايتوب باغلار، اورتا
اوچ بارماقنى صول قولينك آوستينه قويار .

س . . خاتونلر نى رهوشچه باغلارلر؟

ج . . خاتونلر قوللر نى كندك آستينه قويب باغلاماسلار، بلكه كوكروكلرى
طوغروسينه صول قوللرن و آنك آرقاسينه اوڭ قولينك اوچىنى
قويارلر .

[۱] الله اكبر نك معناسى «الله بيك الوغدر» ديمك،

س . . قولنی باغلاغاچ نی قیلور؟

ج . . قولنی باغلاغاچ «سبحانک اللهم وبحمدک وتبارک اسمک وتعالی جدک
ولآاله غیرک» دیوب ثنا او قور (۱).

س . . ثنانی کم لر او قور؟

امام، امامغه او یوغان کشی، یالغز او قوغان کشی، قالغان رکعت لر ن قضا
قیلورغه طورغان مسبوق، - بونلر همه سی ثنانی او قور لر.

س . . اما مقتدی او قوری؟

ج . . اما مقتدی امام قرائتی قچقرو ب او قوغانده او یوسه یا امام رکوعده
وقتده بولوب ثنا او قوماغانده رکوعغه یتشور لک بولسه، ثنانی او قوما س.

س . . ثنا سوکنده نی قیلور؟

ج . . ثنا سوکنده اعوذ ئه یتور. مونی قرائت او قوچی ئه یتور، شونک
ایچون امام، منفرد، قالغان رکعت لر ن او قورغه طورغان مسبوق،
«اعوذ بالله من الشیطان الرجیم» دیور لر. او یوغان کشی اعوذ ئه یتماس.

س . . تعوذ سوکنده نی قیلور؟

ج . . اعوذ دن صولک «بسم الله الرحمن الرحیم» دیور. ثنا، تعوذ، بسمله،
بولار نی یا شر ن ئه یتور.

س . . بسمله سوکنده نی قیلور؟

ج . . بسمله سوکنده قرائت او قور، فرض نماز نک ایکی رکعتده قرائت
فرض باشقه رکعت لر نده فرض تو گل. نقل و وتر نک همه رکعت لر نده
قرائت فرض.

س . . قرائت سوکنده نی قیلور؟

ج . . قرائت تمامی سوکنده رکوعغه بارا باشلاب «الله اکبر» دیب تکبیر
ئه یتور.

س . . رکوع صقی نیچک؟

ج . . رکوعده ایکی قولی ایله تزلزینه تیانور، قول بارماقلر ن آچق
قیلور؛ آرقاسی ایله باشنی تیگز ایته ر.

س . . . خاتونلر نی رهوشچه رکوع ایتەرلر؟
ج . . . خاتونلر رکوع ایچون ئەزەرك بوگلولرلر، قول بارماقلرن آچق،
قیلماینچه بر سن بر سینە قوشوب، تایانماینچه غنە تزلرینه قویارلر،
قولطق لرن آچق قیلماسلر.
س . . . رکوعده نی قیلور؟

ج . . . رکوعغه بارغاچ تاق ایتوب اوچ یابیش یا آرتغراق سُبْحَانَ
رَبِّ الْعَظِيمِ (۱) « دیب ئەیتور.
س . . . رکوع تمامنده نی قیلور؟

ج . . . رکوعدن طورا باشلاغاچ، امام بولسه، «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ (۲)»
دیور. اویوغان کشی «رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ (۳)». یالغز اوچوچی هر
ایکیسن ده ئەیتور. رکوعدن طوروب آیاق اوزره تمام قرار
قیلغاچ سجده گه بارا باشلاب «الله اکبر» دیب ماگلاین یرگه قویار.
س . . . سجده گه نی رهوشچه بارر؟

ج . . . سجده گه بارغانده یرگه اول ایکی تزن قویار، صغره ایکی اوچی
آراسینه یوزن قویار، باش باره ق لری ایکی قولانغی طوغرو سنده
بولور، بارمقلری بر سینە برسی قوشلغان بولور، قولطغی آچق
بولور، قور صاغن بوطنه تیرماس، آیاق و قول بارمقلرن قبله
طرفینه یونالدیر، اوشبو رهوشچه سجده گه بارغاچ اوچ مرتبه
«سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى (۴)» دیب تسییح ئەیتور یاخود اوچدن آرتق
تاق ایتەر.

س . . . خاتونلر نی رهوشچه سجده قیلور؟
ج . . . سجدهده خاتونلر آیاق لرن قاداماسلر، قولطق لرن آچق قیلماسلر،
ایکی بله زکلرینی یرگه توشەرلر، بوطلرینی قورساقلرینه یابشترلر.
س . . . سجده تمامنده نی قیلور؟
ج . . . سجدهده تسییح لرنی طاق ایتوب تمام قیلغاچ «الله اکبر» دیب اولطور «

(۱) معناسی الوغ بولغوچی ربمه تسییح ئەیتمه من.

(۲) ایشتهدر اوزینه حمد ئەیتکان من نی.

(۳) ای بزنگ ربمز، همه چن ماقتاو سیغاغنه بولغوچیدر.

(۴) بلند بولغوچی ربمه تسییح ئەیتمه من دیمک.

اولطروب قرار قیلغاچ، ینه تکبیر ئەیتوب سجدەگە بارر . ایکنچی سجدەنی یخشی قیلغاچ، تکبیر ئەیتوب آیاق اوزرەطورور . سجدەدن طورغاندە یرگە او طرماي هم طایانمای طوغری غنە طوروب کیتەر . شول رهوشچە ایتوب برنچی رکعت تمام بولغان بولور .

س . . . ایکنچی رکعتکە نیچک کرشور ؟

ج . . . ایندی سجدەدن طوروب یتکاچ ایکنچی رکعتکە کرشکان بولور . موندە تعوذ قیلماس، ثنا او قوماس، باشقە فعل لری اولگی رکعت کیدر .

س . . . ایکنچی رکعت تمامدە نی قبلور ؟

ج . . . ایکنچی رکعتنک سجدەلرن تمام قیلغاچ صول آیاغن جه یوب اوستینه اولطرر ، اولک آیاغن قاداب بارماقلرن قبله طرفینه یونه لدرر ، ایکی قولن ایکی بوطنه بارماقلرن جه یوب قویار : مونک صوگندە تشهد او قور

تشهد اوشبودر :

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ = بارچه تل عبادتی وبارچه تن عبادتی الله تعالی گە خاصدر ، وَالطَّيِّبَاتُ = دخیده بارچه مال عبادتی اللهغه خاصدر ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ = ای پیغمبر ، اللهنک سلامی سیڭا بولسون ، وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ = ودخی اللهنک رحمتی وکوب برکتلری سیڭا بولسون ، السَّلَامُ عَلَيْنَا = اللهنک سلامی بز لرگە بولسون ، وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ = دخی اللهنک ایز گو بندەلرینه بولسون . دورت یا اوچ رکعتلی نماز لرنک اولگی اولطرشندە تشهد قدرندن آرتدرماس .

س . . . خاتونلر نی رهوشچە اولطرلر ؟

ج . . . خاتونلر تشهدکە او طرغاندە ایکی آیاقلرن اولک طرفدن چغارب صول او کچه لری اوزرینه او طرلر .

س . . . هر رکعتدە سورە قوشارمی ؟

ج . . . فرض نمازلردە اولگی ایکی رکعتدە سورە فاتحه او قور ، سورە قوشار ، باشقە رکعتلرندە سورە قوشماس ، تله سه سورە فاتحه نی او قور . تسبیح قنە ئەیتسەدە درست، تیک طورسه مکروه بولور .

س... آخر غی اولطر شده نی ره وشجه ایتهر؟

ج... آخر غی اولطر شده اولگیسی کی اولطروب تشهد او قوغان ناک

صوکنده پیغمبر علیه السلام غه صلوات نهیتور .

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ = گواهلِق بیرمن، که راستلقده حق معبود یوق ، مگر الله تعالی ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ = دخی گواهلِق بیرمن، که محمد علیه السلام الله ناک بنده سیدر و پیغمبر یدر .
تشهد صوکنده او قولا طورغان صلوات او شبودر .

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ = ای الله محمدکه و آنک اهل بیتینه رحمت قیل، کَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ = نتاک رحمت قیلدک ابراهیم پیغمبر گه، و دخی ابراهیم ناک اهل بیتینه ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ = در ستلکده سن ماقتاولوسن، الوغ سن . اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ = ای الله محمدکه برکت بیر ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ = دخیده محمد ناک آلینه برکت بیر ، کَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ = نتاک برکت بیردک ابراهیم پیغمبر گه، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ = و ابراهیم ناک آلینه، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ = تحقیق سن ماقتاولوسن ، الوغ سن .

س... صلوات صوکنده نی قیلور؟

ج... صلوات صوکنده دعا قیلور؛ دعاده قرآن لفظینه او خشاغان یا پیغمبر

علیه السلام دن ایستلگان دعانی او قور . آدم لردن صور اماقی ممکن بولغان نرسه نی صور اب دعا قیلسه؛ درست بولماس .

دعالردن اوشبو دعالر بیک جامع بولوب نماز ده وغیرده او قومق تیشلی در . رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ = ای ربمز مینی هم آتا و آنالر مینی یار لقا ، وَلِلْمُؤْمِنِينَ = دخیده بارچه مؤمن لرنی یار لقا ، يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ = حساب قائم بولغان کونده یار لقا !

ایکنچی دعا:

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً = ای ربمز، بزلر گه بیر دنیا ده ایندگو نعمتی ، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً = دخیده آخرت ده ایندگو نعمتی بیر، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ = و صاقلا بزنی اوت عذابندن!

ثناء و معناسی :

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ = ای ربم سیفاً تسبیحاً نه یته من وسینک حمدک ایله
شغل لئه من ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ = دخیده مبارک بولدی سینک اسمک ، یعنی دائم
و ثابت بولدی ، وَتَعَالَى جَدُّكَ = دخی بلند بولدی سینک سئطنتک و عظمتک :
وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ = وسیندن باشقه اصلااله یوقدر .

س . . دعا تمامنده نی قیلور ؟

ج . . دعا صوکنده اوک یاغینه نه یلانوب یا کاغی نک آقغی آر تنده غی کشی گه
کور نور لک بولغانچی بور لوب «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ» دیوب
سلام بیرور . او شانداق صول یاغینه یا کاغی نک آقغی کورنگانچی
نه یلانوب سلام بیرور .

س . . سلامنی کملرگه نیت ایتوب بیرور ؟

ج . . امام هر ایکی طرفقه سلام بیر گانده او یوغان قومنی و فرشته لرنی
نیت ایتهر .

س . . او یوغان کشی کملرگه سلام بیرور ؟

ج . . او یوغان کشی : امام طوغر و سنده بولسه ، ایکی یا قعه سلام بیر گانده ده
امامنی ، بر گه نماز او قوغان ایرلرنی ، فرشته لرنی نیت ایتهر . امام
طوغر و سنده بولماسه ، امام بار طرفقه سلام بیر گانده : امامنی ، بر گه
او قوغان ایرلرنی ، فرشته لرنی نیت ایتهر ، امام یوق طرفقه سلام
بیر گانده : فرشته لر ایله بر گه او قوغان ایرلرنی گنه نیت ایتهر .

س . . بالغز او قوچی نیچک نیت ایتهر ؟

ج . . بالغز او قوچی هر ایکی طرفقه سلام بیر گانده ده فرشته لرنی نیت ایتهر .
س . . سلام صوکنده نی قیلور ؟

ج . . سلام صوکنده «اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمَنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ
وَ الْإِكْرَامِ» دیورده نماز دن چقغان بولور .

معناسی او شبودر :

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ = ای ربم ، سین هر بلادن صاقلاغوچی سک ،
وَمَنْكَ السَّلَامُ = سلامتک سیندن گنه بولور ، تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ = مبارک
بولدک و بلند بولدک ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ = ای الوغلق ایه سی

و حرمت ایه سی !

جماعت ، امام ، مقتدی .

س . . جماعت نمازی نیچک بولا؟

ج . . ایکی کشی برسی ایکنچی سینہ ایہ روب = اویوب اوقسہ لر ، شونی جماعت نمازی دیر لر .

س . . امام کم مقتدی کم؟

ج . . امام شول : همه فعل لرنی آکا اویوب وایہ رب ادا قیلور لر . مقتدی — امامغہ اویوغان کشی .

س . . مقتدی گہ نیلر تیش بولور؟

ج . . مقتدی ، ثنا اوقورده تعوذ ، بسمله ، فاتحه ، وسورہ لرنی هیچ برسون اوقوماس . امام اوقوغانون کوتوب ووظلا بقیہ طورر ؛ رکوعده ، سجدہده

تسیح لرنی ئه یتور ، تشهد اوقور ، رکوعدن قومه گہ طورغانده امام « سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ (۱) » دیگانده مقتدی : « رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ (۲) »

دیور . کوچو تکبیر لرنی مقتدیده ئه یتور ، سورہ فاتحنی تمام ایتکاج امام « آمین ! » دیہ یاشرن ئه یتور . قچقروب اوقوغان نمازلرده مقتدیده « آمین » دیہ ئه یتور .

س . . مقتدی قای اورنده طورر؟

ج . . نماز اوقی باشلاغانده مقتدی بر بولسه ، امامنک اولک یاغنده ینہ شه طورر . بردن آرتق بولسه لر ، امامنک آرتنده طورر لر .

س . . مقتدی بر بولوب امامنک اولک یاغنده طوروب اویوغاچ طاغن باشقه مقتدی کیلسه ، نیچک طورر؟

ج . . اگرده مقتدی اولده بر بولوب امامنک اولک طرفنده اویوغاچ ایکنچی مقتدی کیلسه ، صوغنی مقتدی امامنک آرتنده طوروب اویور ، اولگی مقتدی یاینه چیگهر ، اگر اوزی بلوب کوچمه سه ، نمازن بوزار دیب قورقماغان تقدیرده آرنداغی کشی آنی طارنور ، صوگندن کیلگان مقتدی امام آرتنده اویومای امام

[۱] حمد ئه بتکان منی الله تعالی ایشتی .

[۲] ای ربمزر جن ماقتاو سیضاغنه در .

مقتدى لرنك هر ايكي سینه آرتقه چيگارگه اشارت قیلور.
اوشبو حکم لرنی رعایه قیلماسه، نمازی مکروه بولور.

س. . . مقتدى نك آياغى آلدە طور سه نيچك؟

ج. . . اويوغان كشي نك آياغى امام نك آياغدن آلدەراق طور سه،
درست بولماس.

س. . . كملر كملر گه اويور؟

ج. . . خاتونلر نك، صبي لرنك ايرلر گه اويوماقې درست، اول وقتده اول
ايرلر صف لانور، صڭره صبي لر، صڭره خاتونلر صف لانورلار.

س. . . صف نيچك بولسون؟

ج. . . صف لرنى تيگز قيلمق هم آرادە كشي صيارلق اورن قالدەراى
طغز قيلمق سنئەدر.

س. . . امامقغه نينداين كمسه نيش؟

ج. . . امام بولور غە نماز حكم لرن بلسگانرەك كشي آرتقەر؛ اكر علمده
تيگز بولسەلر، قرائتى يخشىراق بولغانى، قرائتده تىگز بولسەلر،
شبهەدن صاقلانغوچىراق بولغانى، آندن صوڭ قارتراغى امام
بولمق آرتقەر.

س. . . نينداين كمسه لرنك اماملقى مكروه؟

ج. . . فاسق، صوقر، مبتدع، ولد ز نالڭ امام بولوى مكروه.

س. . . طهارتلى نك تيمم لى گه، آياقلرن يووب اوقوچى نك مسح ايدوچى گه اويوى
نيچك؟

ج. . . طهارتلى نك تيمم لى گه اويوماقې، آياغن وغير اعضاسن يووب
اوقوچى نك جبيره گه ياچيتو كىگه مسح قىلغان كشي گه اويوماقې درست.

س. . . سلامت كشي نك صاحب عذر گه اويوماقې نيچك؟

ج. . . سلامت كشي نك صاحب عذر گه اويوماقې، ايرلر نك خاتونلر غە
اويوماقې، قرائت بلسگاننك بلمه گانسگه، بر فرضنى اوقوچى نك
ايكنچى فرضنى اوقوچى غە اويوماقلىرى درست تو گل.

س. . . مقتدى ركوع تسييح لرنى تمام قىلغانچى امام طور سه نيچك؟

ج. . . ركوع ياسجودده مقتدى اوچ كرە تسييح ئەتكانچى امام طور سه،
مقتدى ده امام غە ايهرب طورر، امامدن قالماس.

س... مقتدی شھدنی تمام قیلغانچی امام او چونچی رکعتکە طور سە، مقتدی نی قیلور؟
 ج... اگر مقتدی شھدنی تمام قیلغانچی امام او چونچی رکعتکە طور سە،
 یا قعدە اخیرە دە بولوب امام سلام بیر سە، اول وقتدە مقتدی ایلك
 شھدنی تمام ایتوب، آندن صوڭ امام غە ایەرمکی آر تقدەر؛ شھدنی
 تمام ایتمای ایەرسە دە در ست بولور؛ مقتدی صلوات ئەیتکانچی
 یادعا قیلغانچی امام سلام بیر سە، امام بر لە مقتدی دە سلام بیر.

س... امام دن الڭ مقتدی اوزی شھدنی تمام ایسە نیشلەر؟
 اولگی اولطری شھدە بولوب مقتدی اوزی شھدنی امام دن ایلك تمام
 ایسە، امام طور باشلاغانچی مقتدی تیک طور.

مسبوق

س... مسبوق قالغان نمازلرن نی وقتدە او قور؟
 ج... صوڭندن کیلوب او یوغان کشی امام سلام بیر گاج قالغان رکعت لرن
 او قور غە طور؛ اگر ضرور سز امام سلام بیر گانچی طور سە،
 مکروه تحریمی بولور؛ ضرورە بولغاندە شھد او قور لق قدری
 او طرغاج امام سلامندن ایلك طور سە دە ضرر یوق. مثلاً امام سلام
 بیر گانچی کو توب، آندن صوڭ قالغان رکعت لرن او قور غە طورغان
 تقدیر دە، ایرتە نماز ندە، قیاش چغار لق بولسە، جمعه نماز ندە بولوب
 ایکندی وقتی کرر لک بولسە، طهار تسز لک پیدا بولور غە آشقدر سە،
 آلدندن کشی اوزماق خونی بولسە، - شوڭ کبی وقتلردە شھد قدر لی
 او طرغاندن صوڭ امام سلامندن ایلك طور سە دە مکروه بولماس.
 لکن شھد قدر لی او طرماسدن ایلك اصلا طور ماس.

س... مسبوق نڭ امام دن صوڭ حکمی نیچک؟
 ج... مسبوق نڭ قالغان رکعت لرن قضا قیلو حکمی - منفرد حکمی کبی در،
 شوڭ ایچون قالغان رکعت لرن او قور غە طور غاچ ثنا تعوذ او قور؛
 فقط دورت مسئلە دە منفرد حکمی کبی تو گلدر: (۱) منفردکە او یومق
 در ست، مسبوق غە او یومق در ست تو گل؛ (۲) مسبوق تکبیر تشریفنی
 بالاجماع ئەیتور، امام، منفرد، امام اعظم قاشندە، تکبیر تشریفنی ئەیتماس؛

۳) نمازنی باشند او قومق بولوب تکبیر نهیتسه، اولگی نمازن قطع قیلغان وایکنچی نمازغه کرشکان بولور؛ قالغان نمازن او قورغه طورغاچ امامنک سهو سجدهسی بولوب سجده قیلا باشلاسه، مسبوق غهده کیری قایتوب سجده سهو قیلماق تیش بولور؛ اگر قایتامسه، نمازنک آخرنده سجده سهو ایتهر.

اخشام نمازنده مسبوق

س. - اخشام نمازنده آخرغی رکعتکه ایرشسه، نیچک تمام ایتهر؟

ج. - اگر مسبوق اخشامده آخرغی رکعتده امامغه ایرشسه، اولگی ایکی رکعتنه ییتشمی قالسه، امام سلام بیرگاچ طوررده ثناء، تعوذ، بسمله صوکنده سورۀ فاتحه گه بر سورۀ قوشار، رکوع سجود بعدنده تشهدنی او قورغه اولطرر؛ تشهد او قوغاچ طوروب ایکنچی رکعتده بسمله صوکنده فاتحه و بر سورۀ او قوب آخرینه چه تمام ایدهر. بس ایکی رکعتنی ایکی اولطرش ایله او قور.

دورت رکعتلی نمازده مسبوق

س. - دورت رکعتلی نمازده آخرغی رکعتده امامغه اقتد ایلسه نی طریقہ تمام ایتهر؟

ج. - دورت رکعتلی نمازده آخرغی رکعتده امامغه ایرشسه، قالغان اوچ رکعتنی قضا قیلغانده طوروب ثناء، تعوذ، بسمله، فاتحه و بر سورۀ بعدنده رکوع، سجده ایتهرده شول رکعت دن تشهد او قورغه اولطرر؛ تشهد او قوغاچ طوروب بسمله صوکنده فاتحه و بر سورۀ او قورده رکوع سجود ایتهر؛ آخرغی رکعتده تله سه فاتحه غنه او قور، تله سه تسبیح قنه نهیتور، سورۀ قوشماس.

س. - مسبوق تشهدنی امام دن الک تمام قیلسه، نی اشلهر؟

ج. - امام سلام بیرگانچی مسبوق تشهددن بوشانسه یا تشهدنی تکرار قیلور یا ایسه صلوات هم دعانی ده او قور (مختارات النوازل)، تیک او طرسه ده درست.

امامغه ایرشو

س. - رکوعده امامغه ایرشسه، شول رکعتکه ایرشکان حسابلانورمی؟

ج. - امامغه رکوعده ایرشسه، امام رکوعدن باشن کونره باشلاغانچی بوکشی ده رکوعغه باروب ییتسه، شول رکعتکه ییتشکان بولور؛

ليكن آشغوب تكبير تحریمه نى تمام ايتكانچى بو گوله باشلاسه، نمازغه
كرشوى درست بولماس، شونك ايجون صاقلانمق تيش. قيام
حالنده (الله اكبر) لفظنى تمام نه يتسون ده آندن صوڭ ركوعغه
بارر.

س . . امام قومده وقتده اويوسه نيچك؟

ج . . امام ركوعدن طور غاچ قومده وقتنده امامغه اويوسه، بور كعتكه
ايرشكان بولماس.

س . . ركوعده امامغه اويوب امامنك ركوعسينه ايرشمسه نيچك بولور؟

ج . . امام ركوعده وقتنده اويوب مقتدى ركوعغه بارغانچى امام ركوعدن
باشنى كوتتيره باشلاسه، گرچه امامدن صوڭ ركوعنى قىلسه ده
بور كعتكه ايرشكان بولماس.

س . . ايرته نمازنده فرضى اوقى باشلاغاچ كىلسه سنه نى اوقورمى يوقى؟

ج . . ايرته نمازنده مسجدگه كرسه، فرضى اوقى باشلاغان بولسeler،
”اگر سنتنى اوقوسه مده برر كعتكه ايرشمن“ ديب اويلاسه،
سنتنى اوقور؛ لکن صفة كرب صف آرتنده غنه اوقوسه، مكروه
بولور. سنتنى ياسنت بولمه سنده ياباغانه آرتنده نيچكده ايرمراق
اورنده اوقور، سنتنى تمام قىلغاچ صفة كرب اويور.

س . . سنتنى اوقوسه م ايكي ركعت دن ده قالورمن، ديب بلسه نيچك؟

ج . . اگر سنتنى اوقوغان تقدیر ده امامنك ايكي ركعتده ايرشمى قالورمن،
ديب اويلاسه، سنتنى اوقماينچه امامغه اقتدا قیلور.

س . . ايرته نمازبنك سنتى قضا قىلناي؟

ج . . ايرته نمازى نك سنتى فرضى ايله برگه قالسه، شول كون توش
وقتینه قدر قضا قىلسeler، فرض ايله سنه ده قضا قىلنور. فرض دن
باشقه سنه گنه قضا قىلنماس.

س . . اويله نمازبنه كىلگنده فرضى اوقى باشلاسلر سنتنى اوقورمى؟

ج . . اويله نمازنده امام فرضى اوقى باشلاغان بولسه، سنتنى اوقوماس،
امامغه ايره ر؛ امام برله فرضى تمام قىلغاچ ايلك او لسكى دورت ركعت
سنتنى قضا قىلور، آندن صوڭ ايكي ركعت سنتنى قضا قىلور.
باشقه سنتلر قضا قىلنماسلر

مفسدات الصلوة = نمازنی بوزوچی نرسه لر.

س. . . نیلر نمازنی بوزار؟

ج. . . نمازنی بوزادر: آزغنه بولسه ده آشامق، گرچه بور چاق قدرگنه بولسه ده، همده اچمک، تامچی غنه بولسه ده، بوزار.

س. . . سوز نیچک؟

ج. . . سوز سویله مک بوزار، کیرهک اوتتوب بولسون، کیرهک یا گلش بولسون کیرهک آز بولسون حتی ایکی حرف کنه بولسه ده یا معنالی بر حرف بولسه ده بوزار: اوف، آخ، آه کبی لر همه سی بوزار، کیرهک کوب سوز بولسون.

س. . . طماق قرمق نیچک؟

ج. . . عذر سز غرض صحیح سز طماق قرمق بوزار؛ اما غرض صحیح بر له بولسه، مثلاً قرائت در ستمله مک، طاوش مانور لامق ایچون طماق قرسه بوزماس.

س. . . دعانک بوزغانی باری؟

ج. . . قر آنده کیلمه گان، رسول الله دن ایستلمه گان، همده آدم لرنک صور او ی ممکن نرسه لر ایله دعا قیلقدن نمازنی بوزار.

س. . . سلام بیرمک بوزارمی؟

ج. . . سلام بیرمک، سلامنی قایتارمق بوزار؛ لکن نمازنی تمام قیلماسدن «تمام قیلدم» ظنی ایله سلام بیرمک نمازنی بوزماس.

س. . . یغلامق نیچک؟

ج. . . قایغو، حسرت، آورو سبیلی یغلاسه بوزار، اوجماح، تموغنی اویلاب، الله دن قورقوب یغلاسه بوزماس.

س. . . «بیرحمک الله» دسه نیچک؟

ج. . . توچکور گان کش گه «بیرحمک الله» دیب جواب بیرمک بوزار.

س. . . ذکر ایله جواب بیرسه نیچک؟

ج. . . کشی گه جواب قصدی ایله «الحمد لله»، «لا اله الا الله» دسه بوزار.

س. . . امام آبتراغانده قرائتنی نه یتوب بیرمک نیچک؟

ج. . . اوزی اویوغان امامغه آبتراغان وقتده قرائتنی نه یتوب بیرمک بوزماس، گرچه امام نماز درست بولورلق قدرلی اوقوغاننک صوتنده فتح قیلسه ده درست در.

س. . امامندن باشقەغە ئەيتسە نىچك؟

ج. . امامندن باشقەغە قرائىتى ئەيتوب يەرسە، ئەيتوچى نك نمازى بوزلور، آنك سوزن آلوب اوقوچىنك دە بوزلور. اوز خاطرينه توشوب اوقى باشلاسه، فتح قىلوچى سوزينه قاراب بولماسە، بوزلماس.

س. . قاراب اوقو نىچك؟

ج. . قر آندن قاراب اوقومق نمازنى بوزار.

س. . عمل كشير نىچك؟

عمل كشير، يعنى كوب اش بوزار، يعنى ايكي قول ايله اشلەنە طور غان ياچىتىدن قاراب طور وچى «بو كشى نماز دە تو گل» دىب اويلا رلق اشنى قىلماقنى، يا ايسە نماز اوقوچى اوزى « مينم بو اشم عمل كشير بولدى » دىب اويلا ما قنى در.

س. . نماز اوقى طور غان اورنندە نجس بولسە نىچك؟

ج. . جس كه سجده قىلمق، اوچ تسييح ئەيتور لك قدرى زماندە عورتى آچلماق، عذر سز قبلە دن كو كرە گن ئە يله ندرمك نمازنى بوزار هم نماز نك فرضنى قالد ر مق نمازنى بوزار.

مكروهات الصلوة.

س. . نماز دە نىند اى فعللر مكروه؟

ج. . خشوع غە خلاف بولغان رەوش لر همەسى نماز دە مكروه در.

س. . سجده اورنون تيگزلەمك نىچك؟

ج. . سجده قىلاچق اورنندە غى واق طاشلارنى تيگزلەمك مكروه، سجده ممكن بولماسە، بر يا ايكي مرتبە تيگزلەودە ضرر يوق.

س. . تيرنى صبر سە در ستمى؟

ج. . نماز دە وقتدە ما كلايندە غى توفراقنى، تيرنى صپامق مكروه در.

س. . سجده دە بوركى ماڭلاينه توستسە نىچك؟

ج. . چالما تورگە گنە، بورك قروپوينه، كيمينك آر تغيئە سجده قىلمق مكروه.

س. . بلە كنى يير گە تيرمك نىچك؟

ج. . سجده قىلغاندە بلەك، بلەز كنى يير گە تيرمك مكر .

س . . . کیمنی کیوب یتکر مهسه نیچک؟

ج . . . کیمنی کیمه ینچه ایدک اوستینه سالوب اوقومق یا قولی ایله کوتهر وب اوقومق
مکروه.

س . . . کیمی ایله اویناسه نیچک؟

ج . . . نمازده تهنی، کیمی، ایله اوچدن کیم اویناسه، مکروه، اوچ یا اوچدن
آرتق بولسه، بتولهی نمازی بوزلور.

س . . . آغزنده بر نرسه بولسه نیچک؟

ج . . . آغزنده درهم وغیر نرسه بولمق قرائت اوقورغه ضرر ایتمهسه
مکروه، قرائتی منع قیلسه، نمازنی بوزار.

س . . . صوره بولسه نیچک؟

ج . . . آلدنده، اولک یاغنده، صول یاغنده، یوقاری طرفده حیوان صورتهی
بولمق مکروه، کوزگه کور نمه سلك بیک کچکنه بولسه، ضرر یوق.

س . . . صف آرتنده طورمق نیچک؟

ج . . . جماعت بولوب اوقوغانده او یوغان کشینک آلدندهغی صفده اورن
بولا طوروب آنده کره می آرتنده یا لغز طورمق مکروه.

س . . . چیتکه قار او نیچک؟

ج . . . مویننی غنه بوروب چیتکه قارامق مکروه، اما کوکره گی ده بورو
لسه، نمازی بوزلور.

س . . . سنه نی فالدرمق نیچک؟

ج . . . واجب یا سنه نی قویمق مکروه.

س . . . کوچو تکبیرلرن صوگغه فالدرسه نیچک؟

ج . . . ذکرلرنی تیشلی اور نندن کیچکترمک، قرائتی رکوعده تمام ایتمک،
تسمیعنی رکوعدن طورغاچ تمام ایتمک کبی لر مکروه.

س . . . اوتقه قاراب اوقومق نیچک؟

ج . . . یانوب طورغان زور اوتقه قاراب اوقومق، قصدا خوشبوی
ایسنه مک، کیوم یا باشقه نرسه ایله ییل له نمک مکروه در.

س . . . تسییح لرنی صاناو، کوز بومو نیچک؟

ج . . . آیت لرنی، تسییح لرنی بارمق ایله صانامق، کوزلرن یومومق مکروه در.

سجود السهو — بالغشو سجده سی .

س . . . سجده سهو نی ؟

ج . . . سجده سهو — نماز نك آخرنده التحیات او قوغاچ، امام بولسه، برگنه طرفقه، بالغز او قوچی هر ایکی طرفقه سلام بیروب ایکی سجده قیلور. آندن صوڭ التحیات وصلوات او قوب، صگره دعا او قوب سلام بیرو .

س . . . سجده سهو نی ایله واجب بولا ؟

ج . . . بركمسه واجبلردن برینی خطاء قویسه، مثلا بر ركنی اوز اورنوندن ایلك یا صوڭ قیلسه یا بر ركنی ایکی كره قیلسه یا واجبنی اوز گارتسه، اوشبو وقتلرده سجده سهو لازم بولور . خطاء بولمای قصدا فالدرسه، سجده سهو لازم بولماس؛ لیکن گناهی بولور .

س . . . كملرنك بالغشوی برله كملرگه سجده لازم ؟

ج . . . امام بالغشسه، امام نك اوزینه ده او یوغان كشی گه ده سجده سهو لازم بولا، او قوغان كشی بالغشسه، هیچ كمسه گه سجده سهو لازم بولماس .

س . . . مسبوقی وقتده سجده سهو ایتهر ؟

ج . . . مسبوقی امامی برله سجده سهو قیلور؛ آندن صوڭ قالغان ركعتلرن او قوغانده بالغشسه طاغن سجده سهو قیلور؛ لیکن امامی برله سجده سهو قیلغان بولماسه، شول اوزی بالغشقلغی ایچون قیلغان ایکی بالغشو ایچونده بیتهر .

س . . . قرائتی اوتوب ركوعغه بارسه نیچك ؟

ج . . . قرائتی اوتوب ركوعغه بارسه، ركوعده یا ركوعدن طورغاچ سجده گه بارغانچی خاطرینه کیلسه، آیاق اوزره طوررده قرا-ئتنی اوقور؛ بتونلای فالدرغان بولسه ده یا فاتحنی غنه فالدرغان بولسه، طورغاچ فاتحه وبر سورده اوقور، اگر سورده گنه فالدرغان بولسه، اول وقتده سورده گنه اوقورده قرائت تمامی صوگنده ینه ركوع قیلور، اولگی ركوعنی حساب قیلماس .

شول ره وشجه ادا قیلغان نك صو گنده سجده سهو قیلور. (حلبی)،
(زدالمختار).

س... قعدۀ اه لی ده تشهدن آر تدرسه نیچك؟

ج... او لگی اولطر شده تشهدن «اللهم صل علی محمد وعلی آل محمد»
دیب نه یتورلك قدری آر تدروب او چنچی رکعتی صو گنه
قالدرسه، سجده سهو لازم بولور.

س... قرائتی قچقراسی اورنده یاشرن او قوسه نیچك؟

ج... امام، قچقروب او قوللا طورغان نمازده درست بولورلق قدری،
قرائتی یاشرن او قوسه یا خود یاشرن او قوللا طورغان نمازده ما
یجوز به الصلوة قدرلی قرائتی قچقروب او قوسه، سجده
سهو لازم بولور.

س... یالغز او قوجی قچقراسی اورنده یاشرن او قوسه، سجده سهو لازمی؟

ج... یالغز او قوجیغه قچقروب او قوللا طورغان نمازده قرائتی قچقرمق
واجب بولماغان ایچون یالغش یاشرن او قوسه، بالاتفاق سجده
سهو لازم توگل، اما یاشرن او قوللا طورغان نمازده منفرد یالغش
قچقروب او قوسه ظاهر الروایةده سجده سهو لازم توگل، روایت
النوادرده لازم.

س... تشهدنی قالدرسه نیچك؟

ج... او لگی یا آخرغی اولطر شده تشهدنی قالدرسه، سجده سهو لازم.

س... وترده قنوت دعاسنی قالدروب رکوعغه بارسه نی قیلور؟

ج... وترده قنوت دعاسنی اونتوب قالدروب رکوعغه بارغاچ خاطرینه
کیلسهده قنوت او قورغه کیری قایتماس، شول حالنچه تمام
ایتوب سجده سهو قیلور.

س... او لگی اولطر شقه اولطرمای طورسه، نی قیلور؟

ج... او لگی اولطر شقه اولطرمای یالغش طوروب کیتسه، مونك صو گنده
خاطرینه کیلسه، ظاهر الروایةده بناء «تمام باصوب یتکان بولماسه»
کیری قایتوب اولطرده تشهد او قور. اولطر شقه یاقن راق وقتده
اولطرسه، سجده سهو لازم توگل، قیامغه یاقن بولغاچ اولطرسه،
سجده سهو لازم بولور. اگر آباق اوزره باصوب یتکان

بولسه، اولطررغه كیری قایتماس، اگرده قایتسه، بعضلر «نمازی بوزلور» دیمشدر.

س... - آخرغی اولطرشقه اولطرمای طورسه، نی طریقه قیلور؟

ج... - آخرغی اولطرشقه اولطرمای یالغش طورسه، طورغان رکعتی ایچون سجده قیلغانغه قدری خاطرینه کیلسه، حاضر اولطرر. کیرهک رکوعده، کیرهک سجده‌گه بارغانده خاطرینه کیلسون، اولطرغاچ تشهد اوقورده سجده سهو برله تمام ایتهر. اگر طورغان رکعتی ایچون سجده قیلغان بولسه، اوقوغان فرضی نقل‌گه ئهیلانور، تلاسه شول حالده سلام بیروب چغار، تلاسه یا گادن بر رکعت قوشوب تمام قیلور، گرچه ایکندی یا ایرته نمازی بولسه‌ده، اخشام‌دن باشقه‌ده، ما اخشامد فوشماس، چونکه آرتغی ایله دورت رکعت بولغان. ایمدی بو نقل‌گه ئهیلانگان صورتلرده فرضنی یا گادن اوقور.

س... - قعدۀ اخیر‌گه اولطرغاچ سلام بیرمای طورسه نیچک؟

ج... - آخرغی اولطرشده تشهد قدری اولطرغاچ یا گلشوب طورسه، طورغان رکعتی ایچون سجده قیلغانچی خاطرینه کیلسه، حاضر اولطررده سلام بییرر، سجده قیلغاچ خاطرینه کیلسه، اول وقتده یا گادن بر رکعت قوشار. ایرته نمازنده دورتنچی، اوله، ایکندی، یستوده آلتینچینی، آخشامده بشنچینی قوشارده سجده سهو قیلوب نمازینی تمام ایتهر. فرضی تمام اوقولغان بولور. صوغنی ایکی رکعتی نقل بولور. لکن سنن رواتب اورنینه نایب بولماس، اوله کبی سنتلی نماز بولسه، اول سنتنی یا گادن اوقور.

نمازده آبترامق

س... - نیچه رکعت اوقونون بلمسه، نی قیلور؟

ج... - نماز اوقوغانده «نیچه رکعت اوقودم ایکان» دیب شک قیلسه، اول مرتبه شک قیلووی بولسه، نمازینی یا گا باشدن قایتاروب اوقور. اگرده اول شک قیلووی بولماینچه شوندا عادتی بولغالاب طورسه، اول وقتده اول «نیچه رکعت اوقودم، ایکان» دیب اوایلار: کوکلی بر یاغنه آوشسه، شونک ایله عمل قیلور. ظنی بر یاغنه آوشقانچی

اويلانوب بر ركن ادا قیلورلق قدری وقت اوزوب ركن
یا واجبنی صوغه قالدرسه، سجده سهو لازم بولور.

س. - كوڭلی بر باغده آوشماسه، نی قیلور؟

ج. - كوڭلی بر طرفقهده آوشماسه، آز قدرینی آلورده اولگی هم

آخرغی اولطرش بولمق احتمالی بولغان اورنده اولطرده نماز

تمامنده سجده سهو قیلور. مثلاً اویله نمازنده، بو «رکعتهم

اولگیسیمی یا ایکنچی رکعتهمی ایکان» دیشك قیلسه وبر طرفی ده

غالب بولماسه اولگی رکعتکه حساب قیلورده، لکن اولطر؛

اولگی اولطرش احتمالی ایچون یه بر رکعت اوقورده ینه اولطر.

مونسینی ده اولگی اولطرشقه حسابلاب اولطر. طاغن بر رکعت

اوقوغاچ اولطر، چونکه آخرغی اولطرش بولو احتمالی بار.

طاغن بر رکعت اوقوب اولطرده سجده سهو قیلور. بس

اولگی ایکیسی واجب، صوغفی ایکیسی فرض احتمالی ایچون

دورت رکعت دورت اولطرش ایله تمام بولغان بولور. اگر «ایکنچی

اویکنچی رکعتهمی» دیشك قیلسه، ایکنچی گه حساب ایتوب

قالغان ایکی رکعتنی ایکی قعده ایله تمام ایتهر هم سجده سهو

قیلور (ابن عابدین).

س. - «سلام بیروب نمازدن چقدم» دیب اوبلاغان صوکنده نمازده ایدکی بلسه،

نی قیلور؟

ج. - سلامدن یا لغشوب، یعنی «نمازنی تمام قیلوب چقدم» دیب اویلاب

بر ركن ادا قیلورلق قدری آخرغی اولطرشنی اوزون قیلوب،

صغره نمازده ایدکی بلسه، نمازینی سلام بیروب تمام قیلورده

صوکنندن سجده سهو لازم بولور.

س. - آخرغی اولطرشده شك قیلوب اویلاب سلامنی کیچکترسه، سجده سهو

لازمی؟

ج. - دورت رکعتلی نمازده تشهد قدری اولطرغاچ اوچ رکعت اوقدمی

ایکان یادورت رکعت اوقودمی ایکان، دیشك ایتوب بر ركن

ادا قیلورلق قدری سلامنی کیچکترسه، صوکنندن دورت رکعت

اوقوغانون شکسز بلسه، سجده سهو لازم بولور.

س... دورت رکعتلی نمازده «تمام ایتدم» دیب بلوب اولگی اولطرشده سلام بیرسه نی قیلور؟

ج... دورت رکعتلی نماز اووقوچی «تمام ایتدم» دیب اویلاب ایکی رکعتدن سلام بیرسه، مونک صوگنده نمازن تمام ایتمه گانی خاطرینه کیلسه، نمازغه خلاف اشنی قیلماسه، طورب یا گادن ایکی رکعت قوشوب نمازینی تمام قیلورده صوگندن سجده سهو قیلور، ا گر ایکی رکعت ایکانون بلوب، لکن اوزن ایکی رکعتلی نمازده ظن ایتوب سلام بیرسه، اول وقتده ایکنچی تحریمه برله یا گا باشند قایتاروب اووقور؛ ایکی گنه رکعت قوشوب تمام قیلماس. مثلا اویله نمازنده ایکان «جمعه» دیب ظن ایتوب ایکی رکعتدن سلام بیرسه، باشند قایتارب اووقور.

رنجولی کشی نمازی.

س... رنجولی کشی نمازنی نیچک ایتوب اووقور؟

ج... بر کشی بیگ قارتلقدن، یا آورو سبیلی آیاق اوزره باصا آلماسه یا ایسه باصوب اووقورغه قدرتی بولسه ده، لکن آوری آرتورغه یا اوزاقغه صوز لورغه سبب بولورلق بولسه یا باشی نه یله نسه، موندای کمسه نمازنی تشهدکه اولطرغان کبی ایتوب اولطروب اووقور؛ آگاده قدرتی یتمه سه، نی رهوشچه اولطرغه قدرتی یته، شول رهوشچه اولطروب رکوع سجود برله اووقور.

س... آزرارق قیامغه قدرتی بولسه نیچک؟

ج... ا گر قیامنگ بر آزینه قادر بولوب، بعضسندن عاجز بولسه، کوچی یتکان قدرسون آیاق اوزره باصوب اووقور، مثلا بر آیه قدری قیامغه قدرتی بولسه، یا ایسه تکبیر تحریمه نی آیاق اوزره قیلغانده ضرر کیلمه سلك ایکان، شول ضرر کیلمه سلك قدرسون آیاق اوزره ادا قیلورده عاجز بولغان قدرسون اولطروب اووقور. حتی طایاق کبی نرسه گه طایانورغه قدرتی بولسه طایانوب اووقور، دیگانلر.

س. . رکوع سجود که ده قدرتی بولماسه نیچک ایتوب او قور؟

ج. . رکوع سجود که ده قدرتی یتمهسه، ایما برله او قور، یعنی رکوع سجود ایچون باشنی بو گوب اشاره قیلور، سجده سنی رکوعسندن توبه نرهک قیلور، سجده ایچون یوزینه بر نرسه کوتهرمهس؛ او طررغده قدرتی بولماسه - طایانوب، طایانورغده قدرتی بولماسه - یاتوب او قور؛ آرقاسنی آستمه قویوب یاطرده یوزینی قبلهغه یونالدروب، اشاره قیلورغه ممکن بولسون ایچون، باشی آستینه بر نرسه قویار؛ آیاغی قبله طرفینه یونهلگان بولورده باشی ایله اشاره قیلور؛ سجده ایچون باشنی رکوعدن آرتغراق بوگار؛ اولک قابرغاسی اوزرینه یاطوب قبلهغه طابا قاراسهده یاری؛ رکوع سجود ایچون هنوز باشنی بوگوب اشاره قیلور.

س. . ایماغهده قدرتی بولماسه نی قیلور؟

ج. . باشی برله اشاره قیلوب او قورغدهده قدرتی یتمهسه، سلامتله نساچ قضا قیلیمق نیتی ایله نمازنی کیچکتر لور.

س. . سلامت کشی نماز او قوغانده آوری باشلاسه نی قیلور؟

ج. . نماز اچنده آوری باشلاب قیامدن عاجز بولسه، قالغانون او طروب رکوع، سجود برله تمام قیلور. رکوع سجوددنده عاجز بولسه، ایما برله تمام قیلور؛ او طروب ایما قیلودنده عاجز بولسه، یاطوب ایما برله او قوب تمام ایتهر.

س. . ایما برله او قوچی نمازده سلامت لسه نیچک قیلور؟

ج. . عندر سبیلی ایما برله اوقی طورغان کمسه نمازده سلامتله نسه رکوع، سجودکه قدرتی یتسه، نمازنی بالاتفاق باشدن قایتاروب او قور؛ اما عندر سبیلی او طروب رکوع سجود برله او قوچی سلامتله نسه شیخین (۱) قاشنده قالغاننی آیاق اوزره باصوب تمام ایتهر.

وتر نمازی

س. . وتر نیچک او قولور؟

ج. . هر کوننی یتسو نمازنی او قوغاچ او چ رکعت وتر نمازینی او قومق

(۱) امام اعظم ایله امام ابو یوسف حضرتاری.

واجبدر. او قولمی قالسه، قضاسی واجبدر. فرض نماز لر کبی و ترده قضا قیلنور. وتر نمازی نك همه رکعت لر زنده سورهُ فاتحه و بر سورهُ او قولور. رمضان دن باشقه وقتده و ترنی هر کم اوزی او قور؛ جماعت ایله او قولماس هم قرائتی اول وقتده یا شرن او قور لر. رمضان آینده و ترنی تر او یح صوکنده جماعت ایله امامغه او یوب او قور لر. اول وقتده قرائتمده قچقروب او قولور. آخرغی رکعتده سور منی تمام قیلاخچ «الله اکبر» دیب قولاق قاغلورده یا شرن ئه یتوب قنوت دعاسی او قلور.

س. قنوت نی اوتوب رکوعغه بارسه نیچک؟

ج. اگر یالغش قنوت دعاسنی او قومای رکوعغه بارسه، رکوعغه بارغاچ خاطرینه کیلسده کیری قایتماس، قنوت قالغان حالنجه قالورده صکره سجده سهو ایتهر.

س. قنوت او قورغه امام رکوعدن کیری قایتسه درستمی؟

ج. جماعت بولوب او قوغانده امام یالغشوب قنوتنی او قومای رکوعغه بارسه، مقتدیلهر باری قالسه، امام کیری قایتوب قنوت او قوسه، همه سنی نك نمازی بوزلور (حلبی).

قنوت دعاسی

اللَّهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِيْنُكَ = اى بىم در ستملكده بز سىندن يار دم استه يمز، وَنَسْتَغْفِرُكَ = وسىندن يار لقاو استىمز، وَنَتُوْبُ اِلَيْكَ = دخی هر گناهدن اوكنوب سىڭا قايتمز، وَنُوْمُنُ بِكَ = دخی سىڭا وسىنك طرفكدن بولغان نرسه لر گه ايمان كىتره مز = اينانامز، وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ = دخی سىڭا اشانوب اشلر مزنى طابشرامز، وَنَتِيَّ عَلَيْكَ الْخَيْرَ = دخی سىڭا يىخشى صقملر برله ثنا ومدح ئه يته مز، نَشْكُرُكَ = بىرگان نعمتلر كى ايچون سىڭا شكر قىلامز، وَلَا نَكْفُرُكَ = ونعمتلر كنى انكار ايتمه يمز، وَنَخْلَعُ وَنَتَرُكَ = دوستلقدن صوور امز وترك قىلامز، مَنْ يَفْجُرْكَ = سىڭا اطاعت قىلماغان كشى لر نى. اللَّهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ = اى الله، سىڭاغنه قلىلق قىلامز، وَلَكَ نَصَلِي وَنَسْجِدُ = دخی سىڭاغنه ياقن بولورغه طرشامز وسىڭا عبادتكه آشوغامز.

نَرَجُو رَحْمَتَكَ = رحمتک نی امید ایتمز، وَنَخْشِي عَذَابَكَ = وعدا بگذدن
 قور قامز، اِنَّ عَذَابَكَ = در سنلکده سینک عذابک بالکفار مُلْحَقٌ = کافر لر گه
 طوتاشقو چیدر .

آذان اوشبو طریقه او قولر .

(٤ مرتبه) اللَّهُ أَكْبَرُ، معناسی الله الوغدر، (٢ کره) أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ =
 گواهلِق بیرمه من حلقق اوزره عبادت قیلنمش ذات یوق، مگر بر
 الله غنه در . (٢ کره) أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ = گواهلِق بیرمه من که
 محمد علیه السلام اللهنک رسولی در . (٢ کره) حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ = کیل کز
 نمازغه، (٢ کره) حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ = کیل کز قوتلور غه، (٢ کره) اللَّهُ أَكْبَرُ =
 الله تعالی الوغدر، (بر کره) لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ = حلقق اوزره عبادت
 قیلنمش ذات یوق، مگر الله تعالی .

ایرته نمازینک اذاندنه «الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ» دیگان سوزنی آر تدر
 لور، معناسی: نماز یوقودن ایدگور کدر .

سنة بولغان ره وشچه آذان او قو .

قبله غه قارشى طور وب ایکی بار ماغی ایکی قولاغنده بولغان حالنده
 آذان سوزلرن آیرم آچق ایتوب درست لهب نه یتور . «حَيَّ عَلَى
 الصَّلَاةِ» دیگانده اوک طرفقه، «حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ» دیگانده صول طرفقه
 نه یلانور . آذان نی ایشتو چی گه، ایشتکا چده، نماز غه بارر غه حاضر له نه
 باشلامق واجب در . مونسى «فعل ايله جواب» دیر لر . دخیده تل ايله ده
 جواب مستحیدر، یعنی مؤذن درست لهب سنه ره وشچه آذان نه یتسه،
 مؤذن آر تندن، مؤذن کبی، نه یتوب بارر . «حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ» نی
 ایشتکانده هم «حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ» نی ایشتکانده «لا حول ولا قوة الا بالله»
 دیب نه یتور . حی علی الفلاح نی ایشتکانده «ما شاء الله کان» دیب نه یتسه ده
 کور کام اشدر . اما مؤذن درست لهب یتکزه آلماسه یا سنه بولغان
 آذان بولوب یتسه سه، جواب بیر مک تیش تو گل .
 فرضنی او قور وقت یتکاچ قامت توشور لور . قامت ده آذان کبیدر،
 بارى «حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ» دیگاننک صو گنده «قَدَامَتِ الصَّلَاةُ» دیب ایکی کره

ٲه یتلور، معناسی: تحقیق نماز قائم بولدی (اوقولا باشلاندى)، دیمکدر. فامته آشقدر و براق ٲه یتلور، «حی علی الصلوة» دیب ٲه یته باشلاغانده امامده خلق ده طور لر. «قد قامت الصلوة» دیگانده نماز غه کر شو تکبیرنی ٲه یتوب قولاق قاغار لر.

س. - نینداین نماز لر اوچون اذان وقامت تیش؟

ج. - فرض نماز لر هم جمعه نمازی ایچون اوقولغان وقتنده اذان وقامت سنه مؤکدهدر. وقتندن الک ٲه یتلسه، قایتار اور. مؤذن ثوابن طابق ایچون نماز وقتلرن بلوب ٲه یتمک تیشدر.

آخشام دن باشقهده اذان برله قامت آراسنده اولطرر. قضاغه قالغان نماز لرنی قضا قیلغانده آذان وقامتک هر ایکسینی ٲه یتور. کوب نماز لرنی قضا قیلغانده اولنگی سینه اذان وقامتک هر ایکسینی ٲه یتور، صوگنی لر نده اختیار لی در: ٲله سه قامت کنه ٲه یتور ٲله سه ایکسینده ٲه یتور.

مسافر، مسجدده جماعت ایله اوقوچی، ایونده اوقوچی، بونلار اذان وقامتک هر ایکسینده ٲه یتور لر، لکن جماعت ایله مسجدده اوقوچی لر غه برسنگه قویسه لر ده مکروه، ایکسین قالدر سه لر، بیگردد مکروه.

مسافر گه قیامت ٲه یتسه اذاننی قالدر سه ده درست. ایونده اوقوچی غه، اگر مسجدلرنده اذان، قامت ٲه یتلسه، شول یته. اذان، قامتک هر ایکسین یا برسون قالدر سه ده مکروه توگل.

طهارتسز کشی ننگ اذاننی درست، قامتی مکروه؛ لکن ٲه یتسه قالدر لماس.

س. - اذان تمامنده نی قیلور؟

ج. - اذان تمامنده بولغان ننگ صوکنده صلوات ٲه یتوب اشبو دعانی قیلور.

بودعاده پیغمبر علیه الصلوة والسلامغه وسیله صور الہ در، که اشبوره وشچه در: اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ النَّامَةُ = ای الله اشبو کامل بولغوچی اوندانک ربی، وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ = دخی وقتی بولغان نماز نکر ربی، آت مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ = بیر محمد صلی الله علیه وسلم گه امتلرینه یار دمچیلک مقامینی، یعنی

امتلى الله تعالى كه ياقن لق طابمقدمه رسول الله صلى الله عليه وسلم نى
 واسطه فيلسونلر، وَالْفَضِيلَةَ = ونقصان صفتلر دن جمله سندن پاك بولمقنى
 وجميع مخلوقات دن افضل بولمقنى رسول الله صلى الله عليه وسلم كه
 بير، يارب! وَالذَّرَجَةَ الْعَالِيَةَ الرَّبِيعَةَ = يارب سينك قوللر كه بيرله چك
 درجه ومرتبه لر دن ايك بيوك واعلى مرتبه نى رسول الله صلى الله عليه
 وسلم كه بير، وَأَبْعَثْهُمَ مَآمًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ = دخيده قوبار آنى اوزك
 وعده قباغان ماقتاولى اورنغه! وَأَرْزُقْنَا سَفَاعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ = دخى بز كه
 قيامت كونده شفاعتى نصىب ايت! إِنَّكَ لَا تَخْلُقُ الْمِعَادَ = تحقيق سمن
 وعده كه خلاقلق قيلمازسك.

نمازنى اوقوب فرض وسنة تمام بولغاچ تسيح نه يتور كه كر شماسدن
 اول اشبو مذكور اتنى اوقولور.

سُبْحَانَ اللَّهِ = الله تعالى كه تسيح نه يته من، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ = دخيده جميع حمد
 الله تعالى كه بولغو چيدر، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ = حقلق اوزر مه عبود يوق، مگر
 بر الله تعالى در. وَاللَّهُ أَكْبَرُ = الله تعالى الوغدر. لِأَحْوَالٍ وَأَقْوَمَ = بر حال دن
 ايكن چى حال كه نه يله نمك يوق هم قو يوق، إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ =
 مگر بلند بولغو چى والوغ بولغو چى الله ايله گنه در. أَعُوذُ بِاللَّهِ =
 صغمانن (يالنامن) الله تعالى كه، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ = الله تعالى نك
 رحمتن دن قوولغو چى شيطان دن (مبنى شيطان دن صاقلاديب! اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا
 هُوَ = الله دن باشقه هيچ حق معبود يوق، مگر اول در، الْحَيُّ الْقَيُّومُ =
 تريكدر، عالم نك همه اشينى تدبير ايتكو چى، لَا تَأْخُذُ سَنَةً وَلَا نَوْمًا =
 آنى چرم واو يقو طوماس، يعنى آنده او يقو بولماس. لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ =
 آنوقيدر كوكلرده بولغان نرسه لر، وَمَا فِي الْأَرْضِ = ودخى برده بولغان
 نرسه لر، مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ = كيدر شفاعت ايتو چى
 يعنى هيچ كم شفاعت قبالا آلماس، مگر آنك اذنى بله گنه شفاعت
 قيلورلر، يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ = آلارنك (يعنى كوكده گى ويرده گى
 نرسه لرنك) آلارنده و آرتلارنده بولغان نرسه لرنى بلور. وَلَا
 يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ = وانلر الله بلگان نرسه دن هيچ نرسه نى كامل بله سلر

الْإِيمَانُ سَاءٌ = مگر الله تله گان قدر لینی گنه بلور لر . وَسِعُ كُرْسِيُّهُ =
 آنک کرسی صیغدر دی . السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ = کو کلر نی هم بیر نی ،
 وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا = و آ کا آغر بولماس کو کلر نی ویر نی صاقلامق ،
 وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ = و اول الله بلند مرتبه لی والوغ شأنی در .
 اوشبور ره وشچه او قو غاچ اوتز اوچ مرتبه «سُبْحَانَ اللَّهِ» = الله غه تسبیح
 نه یته من دیب ، اوتز اوچ مرتبه الْحَمْدُ لِلَّهِ = هر بر چن ماقتا و الله غه غنه در .
 دیب دخی اوتز اوچ کره «اللَّهُ أَكْبَرُ» = الله تعالی بیک الوغدر ، دیب
 نه یتلور ، صو کره «لا اله الا الله وحده لا شریک له له الملك وله
 الحمد وهو على کل شیء قدير» ديه او قورده تسبیح لر تمام بولور .
 صو کره اوشبو دعا او قلور :

اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا صَلَاتَنَا = ای الله بزدن نماز منی قبول ایت ، وَصِيَامَنَا
 وَقِيَامَنَا = دخی روزه منی ، قیام منی (قبول ایت !) ، وَقِرَاءَتَنَا وَرُكُوعَنَا =
 قرائت منی ، رکوع منی (قبول ایت) ، وَسُجُودَنَا وَفُعُودَنَا = سجده منی ،
 قعدہ منی (قبول ایت) ، وَتَسْبِيحَنَا وَتَهْلِيلَنَا = تسبیح منی ، تهلیل منی
 (قبول ایت) ، وَتَخَشُّعَنَا وَتَضَرُّعَنَا = خشوع منی و یالوار دغمنی (قبول
 ایت) ؛ اللَّهُمَّ تَمِّمْ تَقْصِيرَنَا = یارب بزنگ کیم عمل منی تمام حساب ایت ،
 وَتَقَبَّلْ تَمَامَنَا = تمام عمل منی قبول ایت ، وَاسْتَجِبْ دُعَائَنَا = دعای منی
 قبول ایت ، وَاعْفِرْ أَحْيَانَنَا = ترک لر منی یار لقا ، وَارْحَمْ مَوَاتَانَا =
 اولک لر مزگه رحمت قیل ، يَا مَوْلَانَا = ای بزنگ خواجه من ؛ اللَّهُمَّ -
 احْفَظْنَا يَا حَفِيزُ = ای الله ، بزنی صاقلا ای صاقلا غوچی ! عَنْ جَمِيعِ الْفِتَنِ
 وَالْأَمْرَاضِ = بار چه فتنه لردن و آور و لردن صاقلا ! اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنَّا هَذِهِ
 الصَّلَاةَ = ای الله ، بزدن اوشبو نماز منی قبول ایت ، وَسَائِرَ عِبَادَاتِنَا =
 و باشقه عبادت لر منی قبول ایت ؛ بِفَضْلِكَ وَكَرَمِكَ = فضلک و کرمک بران
 (قبول ایت !) وَلَا تَضْرِبْ بِهَا وُجُوهَنَا = اول عبادت لر منی ایله یوز مزگه
 اورماسه کایدی ، يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ = ای همه عالم نک حق م عبودی ، يَا خَيْرَ
 النَّاصِرِينَ = وای یاردمچیلر نک خیر لوسی ، تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ = بزنی مسلمان حال مزده

وفات قیل، وَالْحَقُّنَا بِالصَّالِحِينَ = و بزنی ایند گولر گه طوتاشدر!
 وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآله وصحبه اجمعین = الله تعالی
 مخلوقلر نك ایند گوره گی محمد علیه السلامغه و آنك آلینه وصحابه لرینه
 بار چه سینده رحمت قیلسون!

مسافر بیاننده

... مسافر نیندای کشی?

ج... بر کشی یولغه چغوب قصقه کونلرده جهیهو یورب، نمازن وقتنده
 اوقوب، آشار وقتنده آشاب، تونده طاك آتقانچه یوقلاب
 یورگان تقدیرده، اوچ کون یوررلك یول بولسه، شول کشی
 شریعتچه مسافر بولا. چاقرم حسابندن شریعت موکار چیک
 قویماغان. شولایه کوبرهك عالم لر تجربه قیلوب قاراغانلر:
 «موندی یوروش نك اوچ کونلك بولوینه ایك آزی توقسان چاقرم»
 دیب چامالاغانلر. بعض لر «یتمش بیش»، بعض لر «یوزیکر می چاقرم»
 دیسه لرده، «توقسان چاقرم» دیمك اورطه سوزدر.

... کویمه ایله صوده یورگانده نیندی یوروش معتبر?

ج... اگر صوده یورسه لر یلکهن کویمه سی، جیل اورتاچه بولوب
 یورگانده، اوچ کونلك قدری یول بولسون.

... نی وقتندن باشلاب مسافر حکمنده بولور?

ج... یوقاریده ئه یتلگن رمو شچه اوچ کونلك یولغه قصد ایتوب چقسه،
 شهرینك یا اولینك یورطلرندن آیرلغاچ اوق مسافر بولوب عمل
 ایته باشلار: دورت رکعتلی فرض نمازنی ایک رکعت ایتوب اوقور.

... چیتو گینه کویمی مسح ایتهر هم نی وقتقه قدر مسافر بولور?

ج... چیتو گینه اوچ تهولیک مسح ایتهر. بر شهرده یا بر قریهده اون
 بیش کون طورماقنی نیت قیلغانغه قدری یا ایسه اوزینك یورطینه
 قایتقانیچنی هنوز مسافر بولور.

... نیت قیلمی طورب اون بیش کون یا آرتغراق طورسه نیچك?

ج... اگر بر مسافر بر شهر گه کروب «بوگون چغام، ایرته گه چغام»

دیب اویلاب طور ا طورغاچ اون بیش کون یا آرتغراق وقت اوتب کیتسه، هنوز مسافر بولور. اون بیش کون طورماقنی نیت قیلماسه، کوب یل لر طورسهده هنوز مسافر بولور.

س . . مسافرگه مقیمنک اویوماقی درستمی؟

ج . . کیرک نماز نك وقتنده بولسون، کیرک وقتندن صوڭ بولسون، مسافرگه مقیم نك اویوماقی درست، مسافر سلام بیر گاج مقیم طورب نمازینی تمام ایتەر، لاحق حکمنده بولوب قرائت اوقوماس. یالغشسه، سجده سهو قیلماس، الک بلدرگان بولماسه، سلام بیر گاج « اَتَمُوا صَلَاتَكُمْ فَاِنَّیْ مُسَافِرٌ » دیب اوزی نك مسافر ایدکنی بلدرر.

س . . مسافرنك مقیمگه اویوماقی نیچك؟

ج . . اما مقیمغه مسافرنك اویوماقی نماز نك وقتنده بولسه، درست؛ اول تقدیرده مسافر نمازنی امامینه ایروب تمام دورت ایتوب اوقور؛ وقت چقغاج بولسه دورت رکعتلی فرضده درست توگل، باشقه لرنده درست.

س . . سفرده قالغان نمازنی مقیم وقتنده قضا قیلسه نیچك؟

ج . . سفرده نمازی قضاغه قالوب مقیم بولغاچ قضا قیلسه، مسافر نمازی ایتوب قضا قیلور، مقیم وقتنده قالغان نمازنی سفرده قضا قیلسه، مقیم نمازی اوقور.

س . . مسافر نمازنی دورت رکعت ایتسه نیچك؟

ج . . اگر مسافر دورت رکعتلی فرضنی تمام قیلسه، اولگی اولطر شقه اولطرغان بولسه، فرضی تمام بولور؛ لکن گناهللی بولور. آرتق ایکی رکعتی نقل بولور، قعدۀ اولی غه اولطرغان بولماسه فرضی باطل بولور.

جمعه بیانی

س . . جمعه نك واجب بولوینه نیچه شرط؟

ج . . جمعه نك واجب بولماقیه آلتی شرط بار: (۱) مقیم بولمق، مسافرگه واجب توگل. (۲) آزاد بولمق، قلغه واجب توگل. (۳) ایر کشی

بولمق، خاتونغه واجب توگل . ۴) بالغ بولمق، صبیغه واجب توگل . ۵) کوزی سلامت بولمق، صورغه واجب توگل . ۶) آیانی سلامت بولمق، ینه کچی گه، محتاج بولغان آقساقغه واجب توگل؛ ا گر بوشرطلر طابلامان کشی جمعه نی اوقوسه، درست بولور، یعنی اوستوندن اویله نمازی ساقط بولور.

س . . جمعه اداسیچون شرطلری نیچه؟

ج . . جمعه ننگ در سئلگینه آلتی شرط بار: ۱) مصر یامصر ننگ فناسی، ۱) سلطان یا ایسه نائی، ۳) اویله وقتی، ۴) خطبه، ۵) جماعت، آز بولغانده امام دن باشقه اوچ کشی بولمق، ۶) اذن عام، یعنی هر کمگه کرر گه رخصت بولغان اورن بولمق.

س . . بر کمسه جمعهغه التحیاتده ایرشه نیچک؟

ج . . بر کمسه جمعهغه امام سلام بیر مسدن ایلک کیلوب اویوسه، جمعه ایثوب تمام ایتهر، سلامدن صولک کیلسه، اویله نمازی اوقور .
س . . مصر نی؟

ج . . مصرغه عالم لر بیک کوب تور لیچه معنی بیر گانلر؛ لکن کوبردک عالم لر ننگ تحقیقینه بناء، مصر: ما مصره الامام دیمک، یعنی شهر دیگانمز شولدر: آنی امام شهر قیلور . بر اولده جمعه اوقلورلق مسجد صالحورغه رخصت بیرلمک، شول اولنی مصر قیلمقدن، یعنی آنده جمعه اوقومق در سندر .

س . . جمعه ننگ اولسگی اذانی بولغاج نی قیلور؟

ج . . جمعه ننگ اولسگی اذانی نه یتلگکچده ساتونی وغیر شغل لر نی قویارلر، جمعهغه یورر لر، یعنی جمعهغه یورمک واجب بولا . امام خطبه اوقورغه چقسه، نماز اوقی باشلامق حرام هم سوز حرام، خطبه تمام بولغانچی طغلاب قنه طور لر (وقایه). مونا ایندی اوشبوندن ظاهر بولادر: خطبه اوقوغان وقتده کیلگان کشی تحیه مسجدنی اوقوماس همده جمعه ننگ سنتنی ده اوقوماس . خطبه نی گنه طغلاار (بوننی ابن عابدین دده ذکر ایدلمشدر) .

عید فطر نمازی

س . . . فطر عیدنده نیلر قیلیمق مستحب؟

ج . . . فطر عیدی کوننده عیددن ایلك طابسه، خرما یمشی، طابماسه، تهملی بر نرسه آشاب، مسواک استعمال ایتوب، غسل قوینوب، خوش ایسلی نرسه سورتنوب، کورکام کیمنی کینوب، فطرهسن ادا قیلوب نماز او قولور اورنغه بارمق مستحبدر. عید نمازندن ایلك نفل او قوماس.

س . . . عید ایچون نیلر شرط؟

ج . . . عید نمازی واجب بولمق ایچوننده جمعهغه شرط بولغان شی لر شرطدر، باری خطبهغه شرط توگل.

س . . . عید وقتی نی وقت؟

ج . . . قیاش چغوب نماز درست بولورلق قدر کوتارلگانندن باشلاب توش وقتینه قدردر.

س . . . عید نمازی نی ره وشچه او قولور؟

ج . . . اول نیت قیلور، یعنی کوکلندن «نیت قیلدم عید فطر نمازنی اوقوهغه بارچه واجب تکبیر لری ایلان، یونالدم قبله طرفینه، اویودم اوشبو امامغه (۱)» دیب نیت ایتهر. صگزه «الله اکبر» دیب قولاق قاغار، صگزه ثنا، یعنی سبحانک الخ او قور. آندن صوگ اوچ کره تکبیر نهیتور قولاق قاغار، هر تکبیر آراسنده قوللرنی بیهرر، باغلاماس؛ صگزه سوره فاتحه قوشار، رکوع، سجود، بعدنده ایکنچی رکعتکه طورر؛ آنده دخی باشقه نمازلر کبی بسمله صوکنده سوره فاتحهغه سوره قوشار؛ رکوعغه بارماسدن ایلك «الله اکبر» دیب اوچ کره قولاق قاغار؛ قوللرنی بیهرر دورتچی تکبیرده قولاق قاقمای رکوعغه بارر. شول رهوشچه ایتوب تمام ایتهر؛ اگر بر کمسه بتونلای امامغه یتشه آلماسه یالغزیغه او قوماس.

س . . . عنبر سبیلی عیدنی بتونلای اولگی کونده اوقوی قالسهلر نیچک؟

ج . . . عنبر بولوب اولگی کونده عیدنی اوقی آلمی قالسهلر، ایکنچی کون شول عید او قولورغان وقتده او قورغه درستدر، ایکنچی کوندن صوگ درست بولماس.

س. - نماز تمامنده نی قیلور؟

ج. - نماز تمامنده امام ایکی خطبه او قور، آنده فطره حکم لر نی او گره تور.

عید قربان نمازی

س. - قربان عیدی نی ره وشچه او قولای؟

ج. - قربان عیدی ده فطر عیدی کبی در، لکن مونده عید گه قدر آشامی طور مق مستحبدر. قربان چالسه، قربان ایتی ایله آغز آچار، چالسه قربان ایتی آشارغه چاقرغان کشی بولسه، شوکا قدر صبر ایتوب قربان ایتی ایله آغز آچسه، یخشی اشدر، یاطانلی نر سه ایله آغز آچسه ده یاری؛ لکن هیچ بر قایسی قربان عیدندن ایلك آشاسه لر گناهللی بولماسا هر مده بو، آشامی طور مق، روزه اسملی تو گلدر. قربان عیدینه بارغانده یولده قچقروب تکبیر نهیتور. عید خطبه سنده امام تکبیر تشریقی و قربان حکم لر نی او گره تور.

س. - تکبیر تشریق نر سه؟

ج. - تکبیر تشریق او شبودر:

الله اکبر الله اکبر = الله الو غدر، الله الو غدر؛ لا اله الا الله = حلق اوزه عبادت ایدلمش ذات یوق، مگر بر اللدر؛ والله اکبر = الله الو غدر، الله اکبر = الله الو غدر، والله الحمد = هر بر چن ماقتاو الله غنه خاصدر.

س. - تکبیر تشریقی نی قای، وقتده نه بتلور؟

ج. - امامین قاشنده عرفه کونی نك ایرنه نمازندن باشلاب تشریق کونلری نك آخرغی کونی ایکندی نمازینه قدر نهیتلور، آخرغی ایکندیسنده نهیتلور، آخشانده نهیتلماس. مجموعی یکریمی اوچ نمازده نهیتلور. هر فرض نماز نك آخرنده سلام بیر گاجده تکبیر تشریق نهیتلور. کیرهك جماعت بولوب او قولسون، کیرهك یالغز بولسون، کیرهك ایر، کیرهك خاتون بولسون، امامین قاشنده، همه سی ده تکبیر تشریقی نهیتور لر، خاتونلر یا شرین نهیتور لر.

س. - امام تكبير تشریقى اوتتوب قالدیره نیچک ؟

ج. - امام تكبير تشریقى اوتتوب نه یتمی قالدیرا باشلاسه اویوغان کشی نه یثور.

س. - مسبوق نی وقتده نه یثور ؟

ج. - مسبوق قالغان نمازن اوقوب تمام اینکاج نه یثور. امام برله نه یتماس؛ اگر امام برله نه یتسه نمازی بوز لماس، سجده سهو لازم بولسه، اول سجده سهو اینهر، صکره تکبیر تشریقى نه یثلور.

تراویح نمازی

س. - تراویح نمازی نی وقتده اوقولور ؟

ج. - رمضان آینده یستو نمازنی اوقوغاچ و تردن ایلك تراویح نمازی اوقومق سنه مؤکده در.

س. - تراویح نمازی نیچه رکعت ؟

ج. - تراویح نمازی یکر می رکعت در؛ هر ایکی رکعتده سلام بیرلور، دورت رکعتنی بر ترویحه دیلور. هر ترویحنی اوقوغاچ بر ترویحه اوقورلق قدری وقتده اولطرلور. بو اولطرغان وقتده تلاسه تک طورر، تلاسه تسییح یا تهلیل نه یثور، که خلقی کعبه نی طواف ایته لر؛ مدینه اهلی دورت رکعت نفل نمازی اوقیلر؛ بزنگ قران اطرافنده مشهور بولغان تسییح لر نی اوقی لرکه، آنلر اوشبودر:

سُبْحَانَ ذِي الْمَلَكُوتِ سُبْحَانَ ذِي الْعِزَّةِ وَالْعَظَمَةِ وَالْقُدْرَةِ
وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْجَبْرُوتِ سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ سُبْحَانَ
قُدُّوسِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ نَسْتَغْفِرُ اللَّهَ نَسْئَلُكَ
الْجَنَّةَ وَنَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ.

س. - برکمه تراویحه کیلگاندی یستو نی اوقوغان بولسه لر نیچک قیلور ؟

ج. - بر کشی مسجدکه کیلگاندی تراویحنی اوقی باشلاغان بولسه لر، اول یستو فرضنی اوقور، آندن صوگ امامغه ایارب - اویوب، تراویحنی اوقور.

س. . . ترايخ نىڭ بىرەر تىرىكچەسى او قولغان بولسا نىچك قىلور ؟
ج. . . بىر يا ايكىمى تىرىكچەسى قالسا، ايلك تراويحنى تمام ايتوب، آندىن
صوڭ وترنى او قومق تىيش در.

بعض نوافل بىمانى

س. . . « نفل » دىيە نىندى عبادتى نى تىتورلر ؟
ج. . . فرض، واجب بولماغان عبادتلرنى « نفل » دىرلر. نفل نمازلردىن
بعضلرى سنە مۇككەدر، بعضلرنى سىنن زواند دىرلر.

س. . . سنە مۇككە بولغان نمازلر قايسىلر ؟
ج. . . سنە مۇككە بولغانلرى: ايرتە نمازى نىڭ ايكى ركعت سنەتى، اويلە
نمازى نىڭ اۋلىكى دورت ركعت سنەتى، وفرىضدىن صوڭغى ايكى
ركعت سنەتى، آخشامدىن صوڭ ايكى ركعت سنەتى، يستونىڭ صوڭغى
ايكى ركعت سنەتى، جمعا نىڭ فرىضدىن ايلك وصوڭغى دورتەر ركعت
سىننلرى كىبى.

س. . . سنە مۇككە بولماغانلرى قايسىلر ؟
ج. . . سنە مۇككە بولماغانلرى ايكىدى فرىضدىن ايلك دورت ركعت،
آخشام نىڭ صوڭغى ايكى ركعتى دورت ايتوب تمام قىلىق، ويستونىڭ
اۋلىدە دورت ركعت، وصوڭغى ايكى ركعتى دورت ايتوب تمام
ايتىمك كىبىلر.

س. . . مستحب نمازلردىن قايسى نمازلر بار ؟
ج. . . دخيدە مستحب بولغان نمازلردىن آخشام سىنندىن صوڭ ايكى
ركعت « او ايبىن » نمازى، دخيدە ايرتە بىرلە قياش چغوب ايكى آرشىن
چاماسى كوتارلىگاچ « اشراق »، « ضحى » نمازلرى مستحبدر.

استخاره نمازى

س. . . استخاره نمازى نىندى نمازدر ؟
ج. . . دخيدە نفل نمازلردىن بىرسى « استخاره » نمازى در. جابر بن عبدالله
رضى الله عنه حضرتلرى ئىپتەدر: رسول الله صلى الله عليه وسلم

حضر نلری بزگه قر آندن سورهنی اوگره تکان کبی استخاره نماز بی ده اوگره ایدی. نه یته در ایدی، که «اگرده برکز بر اشنی قیلما قچی بولسه کز ایکی رکعت نماز او قسون، مونک صوکنده نه یتسون: «اللهم انی استخیرک بعلمک واستقدرک بقدرتک واسئلك من فضلك العظیم فانک تقدر ولاقدر وتعلم ولااعلم وانت علام الغیوب اللهم ان کنت تعلم ان هذا الامر خیر لی فی دینی ودنیای وعاقبه امری وعاجله و آجله فاقدره لی ویسره لی ثم بارک لی فیہ وان کنت تعلم هذا الامر شر لی فی دینی ومعاشی وعاقبه امری وعاجله و آجله فاصرفه عنی واصرفنی عنه وقدر لی الخیر اینما کان ارضنی به» دیوب او قورده حاجتن ذکر ایتهر، صگره کوکلی قای طرفقه آوشسه شونی قیلور.

سجده تلاوة

س... سجده تلاوة نی ایله واجب؟

ج... قر آنده بولغان اون دورت سجده آیتنی او قوسه یا ایشته یا خود بتونلای او قوماسده سجده لفظی ایله ایکی کلمه نی او قوسه، آکا سجده تلاوة لازم بولور.

س... سجده تلاوة گه نی نرسه لر شرط؟

ج... نماز غه شرط بولغان شیلور، تکبیر تحریمه دن باشقه سی، سجده تلاوة کده شرطدر.

س... سجده تلاوة نی ره وشجه بولور؟

ج... اول نیت ایتهر، یعنی کوکلندن سجده تلاوة قیلور غه قصد قیلور؛ صگره، قولاق قاغودن باشقه، «الله اکبر» دیب سجده گه بارر؛ سجده ده اوچ یابیش یا آرتغراق، تاق ایتوب، «سبحان ربی الاعلی» دیور؛ صگره «الله اکبر» دیب قیامغه طورر. سجده قدرسی رکن، سجده گه بارغانده، طورغانده تکبیر نه یمک سنه، ایکی قیام مستحدر.

س. . . كملر اوقوسه ائى كملرگه سجده لازم ايتهر؟

ج. . . امام اوقوسه امام غاده ، اويوغان كشيگه ده سجده لازم بولور ،
گرچه اويوغان كشي ايشتماسه ده ؛ لکن امام سجده قيلماسه ، اويوغان
كشي ايشتمسه ده سجده قيلماس .

س. . . نمازده اوقوسه نيچك سجده قيلور؟

ج. . . نمازده سجده آيتنى اوقوسه حاضر سجده قيلور ، اگر سجده آيتنى
اوقوغاچده ركوع غه ، سجده گه بارسه ، شول ركوعسى ، سجودى
سجده تلاوة ايچونده يارار ؛ ايكنچى سجده لازم بولماس .

س. . . ركوع يا سجودكه بارماق سجده آيتى صوگندانوق بولماسه نيچك؟

ج. . . سجده آيتنى اوقوغاچ سجده گه بارماق اوج آية اوقوب آندن
صوگ سجده گه بارسه ، سجده تلاوة اور نينه ياراماس ؛ اوچدن كيم
بولسه ، درست بولور .

س. . . بر سجده آيتنى كوب كره اوقوسه بر سجده يتهمى؟

ج. . . بر سجده آيتنى بر مجلسده كوب مرتبه اوقوسه ، بر سجده يتهر ؛
مجلس كوب بولسه ، كوب سجده كيرهك بولور .

س. . . نى لر ايله مجلس كوب بولور؟

ج. . . بر اشدن ايكنچى اشكه كر شسه ، اوج كره آطلاسه ، اوج يوتوم
صو اچسه ، اوج لقمه آشاسه ، اوج كلمه سوز سويلاسه ، مجلس
اوز گارگان بولوب بر سجده يتهمس .

محتضر احكامى = اولمگه حاضر له نگان كمسنه نك حكى .

س. . . بر كمسه وفات بولور غه ياقن لانسه آكانى لر قيلنور؟

ج. . . بر كمسه اولمگه ياقن لانسه ، اول كمسه نى اولك قابر غاسى اوز رينه
ياكه چالقان ياتقروب يوزينى و آياغينى قبله غه يونالدرمك ، ياننده
كلمه شهادتى ايشتدروب ئه يتمك تيشدر . لکن «كلمه شهادتى
ئه يت !» ديب امر قيلماسلر ، قايچان وفات بولسه ، يا گاقلرينى

باغلانور، صغره يوولوب، (۱) كفن لهب جنازه او قوب كوملور.

س. . . جنازه نك شرطلری نيجه؟

ج. . . جنازه نك شرطلری اون: دور تسی ميتدە، آلتیسی نماز او قوچیدە.

س. . . ميتدە بولغانلری قايسیلر؟

ج. . . (۱) میت مسلمان بولمق (۲) يوولغان بولمق (۳) كفن صارلغان، یعنی تهنی

اور تلگان بولمق، (۴) میت نك نماز او قوچی آلدنده، یعنی آلداغی

طرفنده بولمق. نماز او قوچی ده بولغان شرطلری: (۱) نماز او قوچی

طهارتلی یا غسل لی بولمق، (۲) تهنی، کیومی، نماز او قولاجق

اور فی نجاست دن پاك بولمق، (۳) نیت قیلمق، (۴) عوره اور تمك،

(۵) قبله غه قارشى بولمق، (۶) تكبیر تحریمه نه یتمهك.

س. . . نماز او قوچی ده بولغان شرطلری؟

ج. . . بوشطرلر جنازه نك درستیکی ایچون در، اما نفس وجویبی ایچون

بولغان شرطلر، باشقه عبادت لار کیبی، اسلام، بلوغ، عقل قدره،

(۱) میت نی بومق کیفیتى: میتی بوغان وقتده قابقغه یاتقرب کیوملرینی صالدروب

اوستندن برنر سه ایله عورتی اور تلور. حشره قابق ئهیلان سنی طاق اینوب بخور، یعنی

خوش ایسلی نر سه یاندر ب توتونی ایله توسته لوب، صوگره صول قولغه چوپرهك

آلوب میتی استنجا قیلدر لور، صغره اوك قولغه ایکنچی چوپرهك کیسه گی آلوب

طهارتله ندر لور؛ اما آغز وبورنونی چایقانلماز، بلکه آغزینه صو کرتمايچه بوش

چوپرهك ایله آغز وبورن تیشکلرینی مسح ایتاور هم باشنی وصقالینی خطمی

پچانی یا که صابون کیبی شیلر ایله بودر لور، صغره صول یاغینه یاتقروب آستینه

ایرشک ایچه اوچهر مرتبه صو قوبولور، صغره اوك یاغینه یاتقروب یه صو قوبولور،

صغره بووچی بله گینه سویه ب آقرن غه قارنی صیار، اگر نجاست چقسه، آنی

یوولور، غسل قیثار لماس صاچی، ترناغی کیسلمهز، صغره بوشاق برنر سه ایله تهنی

اور تلوب كفتگه صالور، باشینه، صاقالینه حنوط وسجده اعضالرینه كانفاره سورتلور.

ایرلرگه اوچ قات كفن ستندر: برنجی، «قمیص» یعنی مویندن آیاقه قدر چابوسز

بگسز كولهك، ایکنچی «زار» باشدن آیاق اوچینه قدر، اوچینچی «لغانه» باشدن

آیاقدن باغلار الوشی آرتق اینلوب، کیومی کیبی، اول دول صغره اوك یاغنی بابلور.

خانونلر غه كفن ایرلر كفتندن آرتدر لور: باشینی بور كار ایچون «خمار» ایچه كلرین

باغلار ایچون «خرقه»، خمار كوكره كنگه قدر، خرقة كندك گه قدر بولمق نیوشدر.

خانونلر نك صاچینی ایکی طلم اینلوب كوكره گی اوزرینه قمیص اوستینه قوبولور.

وخمار ایله اورتلور وصغره زار ایله بابلور.

دخیده میت اولگانون آیرم آحق بلمک در . یعنی جنازه او قوچی ده طابلماقی تیش شرتلر اوشبولردر .

س . . . جنازه نمازی نیرموشچه اوقولور؟

ج . . . اول تاق ایتوب صفیلانور لر ، حتی یدی کشی بولسه ده ، امام یالغز آلدہ طورر . امام آرتندہ اوچ کشی ، صغره ایکنچی صفده ایک ، اوچونچی صفده برسی طورر ، موندہ آرتغی آخرغی صفدر . صغره «نیت قیلدم جنازه نمازی اونامکگه اللهغه ثنا ، پیغمبر مزگه صلوات ، اوشبو میت که دعا وثواب ایچون ، یوزمنی یونالدردم قبله طرفینه خالصا لله تعالی» دیه نیت ایتهرده «الله اکبر» دیب قولاق قاغار ، مونک صوکنده سبحانک اوقور و ایکنچی تکبیرنی نه یتور ، صغره پیغمبر علیه السلام غه صلوات نه یتورده اوچنچی تکبیرنی نه یتور ، صغره جنازه دعاسنی اوقور ، آندن صوکن دورتنچی تکبیرنی نه یتورده صغره سلام بیرر . اولگی تکبیردن باشقه سندہ قولنی کو- تهر مس ، تشهدکه اولطرماس ، قرائت اوقوماس .

س . . . جنازه رکعی نرسهلر؟

ج . . . جنازه نکرکی دورت تکبیر ایله قیامدر .

س . . . برکشی جنازه غه باشده یتشمسه صوکندن اوبورغه درست می؟

ج . . . صوکندن کیلوب اویوغان ککی امانک دورتنچی تکبیرینه قدر اویوسه درست بولور ؛ امام سلام بیرگاچ نیچه تکبیر قالسه ، شول قالغان قدر تکبیرنی نه یتور ، دعالرنی مسبوق صوکندن اوقوماس ، امام دورتنچی تکبیرنی نه یتسه ، اویوماس ، یتشمه گان بولور .

س . . . ۳نچی تکبیردن صوکن نیندی دعا اوقور؟

ج . . . میت الوغ بولسه اوشبو دعانی اوقور :

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيَاتِنَا = ای الله یار لقا بزنگ ترک لرمزنی ، وَ مَيَاتِنَا وَ شَاهِدَاتِنَا = اولک لرمزنی ، حاضر لرمزنی ، وَ غَائِبَاتِنَا وَ صَغِيرَاتِنَا = غائب لرمزنی وکو چکلرمزنی ، وَ کَبِيرَاتِنَا = والوغ لرمزنی ، وَ ذَکَرَاتِنَا وَ اُنْثَانَا = ایر لرمزنی و خاتونلرمزنی (یار لقا) !
اللَّهُمَّ مِنْ أَحَبِّتِهِ مَنَّا = ای الله ، بزدن هر کمگه ترککک بیرسه ک ، فَاجِبِهِ عَلَيَّ
الْإِسْلَام = دین اسلام اوزره ترککک بیر ، وَ اِنْ تَوَقَّيْتَهُ مِنَّا = و بزدن بولغان

هر کمى وفات قيلسه كُ، فَتَوَفَّاهُ عَلَى الْإِيمَانِ = ايمان اوز روفات قيل، اَللَّهُمَّ اِنْ
كَانَ مُحْسِنًا = اى الله اكر بو ميت يخشى بولسه، فَرَدَّ فِي أَحْسَانِهِ = آنك
يخشيلغنى آر تدر، وَ اِنْ كَانَ مُسِيئًا = اكر بوميت يمان بولسه
فَتَجَاوَزَ عَنْهُ = آنك يمانلغندن كيچ.

اگر ميت خاتون كشى بولسه، بو صوغنى سى اوشبو ره وشجه
اوقولور. اَللَّهُمَّ اِنْ كَانَتْ مُحْسِنَةً فَرَدَّ فِي أَحْسَانِهَا وَ اِنْ كَانَتْ مُسِيئَةً
فَتَجَاوَزَ عَنْهَا .

ميت صبى بولسه اوشبو دعانى اوقولور.

اَللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرْطًا = اى الله بو بالانى بزنگ ايچون آلدن بارغان
ايند گولك قيل، وَ اجْعَلْهُ لَنَا أَجْرًا وَ دُخْرًا = وبزنگ ايچون اجر
وحاضر لنگان فائده قيل، وَ اجْعَلْهُ لَنَا شَافِعًا = وبزنگ ايچون آنى
شفاعتچى قيل، وَ مَشْفَعًا = ودخى شفاعتى مقبول بولغان ذات قيل! «
اگر قز بالا بولسه:

«اللهم اجعلها لنا فرخا واجعلها لنا اجرا وذخرا واجعلها لنا شافعة ومشفعة»

ديب اوقور. نماز اوقوچى ميتنگ كوكره گى طوغر وسنده طورر.

... جنازه امام بولو كمگه تيش?

ج... اماملغنه سلطان صوكره قاضى، صوكره امام الحى، صوكره ولى

ميت، يعنى ميتنگ عصبه سى: ولى ميتنگ باشقه كمسه گه رخصتيد درسته.

... قايتارب اوقو درسته بولورمى?

ج... ولى ميتنگ اذندن غير كشى اوقوسه، ولى ميت قايتاروب

اوقورغه درسته، ولى دن صولك باشقه كشى اوقوماس.

... جنازه سز كوملسه نيچك?

ج... اكر بر كمسه نماز اوقولماى كوملسه، چروى، گمان قيلنمسه،

قبرينه نماز اوقولور.

... طوغاچده اولنگان بالاغه جنازه اوقولورمى?

ج... بالا طوغان وقتنده سلامتلك علامتى بولسه، مثلا طاوشى چقسه، اسم

بيروب، غسل ايتوب جنازه اوقوب دفن ايتلور.

ش. . اولك طوغان بالاغه نىچك؟

ج. . ا گر طوغانده سلامتلك علامتى بلمهسه ، يوبوب اسم بير لورده چوپره ككه تورلوب دفن ايتلور . جنازه نمازى او قولماس .

روزه

روزه طوتمق اسلام دىنى نىك بناسنندىر . شونىك ايچون هر مؤمن ومسلمگه رمضان آينده روزه طوتمق فرضدىر . روزه ايدگولكنىك باشى ، ته نىنك زكاتى ومسلمان لىقنىك علامتىدىر . روزه تكبرلكنى ونفس آرزوسنى بيه رور ، بدن گه سلامتلك نىرر ، نناكه صوصاوتى اوزاق صو طور مق سببلى پسانور . وپشكله نمك ايله تازارور .

كذلك يل بوينجه آشاو سببلى پسله ننگان معدة (آش قازانى) رمضان روزه سنى طوتمق ايله طازارور . روزه كو كلنى وعقلنى نورلاندرور ، خشوعنى آرتدىر ، قلبنى نىچكهر تور . آچ ويالانغاچ كمسه لر گه مرحمت ايتمكى ايسكه توشور تور ، روزه اوندىن پرده وصر اطين يگل اوتار گه سبب وميزانده ايك آغر عملدىر . والحاصل روزه هر ايدگولكنىك باشى در . شونىك ايچون الله تعالى حضرتى «الصوم لى وانما اجزى به» ديمشدر . معناسى روزه ميظام مخصوص عبادتىر ، آكا اجرنى واسطه سز بير من ديمكدر . روزه غه كر گانده الله تعالى نىك رضا لغنى همده نفس اماره ايله شيطاننى قهر قيلماتنى نيت ايتمك تيوشدىر . روزه نىك در ستمگينه شرطى تا كدىن قوياش بايوغانچه يمهك اچمكدىن وجماع قيلمقدىن طيولمقدىر . اما قبول لغينه شرطى اعضالرنى گناهدن طيمقدر ، يعنى نلنى يالغان ، غيبت ، نيمه ، يالغان آنط ايتودن وسو گش قچقرش كىبى لردن طيمق ، كو كلنى كو نچىلك ، كينه ومسلمانلر غه دشمانلق كىبى اشلردن طيوب الله تعالى نىك ذكرينه حصر قيلمق ديمكدر . رمضان آيى كوندىز لرده روزه طوتوب ، كىچلرده اوياغ طور ب قرآن ترار يىح وتهجدلر او قور غه سبب اولدىغدىن مسلمانلر تلنده «رحمت آيى» ديو ياد اولنمقده در . شعبان آينده گناهلر ندىن توبه ايتوب مظلوملرنى وحق ايلارنى رضا لاندرب كور كام نيت ايله رمضان روزه سينه حاضر لىمك تيوشدىر . رمضانده مسلمانلر غه احسان

قېلىق و افطار قىلدىمۇ ھمدە جماعت لىرىنە نىققەلر يىنى كىڭايتىمىك و قول
 آستىدە بولغان كەسنىلەرنىڭ خىدمىتىنى يىڭلايتىمىك و كىلمە شىھادىتى كۆپ
 ئايتىمىك كامىل اخلاص ايله اللە تەئالى دىن جىتى صوراب جەنم دىن صىغنىق
 ئىوشدىر سىحر آشامق، سىحر نى طاكك آلدىنە قىدر كىچىكترىمىك و بىر ئىتلى
 شى بىرلە افطار قىلدىق دىن صىغىرە آخشام او قومق فۇزىلتىدر، نوافل:
 دوشنبە و پىنجشنبە كۆنلەردە و آينىڭ اون دور تىچى، اون بىشىچى
 كۆنلەردە، عاشورا كۆنىدە و ذى الحججەنىڭ اوڭى تۇقز كۆنىدە روزە
 طوتۇق مستىھىدر. رمضاننىڭ آخىرى اوئىدە اعتكاف قىلىق سىنە و بىك
 آينى دىن قىدرلى بولغان قىدر كىچىك سىنى كوز اتوب دعا و استىغفار دە
 بولمىق نىڭ فۇزىلتى بىك كۆبىدر. تفصىلى و عىظ كىتابلەردە مذكور دىر.

س . . . روزە نە؟

ج . . . روزە عبادت نىتىلە راست تا كۆن باشلاب قىاش باققانچە آشامق،
 اىچمىك، و جماعت دىن صاقلا نىمىدر.

س . . . روزەنىڭ فۇزىلىغى نىچە شرط بار؟

ج . . . روزەنىڭ فرض بولۇش شەرتلىرى بىدى: (۱) ئىچى روزە طوتۇقچى
 مىسلمان بولمۇق (۲) بالغ بولمۇق، (۳) عاقل بولمۇق، (۴) مەقىم بولمۇق، (۵) سلامت
 بولمۇق، (۶) حىض دىن پاك بولمۇق، (۷) نىقاس دىن پاك بولمۇق.

س . . . روزەنىڭ فرضلىرى نىچە؟

ج . . . روزەنىڭ فرضلىرى اوچ: اوڭ نىت قىلىق، اىككىچى طاكك دىن باشلاب
 قىاش باققانچى آشامق، اىچمىك دىن طىولمۇق، اوچىنچى شول وقتدە
 جماعت دىن طىولمۇق.

س . . . روزە نىچە تۇرلى؟

ج . . . روزە دور تۇرلى: اوڭ رمضان روزەسىنىڭ اداسى وقتىدە ادا
 قىلە آلماسە قۇساسى - بولمۇق فرض روزەدر، اىككىچى و اجب روزەدر،
 ندر روزە كىبى؛ اوچىنچى مكر وە تىجرىمى بولغان روزەدر، عىد
 كۆنلەردە و تىشرىق كۆنلەردە بولغان روزەلەر كىبى؛ دور تىچى نىقل

روزەدر، كە مكر وە بولماغان وقتلار دە بولغان روزە كېى، باشقە عبادت لار
كېى روزە دەدە كو ئكل نېتى شرطدر، تل برله نېت ايتمك نارى دفع
وسوسە ايچون گنەدر .

س . . روزە نېتىدە نېچە نرسەنى اويلارغە تېشى؟

ج . . روزە نېتىدە ايكى نرسەنى اعتبارغە آلورغە تېشدر: برسى نېت نك
وقتى، ايكنچىسى نېت نك صفت ورەوشىدر. نېت نك اول وقتى قياش
باتقاچدر، قياش باتماسدن ايلك نېت ايتمك برله هيچ بر روزە درست
بولماس؛ مثلا، يکشنبە كون روزە بولمقنى شنبە كون قياش باتقانغە،
قدرى نېت ايدب، صغره يکشنبە كون روزە بولمق قصدندن غافل
يورسە يا يوقلاسه يا هوشى كيتسە يکشنبە كون ضحوە كبرى وقتينە
قدر شول روشچە بولوب، صغره خاطرينە كيلسە يکشنبە روزەسى
درست بولماس؛ مگر نېتنى ضحوە كبرى وقتينە قدر يا گادن نېت
قىلسە درست بولور .

س . . نېت نك وقتى رمضان روزەسى اوچون نېچك؟

ج . . رمضان روزەسى نك اداسندە، كوني معين وييلگولى بولغان
ندردە، ونقل روزەدە ضحوە كبرى (۱) وقتينە قدرى بولغان نېت ايله
درست بولور، يعنى قياش باتوب كيچ بولغان وقتدن باشلاب روزە
كون نك ضحوە كبرى سينە قدر شوشى ايكى ارادە بولغان وقتدە
نېت ايتسە درست؛ اگر ضحوە كبرى وقتندە يا صولك راق نېت
قىلسە درست بولماس .

س . . نېت دابن روزەغە طاك دن صوگنى نېت درست بولمى؟

ج . . قضا روزە، كفارة، كوني ييلگولى بولماغان ندر، بور روزەلردە
كيچدن نېت شرط يعنى قياش باتقاندىن صولك طاگغە قدرى بولغان
وقتدە نېت ايتمك شرط، طاك باشندە نېت ايتسەدە درست بولور .

۱ | نهار شرعى طاك دن باشلاب قياش باتقانغە قدرى بولسە نهار شرعى نك
اورطاسى ضحوە كبرى وقتيدر؛ طاك دن قياش چقغانچى نېچە ساعت بولا شونك
يار تېسى قدر توش وقتندن ايلك ضحوە كبرى وقتى بولادر؛ مثلا طاك دن قياش
چقغانچى ايكى ساعت بولسە ضحوە كبرى توش وقتندن بر ساعت ايلك بولا. نهار
عرفى قياش چقغاندىن باشلاب قياش باتقانچىدر؛ نهار عرفى نك اورئاسى وقت زوال
يعنى توش وقتى بولادر.

روزه ده نیت ننگ صفت ورهوشی

س . . . رمضان روزه سنده نی روشلی نیت کیره ک؟

ج . . . رمضان روزه سنده نقل دیب یا مطلق روزه بولمقنی غنه نیت ایتسه ده درست بولور . مسافر یا مریض بولماسه باشقه بر واجب روزه نیت ایتسه ده هنوز رمضان روزه سی بولور . مسافر یا آورو بولوب باشقه بر واجب روزه نیت قیلسه شول نیت ایتکان واجب - واجب آخردن کیتار، رمضان روزه سندن بولماس .

س . . . نذر معین ده نیچک؟

ج . . . کونی بیلگولی نذرده نقل نیتی، یا مطلق نیت ایله کرسه نذرین بولور؛ باشقه بر واجب روزه نیت ایتسه شول واجب دن بولور، نذرین کیتماس .

س . . . قضا و کفارة روزه ده نیچک؟

ج . . . قضا روزه، کفارة ایچون بولغان روزه، کونی بیلگولی بولمقن نذرده روزه ایچون قایسی روزه ایکانون بیلگی لب نیت شرطدر .

س . . . نقل ده نیچک؟

ج . . . نقل روزه ده نقل نیتی و مطلق نیت ایله درست بولور .

س . . . ایرته گه رمضان بولسه مین روزه دیب نیت قیلسه نیچک؟

ج . . . برکمه ایرته گه رمضان بولسه مین روزه، رمضان بولماسه روزه توگل دیب نیت قیلسه شول کوننی روزه طوتسه ده روزه دن کیتماس .

س . . . اگر ایرته گه رمضان بولسه فرض بولماسه نقل روزه دیب نیت قیلسه نیچک؟

ج . . . اگر طاک صوکنده رمضان بولسه رمضان روزه سی، رمضان

بولماسه نقل روزه دیب نیت یا نذر قیلسه ایرته گی کون رمضان بولسه

رمضان دن درست بولور، رمضان بولماسه طوتقان روزه سی نقل بولور،

لکن بوروشچه نیت مکروه بولور .

س . . . برکمه یا لغز اوزی آی کورب شهادتی قبول قیلنماسه نیچک؟

ج . . . برکشی اوزی یا لغز غنه رمضان آیی نی یا شوال آیی نی کورب

شهادة بیرب شهادتی قبول قیلنماسه هر ایک صورتده اوزی

روزه طوتار؛ اگر طوتماسه قضا لازم بولور . کفارة لازم بولماس .

س. . . نیچه صورتده روزه بوزلوب، قضا و كفارة لازم؟

ج. . . اوچ صورتده: برنجی مکلف بولغان کیمسه رمضانده آدمیگه کوندز قسدى ایله جماع قیلسه، ایکنچی آرق بولورلق یا دوا بولورلق نرسه نی آشاسه یا اچسه، اوچنچی قان آلدیرغاچ (۱) روزه سی بوزلدى ديب بلوب آشاسه یا اچسه، اوشبو اوچ صورتده روزه سی بوزلوب قضا و كفارة لازم بولور. اگر روزه سن اونتوب آشاغاچ روزه بوزلدى ديب اویلاب آشاسه قضا لازم، كفارة لازم بولماس.

س. . . نیچه صورتده قضا لازم بولوب كفارة لازم بولمی؟

ج. . . آلتی صورتده: (۱) روزه سی خاطرنده بولوب یا لغش طماغینه صو کیتسه، مضمضه وقتى کبی، (۲) واق تاش کبی نرسه نی یوتسه، (۳) اختیاری ایله آغز طولوسی قوصسه، (۴) طاک بولماغان ديب سحر آشاب، طاک آطقان بولسه، (۵) قیاش باتقان بولما یوب باتقان ديب آغز آچسه، (۶) یوقلاغان وقتنده جماع قیلنمش بولوب یوقی سبیلی اوزی بلماسه، - اوشبو آلتی صورتده روزه سی بوزیلوب قضا لازم بولور، كفارة لازم بولماس.

س. . . اونتوب آشاسه روزه بوزولامی؟

ج. . . روزه لقی اونتوب آشاسه یا اچسه یا جماع قیلسه روزه سی خاطرینه کیلگاج یوتماسه روزه سی بوزلماش، هنوز روزه بولور.

س. . . توشلانمک، قوصق بوزامی؟

ج. . . دخی بیش تورلی صورتده روزه سی هیچ بوزلماش: انچی کوندز یوقلاب توشلانسه، ۲نچی اختیار سز قوصسه، ۳نچی اختیاری ایله قوصوب، لکن آز بولسه، ۴نچی جنب حالنده طاگه ایرشسه، ۵نچی طماغینه نوزان، چبن کرسه روزه سی بوزلماش.

س. . . آغزینه یغمور صوی نامسه نیچک؟

ج. . . آغزینه توشکان یغمور صوی نی یا قارنی یوتسه روزه سی بوزلور.

(۱) قان آلدیرق صورتده هیچ کم روزه بوزلدى ديب ظن ایتیمدر. اورنسر ظن ایتدیکی اوچون اول صورتده آساق برله قضا و كفارة لازم؛ اما اونتوب آشاغانده روزه بوزلمق ظنی کوب کشیده بولا، یعنی ظن قلمورلق اورن بار، شونک ایچون اول صورتده كفارة لازم بولما یوب آنچق قضا لازم بولا.

س... تش آراسنده قالغان طعام حكمی نیچك؟

ج... تش آراسنده بولغان ایتتی یوتسه بور چاق قدرندن الوغراق بولسه
بوزار والا بوزماس. آغزندن چقارب صغره یوتسه بور چاق
قدرندن کیم بولسه ده بوزیلور.

س... آش نك توزن تاتوب قاراسه بوزیلوری؟

ج... صائم گه طعام نك طعمنی تاتومق، وبر نرسه نی چاینامك اچینه کیتماسه
مکر وهیدر، اچینه کیتسه روزه سی بوزیلور، ضروره بولغانده
صبی غه طعام چایناپ آشاتمق درستدر. مسواک استعمالی، کوز گه
سورمه تارتمق درستدر.

س... نی وقتلرده روزه طونماسقه درست؟

ج... روزه دن عاجز بولغان شیخ فانی افطار ایدوب وهر کون ایچون
یارتی صاع بغدادی بر صاع آرپه نی فقیر لر گه بیرر؛ اگرشول روشچه
افطار ایدب فدییه بیر گان صوکنده روزه گه قدرتی بولسه افطار
قیانغان کونلرن قضا ایتهر.

س... بوکلی خاتون غه، بالا ایمزوچی خاتون غه روزه مشقتلی بولسه نیچك؟

ج... بوکلی خاتون، بالا ایمزوچی خاتون اوزی نك یا بالاسی نك هلاکندن
قورقسه، دخیده مریض غه روزه بولغان تقدیرده آغرقی آرتمق
ظنی غالب بولسه همدمه مسافر، اوشبولر افطار ایدب صغره قضا
ایتهر لر. مسافر گه روزه بولمق بیک مشقتلی بولماسه روزه بولمق
آرتقدر. مسافر مقیم بولغاچ، مریض صحت تابقاچ قضا قیلور لقی
وقت بولوب قضا قیلا آلماینچه وفات بولسه فدییه ویرمک ایله
وصیت ایتمک واجبدر. وارثلر وصیتنی مالی نك ثلثندن بیرمک
لازم اگر وصیت ایتمایوب وارثلر فدییه سون تبرعا بیزسه لر
درست بولور.

س... کملر گه روزه طونمق درست توگل؟

ج... حائض ونفساء خاتونلر غه روزه طونمق، نماز او قومق درست بولماس.
پاکلانگاچ روزه نی قضا ایتهر، نمازنی قضا قیلماس.

س. - بعض عوام خلقی روزم قالدی، مینم ایچون سین روزه طوت دیه بالاسینه قوشه، بو درستی؟

ج. - روزم قالدی، نمازم قالدی، مینم ایچون روزه طوتگز، نماز او قوگز دیب وصیت ایتسه شول وصیت ایله روزه طوتوق، نماز او قومق لازم بولماس. کشی ایچون روزه طوتوق، نماز او قومق درست توگل، باری قالغان روزه ایچون فدییه بیرمک گنه درستدر. اما نماز او قوب یا قرآن او قوب ثوابی میتکه باغشلامق درست، مونک ثوابی میتکه ایرشور، لکن بر عملنک ثوابن باغشلامق بار، مونسى اهل السنة قاشنده درست، آندن صولک بر کشی گه فرض بولغان عملنی ایکنچی کشی قیلوق بار، مونسى درست توگل، بولار ایکیسی ایکی تورلی در: برسنى ایکنچی سنه قانشدر مق جهالتدر.

س. - قضا نرسه؟

ج. - قضا: کون اورنیه کون تولامک، بر کون روزه سی قالسه بر کون طوتار، اون کون قالسه اون کون.

س. - کفارة نرسه؟

ج. - کفارة: بر قل آزادیتو، آگا کوچی یتماسه آتمش کون طوتاش روزه طوتو، اول ایکی آیده رمضان بولماسون، ایکی عید وتشریق کونلری بولماسون؛ اگر ایکی آی بولغانچی عذر ایله یا عذر سز افطار قیلسه یا گاه باشدن آلوب ایکی آی روزه طوتار، افطارندن الک طوتمانی کفارتدن حسابلانماس. آگاده کوچی یتماسه آتمش مسکین نی هر برسینه فطر صدقه سی قدری طعام لاندورور.

س. - روزه نی بوزوده کفارت لازم می؟

ج. - لازم بولماس، فقط رمضان روزه سی ننگ اداسنی بوزمق ایله گنه کفارت لازم بولور.

اخطار: بعض عوام آراستنده بوناری بر صاناب ثواب باغشلامق درست بولعاج آنک قالغان نمازن او قورغنده درست بولور دیه بالغش ظن ایتدکلرن اوزم کوردکمدن مونده یاردم. (ملا صابر)

زکاة

زکات - یدلہ بر مرتبہ نصاب قدر مال نیک حساسیلہ قرقدن برینی حسبہ اللہ فقیر و مسکین لرگہ و یرمکدر. زکات: حق تعالی نیک امری، و دین اسلام نیک بنا سیدر. زکات مال نیک صاقچیس، و هر بلانک پرده سیدر. نتاک رسول الله صلی الله علیه وسلم «حَصِّنُوا أَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ وَدَاوُوا مَرْضَاتِكُمْ بِالصَّدَقَةِ وَاسْتَقْبِلُوا أَمْوَاجَ الْبَلَايَا الدُّعَاءِ وَالتَّضَرُّعِ» دیمشدر. معناسی: مال لرگزنی زکاة ایله صاقلا کز و خسته لرگزنی صدقه ایله دارو قیلکز، و بلا تولقون لرینی دعا و نضرع ایله قارشولا کز، دیمکدر.

زکاتی مال نیک اور تاجه سندن شاد کوکل ایله یرمک و یر گانده عاجز لرگه عبادتکده یاردم ایقونی نیت ایتمک و تقوی راق همده کشی دن صور اودن طار تنه طورغان کمسه لرگه یرمک ثواب لر اقدرد، خصوصاً علم اوگره تکوچی بولسه، یعنی دین و ملتکده خدمت ایدوب دین اسلامنی قونلارگه اجتهاد ایتمکان کمسه لرگه یرمک ایگ شریف اشدر. چونکه زکاة ثوابی همده دین اسلامنک قوتلانوینه یاردم ایتمک ثوابی طالبور. نتاک حدیث شریفده بر کمسه ده اوچ خصلت بولسه، تحقیق اول کشی صار انلقدن بیزر: اول خوش کوکلدن زکاتی بیرسه، ایکچی کیلگان قوناقنی حرمت ایتمسه، اوچنچی جمعیت عمومیة اسلامیه گه متعلق بولغان اش لرگه اعانت و یاردم ایتمسه دیمشدر.

حکایة

رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه لرینه اوشبو «حَصِّنُوا أَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ» حدیثنی سویلادکی وقتنده اوتوب بارغوچی بر نصرانی ایشتدی و یورطینه قایتقاچ مالی نیک زکاتی بیردی، اگر محمد صلی الله علیه وسلم نیک ئه یتکانی درست بولسه مینم مصرغه سوداشر یکم ایله بیهرگان مالم هلاکندن قورتلور و اوزم مسلمان بولورمن و اگر

آنك ئه يتكانى يالغان چقسه، قارشوسينه قلچ ايله بارر من، بس شول زمان مصرغه بارطورغان قافله نك طالانغان خبرى كىلدى. مذكور نصرانى بو خبرنى ايشتكاچ محمد صلى الله عليه وسلم نك « ماللر كزنى زكاه ايله صاقلان كز » دىگان سوزى نك يالغانى بلدى، ديو قلچنى قىتىدىن چغاروب پىغمبر عليه السلامنى ئوترمك نىتى ايله ايوندىن چقدى. بارغانده بر كمسه قارشى كيلوب مصر داغى شرىك كندن ديو بر خطىردى اول خطده، سلام بعدنده: « شرىكم قايقورمه، مين قافله نك آلدىنده ايدم، بر توم نك آياغى آوروى سىبلى، قافله دن آيرىلوب فلان بىردده آرتقه قالدم. بزىدن اوزغاچ قافله نك بارچه ماللر نى وتولر نى طالب كىتمشلىر، اما بز اوزمىز قافله دن قالغان سىبلى بارچه ماللرمىز ايله سلامت قالدق » ديه يازغانىنى اوقودى. بس شول ساعت نصرانى محمد عليه السلام نك ئه يتكان سوزى درست چقدى، حق پىغمبر ايكان ديو يانينه باروب، حق مسلمان بولدى .

قصه دن حصه .

زكاه لى مالى الله تعالى بلا وقضادن صاقلار، نسل نىسبه قدر قالور .
زكاه سىز مال اوز عمر ينده يىتمه ز (حصوم باشىدىن توله رگه قالور).

زكاه سىزلق

زكاه سىز مال ايه سىمىك باشينه مشقت و جانينه بلادر . زكاه سىز مال دن كيلگان دنياوى و اخراوى جفالردن فقيرلر سلامت قالورلار .
زكاه فقيرلر حقى در، قيامت كونده فقيرلر الله تعالى گه سىن فرض ايتكان حقه ظلم قىلدىلر ديو دعوى قىلورلر ايسه نه جواب ايله قوتلورلر .

مالنىك زكاتن بىروده صارانلق قىلغان كمسه لىر اوزلر نى مال طوتا بلوچىلردن صاناب باشقه لرغه هم شول صارانلقى اوگره تكان اىچون جهنمدن مويتلر نيه تيمر موينسه صانوب آلدىلرى (سَيْطَوْنَ مَابْخَلُوا) آيتىدىن بلنمكده در . زكاه بىررگه قىارشمق - الله تعالى

امرينه قارشىمقدىر . مجرد نفس ايچون مال جيوب زكاتهنى بىر مهگان
 كىمسه لىرنىڭ قىيامتىدە آلتون وكمشلىرىنى ارتىلوب ماڭىلاى لىرى
 و آرقه لىرى اوزىره اوولوب وياندىر لوب عذاب قىلىناچقى قرآن
 كرىمدە « وَالَّذِينَ يَكْنُزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ الْآيَةَ هُمَدَه » ^۱ « يَوْمَ يَحْمَى
 عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتَكْوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ » آيتلىرىدىن بلىنمىكدەدر .

زكاة

س . . . زكاة نى ؟

زكاة هر يلىنى مالنىڭ قرغىدىن بىرىنى اللە رضاسى ايچون صرفا يتمىكدىر .
 س . . . زكاتنىڭ فرض بولۇپىنە شرطلىرى نىچە ؟

زكاتنىڭ فرض بولۇپىنە شرطلىرى : (۱) مسلمان بولمىق ، (۲) حر
 بولمىق ، (۳) عاقل بولمىق ، (۴) بالغ بولمىق ، (۵) حاجت اصلىه سىندىن
 يعنى كىوم سالوم ويورۇپ بىرىندىن وقوراللىرىدىن باشقە آرتاطورغان
 مالنى ملك نام ايله ملك لىنمىك (۶) مالنىڭ اصلىنە [۱] بىر يىل تمام بولغاندە
 زكاتنى بىرىمىك واجب بولور ، كىچىكتر مىك درىست بولماس ، كىچىكتر سە
 الوغ گىناھلى بولور ، شهادتى مقبول بولماس .

س . . . بلاغت ، نى ايله بولور ؟

ج . . . اير بالانىڭ بالغ بولمىقى توشلەنمىك ايله ياكە شهوة صوى كىلمىك ايله
 يا يوكلى قىلمىق ايله ، اگر بو علامتلىر ظاهر بولماسە اون بىش ياش
 تمام بولمىق ايله بالغ بولور .

س . . . اميد اوزلىگان مال قولغە كرسە اوزغان يىل لىرى ايچون زكاة واجبى ؟

ج . . . مال ضماردە زكاة واجب بولماس ؛ مال ضمار دىب اميد كىسىلگان
 مالغە ئەيتورلىر ، دىگىزگە باتقان ، قرغە كوملوب اورنى اونونلغان مال ،
 يوغالغان مال ، حجت سىز ، شاهد سىز بولغان آلاچاقنى بورچلى كىشى انگار
 ايتسە ، بونلىر مەسى مال ضماردر . نىچە يىل لىر قولغە كرمىنچە اميد سىز
 بولوب طوروب صىغىرە قولغە كرسە اوتكان يىل لىرى ايچون زكاة

[۱] زكاة دە معتبر بولغان سنە ، سنە قىرىدەركە ۳۵۴ كوندىن بىر نىچە ساعت
 ومىنوت آرتىغراقدر .

واجب بولماس. امید کیسلگان وقتده ملک تام بولماغان ایچون؛ اما بیره چکی بار کسه «درست مینم بور چم بار» دیب طورسه یا آلاچقلى کشی نك حجتی، شاهدی بولسه اول وقتده مال ضمار توگلدیر. نیچه یل لر اوتکاچ قولینه کرسه ده اوتکان یل لر ایچون زکاة واجب بولور، کیرهك بای کشی ده گی آلاچاق بولسون، کیرهك مفلس ده بولسون.

س. - نصاب قدر مالی بولوب آرتمی طورغان بولسه آغانی حکم لر بو کله نه؟

ج. - بر کشی نك بور چندن و حاجت اصلیه سندن آرتق نصاب قدر مالی بولوب آرتمی طورغان بولسه آگازکات واجب بولماس؛ لکن قربان چالمق صدقه فطره بیرمک واجب بولور و اول کشی گه واجب صدقه آلمق حرام بولور.

س. - مال نك اوسکوچی بولماقی نی طریقه بولور؟

ج. - مال نك اوسکوچی (آرتا طورغان) بولماقی ایچون هر وقت آرتوب طورمق لازم توگل. شرعا اوچ تورلی مال اوسکوچیدر: شول اوچ نوع مال گرچه بالفعل آرتماسه ده حاجت اصلیه و بور چندن آرتوب نصاب قدر بولسه زکاة واجب بولور. اول مال ثمن یعنی آلتون و کموش بولمق، بوندای مال نصاب قدری بولسه ساتو ایتمه سه ده، آرتماسه ده ئوسوب طورغان حکمنده بولوب زکاتی واجبدر.

ایکنچیسى مال سوائم یعنی نسل و اور چیتو ایچون آصرالغان حیوان قوی، صغر، صارق، آط، دوه، کجه کبی، بونلر یلنك کوبرهك وقتنده قرده آشاب کفایه له نسه زکوة واجب بولور.

اوچنچی نیة تجارة، یعنی سودا (ساتو) نیت ایتمک، سودا نیتی ایتسه نیندای مال بولسه ده، گرچه فائده کورماسه ده، زکاة واجب بولور.

س. - حاجة اصلیه نرسه لر؟

ج. - هر کمگه معیشت (ترکلك) ایتهر ایچون کیرهك نرسه لر حاجة اصلیه در. طورمق ایچون بولغان ایبو (یورط)، کیه طورغان کیم، یورطقه طوتولا طورغان نرسه لر، اش قوراللی، هر هنر ایاسینه اوزی نك هنری ایچون بولغان قوراللی، عالم لر ایچون کتاب

حاجه اصلیه در . بونلردن زکات واجب بولماس .

س . . . یل طولماغان فائدهلر ایچون زکاة بیرلورمی؟

ج . . . زکات ننگ اداسی فرض بولمق ایچون مال ننگ کال سینه یل تولمق لازم توگل، بلکه مال ننگ اصلینه یا خود صوما باشینه آی یلی ایله بر یل طولمق شرط، نصاب قدر مال غه مالک بولغاچ مال ننگ اصلینه بر یل طولغانده نی قدر گه ایرشسه ده گرچه فائدهلرینه یل طولماسه ده بارسی ایچون زکاة واجب؛ فائدهلرینه یل طولمای دیب زکاتن کیموتماس؛

س . . . بل اورتاسنده ضرر کورب صوماسی کیموسه نیچک؟

ج . . . اوشانداق یل اورتاسنده ضرر و زیان کورب صوماسی کیموب طورغان بولسه ده یل طولغانداغی حسابدن زکاتن چغارر، کیموب طورغان وقتی ایچون زکاتن کیموتماس .

آلتون کمش وسودا مالی نصابی .

س . . . آلتون نصابی کوبمی؟

ج . . . آلتون ننگ نصابی یکریمی مثقال (۱) در . یکریمی مثقال دن کیم بولسه زکاة واجب بولماس، یکریمی مثقال غه ایرشسه قرقدن برینی بیرمک واجب بولور، که یارتی مثقالدر . یکریمی مثقال دن آرتسه هر دورت مثقالده قرقدن برینی بیرمک واجب بولور .

(۱) بر مثقال یکریمی قیراط، بر قیراط بیش آرپه آغرلغی؛ بیش مثقال شرعی یوز آرپه آغرلغی در . دینارده شولای: بر مثقال یعنی یوز آرپه آغرلغی بولوب بر درهم اون دورت قیراط، هر قیراط بش آرپه آغرلغی بولوب بر درهم یتمش آرپه آغرلغی در . بر درهم بر مثقال ننگ اوندن یدی قدرنه برابر بولوب هر اون درهم یدی مثقال آغرلغنده در . بونلر شرعی اولچه ولر بولوب زکوة ننگ واجب بولماقی اوشبوشرعی اولچه ولر ایله در . بر کیمسه ننگ شرعی مثقال ایله ۲۰ مثقال آلتونی یا ایسه ۲۰۰ درهم کیموشی بولسه اوز ولایتنده گی اولچه وایله شول مقدار غه یتماسه زکات واجب بولور .

س . . . كموش نصابى كوبي؟

ج . . . كموش نصابى ايكي يوز درهم در . هر اون درهمى يدى مثقال بولور .
كموش ايكي يوز درهمدن كيم بولسه زكاه واجب بولماس ، ايكي
يوز درهمده قرقدن بر الوشيني يعنى بيش درهمدن آرتسه هر قرق
درهمدن بر درهم بيرمك واجب بولور .

س . . . سودا ماللرى نك نصابى نيچك؟

ج . . . سودا ماللر نده يكرمى مثقال آلتون بهاسينه يا ايكي يوز درهم بهاسينه
يتسه زكات واجب بولوب قرقدن بر يني چغارر .

س . . . قاطشلى معدنلرده نيچك؟

ج . . . قاطش بولغان معدنلرده ، مثلا كموش ايله قاطش معدن بولسه كموشى
آرتقى بولغانده كموش حكمنده ، اگر غش آرتق بولسه بهاسى ايله
حسابلانور . نصابقه طولدر مق ايچون آلتوننى كموشكه قوشلور . امام
اعظم قاشنده قيمتى حسابلاب قوشلور . اوشانداق صا تومال لرنى آلتونغه
وكموشكه قوشلور (طولماغان نصابنى طولدر رغه) .

س . . . توه نك نصابى كوبي؟

ج . . . توه نك نصابى بيش ، يعنى هر بر بيش توه دن بر قوى ، يكرمى بيش كه چه ،
يكرمى بيش دن اوتوز بيش كه چه ياش تولغان توه ، اوتوز آلتى دن
قرق بيش كه چه ايكي ياش تولغان توه ؛ قرق آلتى دن آلتمش قه چه
اوچ ياش تولغان توه بيرلور ؛ آلتمش بردن يتمش بيش كه قدر دورت
ياش تولغان توه بيرلور ؛ يتمش آلتى دن توقسانغه قدر ايكي شار
ياشلى ايكي توه بيرلور ؛ توقسان بردن يوز يكرمى كه قدر اوچار
ياشلى ايكي توه بيرلور ده آندن صوك يا كا باشدن باشلانور .

س . . . صغرنك نصابى كوبي؟

ج . . . صغرنك نصابى اوتزدر . اوتز صغرده برياش طولغان طانايا اوگز بيرلور ؛
قرقده ايكي ياش طولغان اوگز ، موني «مسن» ديرلر . ياطانا موني «مسنه»
ديرلر . قرقدن آرتقانى شونك حسابنچه بولور . يعنى بر آرتسه برمس نك
قرقدين بر الوشى ، ايكي آرتسه قرقدين ايكي الوشى وهكدا آرتقان
صاين آرتدرلوب بارلور ، آلتمش قه قدر ، آلتمشده اوترنك ايكي
الوشى بيرلور .

س۔۔ قوی صارق نصابی فی قدر؟

ج۔۔ قوی، صارق نصابی قرق در. قرق صارق دن یا قوی دن بر صارق یا قوی بیرلور، یوزیکرمی برگه قدر؛ یوزیکرمی برده ایکی قوی ایکی یوزده برگه قدر؛ ایکی یوزده برده اوچ قوی، دورت یوزگه قدری؛ دورت یوزده دورت قوی، آندن صوگ هر یوزگه بر قوی بیرلور، آرتق لری عفودر.

س۔۔ نینداین حیوانلرده زکاة واجب توگل؟

ج۔۔ قآچرده، ایشاکده صاتونیتی ایتماسه زکاة واجب توگل، اشلی طورغان حیوانلرده، یوک طار تا طورغان حیوانلرده، یلنک کو بروک وقتنده یورطده آشاطلا طورغان حیوانلرده زکاة واجب توگل. دخیمده بالالرنده بهرن، بزاو، طای، کبیلرنده الوغ لرنندن باشقه بولسه لر واجب بولماس، الوغ لری ایله بولسه برگه الوغسی بولسه ده واجب.

س۔۔ آطده زکاة واجب می؟

ج۔۔ آطنک آغیرلری غنه یا بایطال لری غنه بولسه زکات واجب بولماس، قاطش بولسه واجب بولور: هر بر آطده بر آلتون یا ایسه بها قویدرلوب قرقدن بر سینی بیرمک لازم بولور. آطنک نصابی یوق، زکاة وجوبیده خلاقلی.

س۔۔ زکاتده بهاسن بیرمک درستی؟

ج۔۔ زکاة، کفارة، عشر، نذرلرده بهاسن بیرسه ده درست بولور.

س۔۔ بل اور تاسنده آرتقانی نیچک؟

ج۔۔ بل اور تاسنده مال آرتسه آرتقان مالنی اوز جنسندن بولغان نصابه قوشلور.

س۔۔ زکاة نه ایله زکاتدن درست بولور؟

ج۔۔ زکاة ننگ زکاتدن کیتماکی باشقه عبادتلر کبی نیت شرطی ایله در، نیت سز زکاة درست بولماس. زکاتی فقیرگه بیرگان وقتده یا ایسه بیرمک ایچون مالندن آیرب قویغان وقتده نیت ایتمسه درست بولور. لکن فقیرگه زکاة ایکن بلدرمک لازم توگل، فرض، یاهبه دیب بیرسه ده اوزی نیتنده زکاتی نیت قیلسه زکاتدن کیتار.

اگر بزرگانده نیت سز برب صو گندن زکاتدن حسابلامق بولسه
اگر فقیر قولنده سلامت وقتده زکاتدن نیت ایتسه درست بولور .
بزرگان ، مالی فقیر قولنده سلامت تو گل ایکان ، اول وقتده نیت قیلسه ده
زکاتدن کیتماس (عابدین) .

اگر کل مالینی صدقه قیلسه زکاتدن نیت ایتماس ده درست بولور .
چونکه کل مالینی صدقه برب مک زکاتی اوستدن توشردر .

س . . - زکاتی کملرگه بربلور ؟

ج . . - مصارف الزکاة یدی در . (۱) فقیر یعنی حاجت اصلیه سندن
آرتق نصاب قدر مالی بولماغان کسه در ، (۲) مسکین یعنی
بورچدن آرتق هیج نرسه سی بولمان کسه در ، (۲) عامل الصدقه
یعنی زکات عشر آلور ایچون قولغان کسه در ، (۴) مکاتب یعنی
اوزن آزاد ایتهر ایچون آقچه جیبور یور وچی فل (۵) بورچلی
کسه ، (۷) مالی بولوبده اوز یاننده بولماغان کشی ، (۷) فی سبیل الله
یعنی ابو یوسف قاشنده منقطع الغزاة ، امام محمد قاشنده منقطع الحاج در ؛
لکن بدائع سوزینه بناء هر بر اللهغه طاعة اولان اشد یور وچی
وهر خیرات یولنده یور وچی در .

س . . - زکاتدن مسجد صالحق درست می ؟

ج . . - زکاتی تملیک ایتوب برب مک شرطدر ، یعنی فقیرنک اوزینه ملک تام
ایله ملکه ندر وب اوزی نک ایتوب برب مک شرطدر ؛ مثلاً آشاتقان طعمانی
زکاتدن حسابلامق درست بولماس . زکاة مالندن مسجد صالحق ،
کوپر صوقتمرق ، مدرسه صالحدمرق درست تو گل ، بوندای
ایذگولک لر فقیر لر حق بولغان زکاتدن ایدلمیوب باشقه مالندن
طوتولمق نییشلی در .

س . . - زکاتدن مسجد صالحورغه توغری کیسه نیچک قیلسه درست ؟

ج . . - اگر بر فقیر گه تملیک ایتوب برب فقیر شول آقچه دن مسجد
صالحه یا مدرسه صالحه یا غیر خیراتی اشلاسه درست بولور .

س . - باى كىشى گە زكاه بىرمك درستى؟

ج . - بورچندن و حاجه اصليه سندن آرتق نصاب قدر مالى بار كىشى -
شرعاً باى كىشى در . اول كىسه نىڭ اوزى نىڭ دە، صبى بالاسى نىڭ دە زكاه
واجب، صدقه آلمق درست بولماس .

س . - فقير كىسه نىڭ بالاسى نىڭ زكاه بىرمك درستى؟

ج . - فقير كىسه نىڭ بالاسى نىڭ زكاه بىرمك درست، آلمق بىرمكى بولوردى
بولسه بالا اوزى آلور؛ آلمق، بىرمكى بولماسه شول بالا طرفى نىڭ
آناسى يا باشقه تىرىپ چىسى قبض ايتىك تىپش بولور .

س . - خاتونى نىڭ بىرمك درستى؟

ج . - زكاه بىر وچى زكاتنى اوزى نىڭ خاتونى نىڭ يا خاتون كىشى اوزى نىڭ
زوجى نىڭ بىرمك درست بولماس .

س . - بالالىرى نىڭ نىچك؟

ج . - دىخىدە اوزى نىڭ بالالىرى نىڭ وبالالىرى نىڭ بالالىرى نىڭ، نى قدر توبى ن
كىتسە دە، درست بولماس .

س . - آنا آناسى نىڭ زكاه بىرمك درستى؟

ج . - آنا آناسى نىڭ، بابا ئىبى لىرى نىڭ، نى قدر يوقارى كىتسە دە، درست تو گل .
بولارغە زكاه درست بولماغان كىبى فطره، نذر، كفارة كىبى واجب
صدقه لردە درست تو گلدر (عابدىن) .

عشر بيانى .

س . - نىندىن باشلاپ عشر لازم بولالا؟

ج . - يغمور بىر لىن ئوسى كان ايگى نىڭ دەم شول بىردىن حاصل بولغان
بالدىن و باشقه حاصل لردىن عشرى نى چىقارمق لازم بولور . موندە
زكات دەگى كىبى باى بولمق، بالغ بولمق لىر شرط تو گل، نىصابقە يىتمك دە
لىر شرط تو گل، ايبەسى فقير بولسا دە صبى بولسا دە عشر لازم در . بىر
اوستىدىن نى قدر چىغا شونىڭ اوندىن بىرى نىڭ قالدىرماي بىرر، يەنى
طوتقان راصخودلىرى ايچون آلۇب قالماي .

صدقة الفطر

س . . فطر صدقه سی نینداین کسه گه واجب؟

ج . . بورچ و حاجه اصلیه سندن آرتق نصاب قدر مالغه مالک حر بولغان مسلم گه صدقه الفطر واجب بولور . اوزی ایچون و فقیر صبی بالاسی ایچون یا الوغ مجنون بالاسی بولسه بونلرنک فطره لرینی اوتامک لازمدر . خاتونی، و عاقل الوغ بالاسی ایچون لازم تو گل، تبرعا آنلر ایچون بیرسه درست بولور، فطره دن کیتار .

س . . فطره اولچاوی کوبی؟

ج . . فطره اولچاوی بغدادی دن یارتی صاع، آرپادن و خرما یمشدن بر صاع دره .

س . . قیمتی بیرسه درستمی؟

ج . . زکاة، فطره، نذر، کفارة، عشرده قیمت لرینی بیرمک ده درستدر، اگر فطره ده قیمتی بیرمک بولسه مثلاً، آقچه آرش، صولی کبی نرسه یارتی صاع بغدادی بهاسنی یا بر صاع خرما یمشی یا بر صاع آرپه بهاسنی بیرر .

س . . صاع نیندای اولچهو؟

ج . . صاع: یخشی نازه بغدادی دن سگزر طل صییار لق کیلدر . برطل یوز اوتوز درهم آغر لغنده . بس صاع مگده قرق درهم آغر لغنده بولغان بغدادی صییار لق کیلدر . کیل اولچاوی : پودوفکه، چیلک کبی اولچاودرکه زمانمزه کوبرهک صییق نرسه لر کیل ایله اولچانور .

حج

حدثنا آدم قال حدثنا شعبة حدثنا سيار أبو الحكم قال سمعت ابا حازم

قال سمعت ابا هريرة رضي الله عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم

يقول: من حج لله فلم يرفث ولم يفسق رجع كيوم ولدته أمه « صحيح البخاري ». معنای محمد بن اسماعیل البخاری نه یتهدر: بزگه سو یلادی آدم

اول ئه يته: بزگه سويله دى شعبه، شعبه ئه يته بزگه سيار ابوالحکم سويله دى، اول ئه يته: من حازم دن ايشتدم، ديب؛ اباحازم ئه يته: من ابوهريره دن ايشتدم، ديب؛ ابوهريره رضى الله عنه ئه يته در: رسول الله صلى الله عليه وسلم ئه يته در: بر من الله رضاسي چون حج قلسه، بوزق سوز سويله شمه سه، بوزق اش قيلماسه، اول من اناسندن توغانده غي كى بولوب قايتور (اناسندن طوغانده نيچك گناهسى يوق ايدى، شولاي گناهسى كى بولوب) يعنى گناهسى يارلقانوب بتار.

اسلام ديننده بالغ وعافل بولغان مؤمن بنده گه عمر نده بر مرتبه مكه مكرمه شهرينه باروب حج قيلمق اسلامك بنا سندن در. اوشبو حج اوزى مكه مكرمه گه باروب قايتورلق يول خرچلرينه اوزى قايتقانچى اوينده قالغان نققه سى لازم بولغان جماعت لرينك نققه لرينه يته رلك مالى بولغان باى كمسه لر گه گنه فرضدر. ايرى يا محرم قرداشى بر گه باراچق بولس لر، باى وسلامت بولغان خاتونلر غده فرضدر؛ اما آورو، صوقر وفقير كمسه لر گه حج فرض توگلدنر. اگر بونداى كمسه لر مكه مكرمه گه بر برسبب ايله بارس لر ياكه مكه مكرمه گه ياقن يرده بولوب حج قيلور غه كوچلرى يتسه، اول وقت آنلر غده حج فرض بولور.

حج سفرينه چقمق ايچون يول لرنك اوغريلر ويوغشلى آورولر كى خوف لردن امين بولمق لغى ده شرطدر. اگر يوللر طنچسز بولسه حجنى ادا قيلمق فرض بولماس، يعنى باى كمسه لر گه يوللر طنچلانغانچى حج سفرينى كيچكتر مك درست بولور. اما عذر سز حجنى كيچكتر مك اصلا درست بولماس.

حج

س . . . حج نى؟

ج . . . حج - بيت الله نى خاص عمللر ايله زيارت ايتمك .

س... حج کنگه فرض؟

ج... حج حاجه اصلیه سندن آرتق ئه یلانوب قایتورلق مالی بولغان هم اوزی ئه یلانوب قایتقانیچی اهل عیالینه یتهرلك نفقه سی بولغان آزاد، مسلمان، مکلف، سلامت وکوزلی بولغان کیمسه گه عمر نده بر مرتبه حج قیللق فرضدر؛ اما خاتونلرغه ایرلری برلن یا که یاقن قرنده شلری برلان بارمق شرطدر.

س... فقیر یا صبی حج قیلسه، فرض دن درست بولورمی؟

ج... فقیر کشی حج قیلسه، فرض حج دن کیتهر، یعنی بایغه ئه یلانسه، بایغاج ینه دن حج قیللق لازم بولماز، شول حجی یتهر. صبی حج قیلسه، فرض حج ایچون درست بولماس، بالغ بولغاج یا کادن حج قیللق تیش بولور. اگر احرام باغلاغانده صبی بولوب صکره بالغ بولسه، بالغ بولغاج عرفه ده وقفه قیلماسدن ایلك احرامنی یا کاتوب فرض دن نیت ایتسه فرض حج دن درست بولور.

س... حج ننگ فرضلری نیچه؟

ج... حج ننگ فرضلری اوچ: (۱) میقاتده، یعنی احرام باغلائی طورغان اور نلرده حجنی یا که عمر دن نیت ایتوب احرامغه کر مک وتلی ایله تلییه ئه یتمک. تلییه اوشبودر: **لَسَّيْكَ اللَّهُمَّ لَسَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَسَّيْكَ إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ لَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ.**

حج نیتی: «اللَّهُمَّ إِنِّي أُرِيدُ الْحَجَّ فَيَسِّرْ لِي وَتَقَبَّلْهُ مِنِّي»، معنی سی - ای الله مین حج قیلمقنی تلیمن - میگا بو حجنی بیگل قیل و میندن قبول ایت-دیمکدر. (۲) عرفاتده عرفه کوننی ننگ زوالندن صوگ، گرچه بر گنه ساعت بولسه ده، طوقتاب طورمق .

(۳) طواف زیاره- یعنی نحر کونلری ننگ برنده بیت اللهنی یدی مرتبه طواف قیلمقدر.

س... حج ننگ واجبلی نیچه؟

ج... حج ننگ واجبلی بیش: (۱) وقوف جمع، یعنی مزدلفه ده بر آز طوقتامق (۲) صفیا ایله مروه آراسنده سعی قیللق، (۳) مناده نحر

کونلرده واق تاشلار آتمق، ۴) چیتدن کیلگان حاجی لرغه طواف صدر قیلمق. ۵) صاچ کیتهرمک یا که فسقارتمق در.

س... عمره نرسه؟

ج... عمره سنه مؤکده در. عمره ننگ شرطی احرامدر. رکئی طوافدر. واجب لری: سعی، صاچ آلدرمق یا فسقارتمق در. عمره یانگ هر وقتنده درستدر، باری عرفه، نحر، تشریق کونلرنده مکروه تحریمی در.

س... حج ایچون احرام باغلاماق بولسه نوره وشجه کرسور؟

ج... برکمه حج ایچون احرام باغلامقچی بولسه، میق کیسه ر؛ طرناغن کیسه ر، شرعا یبهوله وآلنه طورغان توك لر نی کیتهر ر؛ مونگ صوکنده طهارة آلور. غسل قیلسه آرتغراقدر، صگزه ایکی آق ویا گآ «ازار» ایله «رداء» کیه ر (بورکانر)، ایب ایله باغلاماس، یا گآ بولماسه یوغان بولسه ده یاری، طابسه خوشبوی سورت ر، ایکی رکعت نماز اوقور، بیگل لک صوراب الله تعالی گه دعا ایته ر؛ اگر

مفرد ایسه «اللهم انی ارید الحج فیسره لی و تقبله منی» دیب دعا ونیت ایته ر. نیت ایتمکان حالنده تلبیه نه یتور. کئی ایچون حج قیلسه، فلان اوغلی ایچون حج قیلامن دیب شول قیلدر و چی ایچون نیت ایته ر. تلبیه ننگ برکرمسی شرط، آرتوغنی سنه.

س... احرام باغلاغان صوکنده نی لر نی قیلماسقه تیش؟

ج... نیت وتلبیه ایله احرام باغلاغان صوکنده بوزق اش، بوزق سوزلردن طیلور؛ کئی ایله سوز کوردشترودن، قچقر شمعدن، قر جانوار لر نی اوتورمکدن، اوتروچی گه دلالت یا اشاره ایتمکدن صاقلانور. اشتان، کولمک کیودن، تککان کیملردن، چالمه بورک کیمکدن. تمام بولغان چیتوک کیمکدن، باش ویوزنی اورتمکدن صاقلانور. خاتونلر باشلارن اورت ر، یوزلرن اورتمه س لر. مایلانق، خوشبوی استعمال ایتمک، توك کیتهرمکدن، توكئی فسقارتمقدن، طرناغن کیسودن صاقلانور.

س... حج نیچه تورلی؟

ج... حج قیلمق اوچ تورلی: قران، تمتع، افراد.

س . . بونلرنڭ قايسى افضل؟

ج . . قران مطلقا افضلدر . قران شول : حج آي لرنده ميقاتدن احرام باغلاغان كمسسه حج ايله عمره نى ايكي سنى بر گه نيت ايتوب تليه نيه مكدر . بو روشحه احرام باغلاغان كمسسه «اللهم انى اريد العمرة والحج فيسرهما لى وتقبلهما منى» ديب دعا ايتەر . مكه گه كر گاج اول عمره نى تمام ايتەر ؛ صغره حج افعالننى قيلور . يوم نحرده طاش آنقاچ بر قوى چالور يا صغره يادوه يا بولارنڭ ، يعنى صغره ، دوه نڭ يدى دن بر الوشى : يدى كمسسه هم سى هدى ايچون بولغانده بر صغره يا بر دوه چالسه لر درستدر ، لکن قوى ده اور تافلق درست توگل ذبح قه قدر تى يته سه ، اوچ كون روزه طونار : ترويه كونندن بر كون مقدم وترويه كونى و آخرى عرفه كونى بولمق افضلدر ، مقدم رك روزه طوتسه ده درست . اعمال حج دن بوشانقاچ يدى كون روزه دخى مجموعى اون كون روزه بولور . اگر ترويه كونلرنده روزه طوته آلمايوب نحر كونى يتسه دم وجوبى ييلنگى له نور ، روزه ايله اكتفا قيلماس .

س . . تمتع نيهچك؟

ج . . تمتع افراددن افضلدر . تمتع شولدر : حج آي لرنده عمره ايله ميقاتدن احرام باغلانور ، مكه مكرمه گه كر گاج عمره نى ادا ايتەر ، صاچ كيتهر ب ياقسقار توب عمره دن بوشانقاچ ترويه كوننده يامقدم رك حج ايچون احرام باغلانور ؛ صغره مفرد كى حج ايتەر ، طاش آنقاچ دم تمتع واجب بولور . دم دن عاجز بولسه قرانده بولديقى كى اون كون روزه طونار ، اوچ كونى يوم نحر دن لك ، يدى كونى اعمال حج دن بوشانقاچ . يوم نحر دن لك اوچ كون روزه نى طوته آلماسه ، دم وجوبى ييلنگى له نور ، روزه بوله گنه درست بولماس .

كشى دن حج قيلدرمق .

س . . باى كشى اوزى بارا آلماسه كشى گنه حج قيلدرماتى درستى؟

ج . . اوزى حج قيلمق دن عاجز بولوب عبجزي اولگانچى دائم بولغان

كەمسەنڭ ايكىنچى بركىشى گە حج قىلدۇرماقنى درست بولۇر ، كىشى ايچون حج قىلوچى نىت وقتىندە شول كىشى ايچون دىب نىت ايتەر ، اوزى ايچون دىب نىت ايتماس .

س . . حج آيلرى قايسلر ؟

ج . . حج آيلرى : شوال و ذوالقعدة هم ذوالحججه نڭ اون كونلر . حاجيلرغە بو آيلردن مقدم احرام باغلامق مكر وەدر .

س . . حاجيلرنڭ احرام باغلى طورغان اورن لرى قاى اورن ؟

ج . . مدينه طرفندن كىلگان حاجيلرنڭ ميقاتى ، يعنى احرام باغلى طورغان اورنلرى «ذوالخليفة» : عراق طرفندن كىلگان حاجيلرنڭ «ذات عرق» ، شام طرفندن كىلگان حاجيلرنڭ «جحفه» ؛ نجد طرفندن كىلگان حاجيلرنڭ «قرن» ؛ يمن طرفندن كىلگان حاجيلرنڭ «يللم» در . مگە گە كرمكى قصد ايتكان حاجى لرغە اوشبو ذكر قىلنمش اورنلردن احرام سز اوتىك حرام در . بو اورنلرغە يتماسدن احرام باغلامق حرام توگلدۇر .

س . . ميقات نڭ اچكى طرفىدە بولغانلرغە احرام سز مگە گە كرمك نىچك ؟

ج . . ميقات نڭ اچكى طرفىدە بولغان حاجى لرغە احرام سز مگە گە كرمك لرى درستدر ، چونكە آنلرنڭ ميقاتى حل ديگان اورنلر ؛ اما مگە دە بولغان ، كەمسەلرنڭ ميقاتى فرض حجى ايچون «حرم» و عمره حجى ايچوى «حل» ديگان اورنلر . حل : ارض حرم نڭ ميقات ايله حرم آراسىدە بولغان يرى ديمكدۇر .

فى زياره المدينة المنورة .

مدينه گە بار بىر سول الله صلى الله عليه وسلم نڭ قبر شريف لرى نى زياره ، ورسول الله صلى الله عليه وسلم گە سلام بىرمك مستحبدر . حتى بعض علما واجب ديدى لىر . فرض حج بولسە ايلك حج قىلىق افضلدر ، مگر مدينه آر قىلى بار سە ايلك زياره ايتەر ، نقل حج بولسە قايسى نى ايلك قىلسە دە مختاردر . قال النبى عليه الصلوة والسلام :

«مَنْ جَاءَنِي زَائِرًا لَا تَعْمَلُهُ حَاجَةً إِلَّا زِيَارَتِي كَانَ حَقًّا عَلَيَّ أَنْ أَكُونَ

شَفِيعًا لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ» معناسى: پيغمبر مز عليه الصلوة والسلام ته يتدى:
«بر من ميڙا زياره گه كيلسه، باشقه حاجه اشلاموب بار اشى ميڙا
زيارتكنه ايكان، مينم اوزر مه حق بولدى قيامت كوندنه اول من گه
شفا عتجى بولمقلم» ديدى. رسول الله صلى الله عليه وسلم نك قبر شريفى
اوزرينه زياره ايتوب رسول الله صلى الله عليه وسلم گه سلام بير مك نك
دخى آدابلى باردر، تفصيلى مناسك رساله لرنده مذكوردر.
الله تعالى هر قايمونغه حج ايتوب شرائط و آدابى ايله روضه مطهرده
قبر شريفكه زياره و رسول اللهغه سلام بير مك نى نصيب نه يلاسون،
آمين وصلى الله على خير خلقه محمد وآله وصحبه اجمعين!

قربان بيانى

س... نيندى كيمسه گه قربان چالمق واجب?
ج... فطره واجب بولور لق قدرى بايلغى بولغان كيمسه گه قربان چالمق.
واجب بولور.

قربان چالمق نك اول وقتى نحر كوني نك طاكى طوغاچدر، لكن
عيد او قوللا طورغان اور نلرده عيد نمازنى او قوماسدن ايلك قربان
چالمق درست بولماس، وقتى كر گاج اوچ كونگه قدرى چالمق
درستدر. شول (۱) اوچ كونگه «نحر كونلرى» ديرلر. اوچنچى
كون قياش باتقانچى درست بولور، قياش باتقان صوگندن درست
بولماس.

س... وجوبى اوچون قايسى وقت معتبر?
ج... قربان واجب بولمق ايچون آخر وقت معتبردر. شونك ايچون
اول وقتنده باى بولوب آخر وقتنده فقير گه نه يلانسه آگا واجب
بولماس. اول وقتنده، يعنى عيد كوني فقير بولوب نحر كونلرى نك
آخرنده باى بولسه آگا قربان چالمق واجب بولور.

س... كيچ چالمق درست مى?
ج... قرباننى كيچ قارانغوده چالمق درست، لكن مكروه.

[۱] نحر كونلرى: اول كوني قربان عيدى كوني وشوڭا طوتاش صوڭغى
ايكى كونلردر.

- س . . قربانغه قوی نیچه باشند یاری؟
- ج . . قربانغه قوی دن آلتی آلیق برهن چیتدن قاراغانده بر یاشلک لر ایله آیرلما سلق بولوب کورنسه، یعنی زور بولسه، درست. صارق ده قوی کیبدر، لکن کجه گه بر یاش بولما نیچه درست بولماس.
- س . . صغر نیچه باشند درست هم توه؟
- ج . . صغرغه ایکی یاش طولارغه، توه گه بیش یاش، طولارغه تیش.
- س . . موگرسز یاریمی؟
- ج . . موگرسز، پچترلگان، دیوانه لانغان، کتوگه باررغه مانع بولماسه، هم قرچانغی حیوان قربانغه درست.
- س . . صوقر درستی؟
- ج . . صوقر، آفساق حیوان درست توگل، اگر اوچ آیاق ایله یورب دورتنچی آیاغن آقرن راق باصوب آلسه درست بولور.
- س . . آرق بولسه درستی؟
- ج . . آرقلقدن یلگی کیمکان بولسه یا آورو بولسه درست توگل؛ فلاغی، قویرغی، کوزی نك یار تیزی (۱) یا کوبره گی کیتسه درست توگل؛ یار تی دن کوبره گی سلامت بولسه درست.
- س . . تشسز بولسه درستی؟
- ج . . تشسز لری قویلوب بتسه، توغاندوق فلاغی یوق بولسه، ایمچاک باشلری کیسلگان بولسه، دارو ایتوب سوتی کیمکان بولسه درست توگل.
- س . . ایلك عیسز صوگندن عیلانسه نیچک؟
- ج . . صاتوب آغانده عیبسز بولوب، صگره قربانغه یاراماسلق عیب ایله عییلانسه؛ اگر بای کشی بولسه باشقهنی چالور، فقیر بولسه شول عییلانگان قربانقنی چالمق درست بولور.

[۱] کوزی نك یار تیزی کیتکانون بلمک اوچون اول بر ایکی کون پیهن بیرمی طورلور. صگره عیب لنگان کوزنی بهیلانورده یراقدن پیهن نی آقرن آفرن کیترلور؛ قابسی اورنده کورسه شول اورن نی بیلگی له نور، آندن صوگ سلامت کوزین بهیلانوب عییلی کوزی آچیلورده آقرینلاب یراقدن پیهن کیترلور. کورگان اورنی بیگی له نورده ایکی آراده بولغان تفاوت قه قارالور، مثلاً سلامت کوز اون آرشین قدردن کورب ضعف کوزی بیش آرشین قدردن کورسه یار تیزی کیتکان بولور دورت آرشین دن کورسه یار تی دن آرتق کوزی کیتکان بولور.

س۔۔۔ بر قربانلقی نیچہ کشی ایچون چالورغہ یاری؟

ج۔۔۔ صارق، قوی، کجہ بر کمسہ ایچون گنہ درست. صغر، توه، ایکی کشی اوچ. . . . یدی کشی گہ قدر اور تاقلاب چالمق درست؛ لکن ہمہ سی قربان ایچون بولسہ غنہ درست، برسی ایت او چون کرشوب قربان ایچون بولماسہ، درست توگل. اگر اور تاقلاب چالسہ لر، ایتنی اولچاب بولہ لر، کیسہ کلاب بولسہ لر بر یاغہ تیری، ایکنچی یاغہ آیاقلرین قوشماسہ لر درست بولماس.

س۔۔۔ قربان تیرین نی قیلور؟

ج۔۔۔ قربان ننگ تیری سون صدقہ ایتہر. هر وقت فائده لنورلق نرسہ گہ آلتشرسہ دہ درست؛ اما ایتنی تلہسہ صدقہ ایتہر، تلہسہ اوزلری آشار. آر تفریق ثوابلی بولاسی کیلسہ ایتنی اوچ الوش کہ بولہر: بر الوش ایتنی صدقہ ایتہر، بر الوشنی قردهش، دوست کبی لرینہ ضیافت ایتہر، بر الوشنی جماعت لرینہ آلوب قالور جماعتلی فقیر کشی برده اولہ شمه نیچہ جماعت لرینہ آشارغہ قویسہ دہ بیک یخشی بولا، یعنی ثوابی کیم بولمی، هنوز ثوابلی بولا.

س۔۔۔ قرباننی کمگہ چالدر؟

ج۔۔۔ قربان چالغاندہ اوزی چالا بلسہ، اوزی چالمق نیشدر؛ اگر اوزی چالا بلہسہ، چالا بلگان کشی گہ قوشارده اوزی شونده حاضر بولور؛ چونکہ پیغمبر علیہ الصلوٰۃ والسلام اوزینک قزی حضرت فاطمہ رضی اللہ عنہا گہ ئہیتدی: «ای فاطمہ، طور، قربانلقی کوررگہ حاضر بول، آنک ایچون قربان قانی ننگ اولسگی طامچی سی ایلہ اللہ تعالیٰ هر گناہنی یارلقار. دخیدہ سین «ان صَلَاتی وَنُسُکِی وَمَحْیَای وَمَمَاتِی لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ لَا شَرِیکَ لَهُ» دیب ئہیت دیدی.

س۔۔۔ قربان نی روشچہ چالنور؟

ج۔۔۔ بر کمسہ قربان چالمق بولسہ اول قبلہغہ قارشی یاتقروب کوکلندن «بو مالم اللہ رضالغی ایچون قربان بولسون» دیب نیت ایتہر، صغرہ «بسم اللہ اللہ اکبر» دیب چالور، صغرہ اوشبو دعانی اوقور:

«اللَّهُمَّ هَذَا مِنْكَ وَالْيَاكُفُورُ أَنْ صَلَاتِي وَنَسِيحِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ
 مِنَّا هَذِهِ الْأُضْحِيَّةَ دِيوبِ أَوْقُورِ»

س... نذر قربان حکمی نیچک؟

ج... قربان چالمق ایله نذر ایتمک، درستدر؛ لکن نذر قربان ده ایام
 نحرده گنه چالنور، باشقه وقتده چالمق درست توگل. اگرده نحر
 کونلرده چالمق قالسه، ذبح ایتمهس. نذر قربانلغنی سلامت حالنچه
 صدقه ایتموب بیرر. نحر کونلورنده چالمق، نذر قرباننک ایتمی
 اوزی آشامق درست بولماس، همهسون صدقه قیلور. اگر آشاسنا
 آشاغان قدرنک قیمتنی صدقه ایتهر (۱).

بالا توغسه نیلر تيميش.

عقیقه

س... عقیقه ديب نیندی قربانغه نه ایله؟

ج... بر کهمسهنک بالاسی طوغسه یدنچی کوننده اسم بیرر، باشی نك صاچن
 کیته رده صاچی اولچاوینه برابر کموش یا آلتون صدقه بیرر.
 صاچن آغانده عقیقه چالور. بز نك تلده قربان ديب یور تلسه ده
 قربان توگل، شریعتده «نسیکه» یا «ذبیحه» اسملی در. قربانغه یارارلق
 حیوان نسیکه گه ده یارار، سویاکن صندرماس دیگان سوزنی ده
 قسطالانی ده ذکر ایتهر. حنیفه قاشنده بو اشلر مستحبدر. امام شافعی
 و امام احمد قاشنده ایر بالادن ایکی، قر بالادن بر عقیقه ذبح قیلحق
 سنه مؤکده در.

س... بالانک آنا اوستنده حق نیچدر؟

ج... رسول الله صلی الله علیه و سلم نه یتمشدر: «بالانک آناسی اوستونده
 اوج حق باردر: اول طوغاچ کورکام اسم ایله اسم بیرر، ایکیچی

[۱] عوام خلقنده نذر قربان کوب بولا، کوبره کوبه لرده ایام نحرده باشقه ده
 نذر قربان چالوب آش اوزدرمی کورنه در. حالبوکه موکها هیچ بر دلیل کورنی،
 ایتمی ده نذر ایتمی اوزی چاعتلری ایله آشی لر. بونی نیچه کره ایتمشدر. بو حقه
 امام لرنک سکوت ایتمشدری کورنه در.

حقى بالاسينه عقل كره باشلاغاچ علم او گره تر، او چىچى - بالغ بولغاچ
نكا حالاندر .

س . - بالاغه نيندى اسم لر بىخى؟

ج . - رسول الله صلى الله عليه وسلم نه نيندى: «الله تعالى كه اسم لر نيك
سيوكيره گى «عبدالله» و «عبدالرحمن» در ديدى. قل نى دورت تور لى
اسم ايله تسميه قيلمقدن رسول الله منع ايتدى «افلح»، «رباح»، «يسار»،
«نافع»، شوشى دورت اسم دن طيدى. دخيده «عاصيه» اسم لى قزنى
«جميله» اسمينه ايله ندردى، «بره» اسم لى اسمنى اوزگار نوب «زينب»
اسم لى قويدى. دخيده صحيح مسلم و آنك شرحى نووى ده «ملك
الاملاك» كى اسم لر نى «حرام» ديشدر. بس بو زمانده بولغان
«نبى الله»، «عين الله»، «عيف الله» كى اسم لر دن صاقلانمق واجبدر.

طعام آشامق آداب لرى .

س . - آشامقده نيندى آداب لر نيشدر؟

ج . - طعام آشامق بولسه طعام نيك اولنده و صو كنده قول لر نى يوار،
اولگيسى فقير لكدن، صو كفى سى جنون دن قوتلور غه سبب در هم
بركدر. اولگى يومقده صبى لر، كچى لر هم يورط ايه سى ايلك
يوب الوغ لر صو كغه قالور؛ اما طعام دن صو كفى يومقده صبى لر
هم يورط ايه سى صو كغه قالوب ايلك قوناقلار، ايك ايلك الوغ لر
يوار لر.

آشى باشلاغانده «بسم الله الرحمن الرحيم» ديوب مجلسده بولغان
الوغ كمنه «بسم الله» نى قىچقروب نه يتسه باشق لر نك خاطر نيه نوشدر كه
سببدر. ايرن لر ن يوموب اولك قولى ايله آشار، آغزن آچوب آشاماس،
چاينه گان وقتده توكرك لر ن چاچره توب آشامق، طعامنى چاينه گانده
طاوش لاندرب چاينامك، طاوش لاندرب يوطمق الوغ ادب سزلك در،
صاقلانمق لازم. طعام چاينه گانده سويلاشاماس، اگر يوتكرومك،
توچكرومك لازم بولسه چيتكه طابا قارار، نعمت كه، يا كشى كه
قاراب توچكورو، يوتكرو بىك زور نادانلق و ادب سزلك در. كشى

آلدندن آشاماس، قول لرن سلكماس، طرناق ايله تش آرالارين قازيماس، ترسه كلرين، تزلرين جايوب كشي گه طار ايتوب او طرف ادبسللك در، آشاغان كشي نك لقمه سینه، يوزينه قاراماس، آشاغانده اچكانده كشي ايگرانورلك قبيح نرسه لرنی سويلاشماس همده قور قنچلی نرسه لرنی ذكر قيلماس، صو اچه سی بولسه هر وقت اوچ صولو ايله اچهر يه آرتغراق، برگنه صولوشده اچوب بترماس؛ چونكه پيغمبر عليه الصلوة والسلام: «صوني اچسهك برگنه صولو ايله اچوب بترمه! ديمشدر.

قوناق چاقرو چي ننگ هم قوناق ننگ آداب لری.

بر كمسه گه قوناق كيلسه اول قوناغه دورت نرسه واجب در :
(۱) خواجه فايده او طرفه اشاره قيلسه شونده اول طرف، طار تلوب يا قارشوب طور ماس، (۲) حلال دن نرسه كيترسه لرده رضا بولور، (۳) خواجه رخصتی بولماينچه طور ماس، كيماس، (۴) چقغانده خواجه غه خير دعا ايتهر. عبدالله بسر آتاسينه رسوالله صلی الله عليه وسلم قوناق بولغاچ «رسول الله كيتكانده» اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيمَا رَزَقْتَهُمْ وَأَغْفِرْ لَهُمْ وَأَرْحَمِهِمْ» ديب دعا قيلدی. معناسی: ای الله، آنلر غه بيرگان رزق لركده مبارك قيل و آنلرنی يارلقاهم رحمت قيل! ديمك. دخيده قوناغه تيشلی ادب لردن: قوناق يورط خواجه سینه امر ايتوب، او گره توب اول طرف ماس. ادب سز سوز سويله شماس، خصوصا، اوياط سز سوز لر سويله شون صاقلانور. خاتون قز طرفينه و طعام كيله طرفان طرفه قاراماس.

... خواجه غه نی لر تيش بولور؟

ج. - يورط خواجه سینه تيشلی بولغان ادب لری: اگر بر كمسه كه قوناق كيلسه ياقتی يوز، طاتلی سوز ايله قارشی آلور، اوزنده بار حلال طعامی ايله حرمت ايتهر، يوق نرسه گه تكلف ليمس، قوناغه قبله نی كورسه تر، قضاء حاجت اورنن كورسه تر، قوناق بارنده هيچ كمگه قارانغو يوز كورساتماس، خاتونينه، بالالرينه، خادم لرينه آچولانماس، دنيا دن و فقير لكدن ضر لانماس.

اویقو ادبلی

اویقوغه یاتقاندہ طہارت ایله یاتمق، ہمدہ اول اولک یاغنی آستمقہ
 قویوب قبلہغہ یوزی یونالمک مستحبدر، صگرہ تلہ گان طرفقہ
 ئہیلہ نور. اورنغہ یاتقاندہ بِسْمِ اللّٰهِ = اللہنک اسمی ایله، اللّٰہی لَابِضْرُ مَعَ
 اسْمہ = کہ اول اللہ اسمی ایله ضرر و زیان بیرہ آلماس، شَیْءٌ فِی الْأَرْضِ =
 یردہ بولغان ہیچ بر نرسہ زیان بیرہ آلماس، وَلَا فِی السَّمَاءِ = دخیدہ
 کوکدہ بولغان ہیچ بر نرسہ زیان بیرہ آلماس، وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ =
 اول اللہ تعالیٰ ایشتکوچی و بلسگوچیدر، دیب دعا اوقور.

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اویقوغہ کیتکاندہ اوشبو دعانی اوقور ایدی:
 بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ = سینک اسمک برلہ، یاربم، وَضَعْتَ جَنبِي عَلَى الْفُرَاشِ =
 قویدم قابر غامنی توشہ ک اوررہ، وَبِكَ أَرْفَعُهُ = دخیدہ سینک یاردمک
 ایله آنی توشہ کدن کوتہر رمن، اللَّهُمَّ أَنْ أَمْسَكَتَ نَفْسِي = ای ربم،
 اگر نفسمنی امساک فیلساک، یعنی بو کیچدہ وفات فیلساک، فَأَمْسِكْهَا
 بَخِيرٍ = ایذگولک ایله وفات قیل، وَأَنْ أَرْسَلْتَهَا = اگر نفسمنی
 بیہر سہک، یعنی سلامت قالدرساک، فَاحْظُهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ =
 بس صاقلا سین آنی ایذگو قیل لر کئی صاقلاغان صاقلاولک ایله.

س... اویقودن طور غاچ نی اوقور؟

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا = حمد بولسون اللہغہ، شوندا ای اللہغہ، کہ اول بزنی
 ترگزدی، بَعْدَ مَا آمَاتَنَا = اوتر گانی صوکندہ، وَاللَّهِ الشُّورُ = دخیدہ آنک
 ساری در قوبار لمق.

س... کیچکہ کر گاندہ رسول اللہ دن نیندی دعا منقول؟

ج... پیغمبر علیہ الصلاۃ والسلام کیچکہ کر گاندہ اوشبو دعانی اوقور ایدی:
 آمِنَا وَامْسِ الْمَلِكُ لِلَّهِ = بز کیچکہ کردک ہم ملک اللہ تقی بولوب کیچکہ
 کردی، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ = دخیدہ حمد اللہغہ خاصدر، بِالْغَرِّ بَوْلُغُو چیدر
 اول اللہ، لَا شَرِيكَ لَهُ = اول اللہ نک شریکی یوقدر، وَهُوَ عَلَى كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرٌ = اول ہر شی گہ کوچی یتکوچیدر. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ = ای
 اللہ صور یمن سیندن، خَيْرَ هَذِهِ اللَّيْلَةِ = بو کیچنک خیر لوسن،
 وَخَيْرَ مَا بَعْدَهَا = و آنسن صوگینک خیر لوسن، وَأَعُوذُ بِكَ = دخی

صغنامن سیڙا، مَنْ شَرَّ هَذِهِ اللَّيْلَةَ = بُو كِيچَنك شَرِنْدَن، وَشَرَّ مَا فِيهَا =
 و بُو كِيچِدِه بولغان نرسه لوشونندن، وَشَرَّ مَا بَعْدَهَا = واول كِيچِدَن
 صوگئيلر شرنندن، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ = اى الله، صغنامن مين سيڙا،
 مِنَ الْكَسَلِ وَسُو الْكِبَرِ [۱] = يالقاو لقدن ويما ن قار تلعدن، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ
 اَعُوْذُ بِكَ = اى الله صغنامن سيڙا، مِنْ عَذَابِ فِي النَّارِ = تموغده عذابدن،
 وَعَذَابِ فِي الْقَبْرِ = وقبرده عذابدن صغنامن.

طاكغه كرگانده رسول الله اوشبو دعانى اوقور ايدي:

اَصْبَحْنَا وَاَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلّٰهِ = طاكغه ايرشديك بزهم ملك الله نقي بولوب
 طاكغه ايرشدى، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَحْدَهُ = حمد اللهغه خاصدر، اول الله
 يالغزدر، لَا شَرِيكَ لَهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ = اول الله نك شريكى بوقدر،
 اول الله هر شى گه كوچى يتكوچيدر، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْئَلُكَ خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ =
 اى، الله سيندن صور يمن بوكون نك ايدگوسن، وَخَيْرَ مَا فِيهِ وَخَيْرَ مَا
 بَعْدَهُ = اوشبو كوند بولغان نك ايدگوسن وموندن صوگئى نك
 ايدگوسن صور يمن، وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذَا الْيَوْمِ = وصغنامن سيڙا بوكون نك
 ياوز لغندن، وَشَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ = وبوكون ده بولغان نك شرنندن
 وموندن صوگئى نك شرنندن صغنامن، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ =
 اى الله، مين سيڙا يالقاو لقدن صغنامن، وَسُو الْكِبَرِ = دخيده يمان
 قار تلعدن، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ = اى الله، مين سيڙا صغنامن، مِنْ عَذَابِ فِي
 النَّارِ = اوطنده عذابدن، وَعَذَابِ فِي الْقَبْرِ = قبرده عذابدن صغنامن.

سبق اوقورغه اوطورغانده اوقولاچق دعا .

اَللّٰهُمَّ اَخْرِجْنَا عَنْ ظُلُمَاتِ الْجَهْلِ وَالْوَهْمِ وَاكْرِمْنَا بِفَضْلِكَ بِنُورِ الْقَهْمِ
 اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا ابْوَابَ رَحْمَتِكَ وَاَبْوَابَ عِلْمِكَ، آمين!

معناسى : يارب بزلرني نادانلق ووهم قارانغولغندن چغار، دخيده
 اوز نك فضلك ايله بزلرني آكلامق نوري ايله حرمتله! اى، رب،
 بزلرگه رحمت و علم ايشكلر كئي آج!

سفر گه چقمق ادبلىرى.

بر آدم يورطندن سفر گه چقمقه، بِسْمِ اللّٰهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ = اللّٰهُنَّكَ اِسْمِي ايله، اللّٰهُغَه تَوَكَّلْ قَيْلِم، لِاحْوَلْ وَّلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللّٰهِ = بر حالدن ايكنچى حالگه ئه يلىنمك يوق هم قوه يوق، مگر الله ايله گندهر، ديب ئه يتور، چققاچ تورلى طرفه قاراماس، آلدينه قاراب وقار ايله گنه يورر، قارشى سینه مسلم طوغرى كيلسه سلام بيرر، دوستى اوچراسه آنك يوزينه شادلقلى يوز ايله كولمسره قاراب سلام بيررده صغره كورشر. اگرده سفر گه كوب كشى بز گه چقمقلىر آرالرندن بر كمسه نى باش ايتوب قويارلر، علمى، عقلى آرتغراق كمسه نى باش ايتهرلر؛ مونك صوگنده آنك امرينه مخالفة قيلماسار، آنك قوشقانى بوينچه غنه يوررلر، لكن باش كمسه ده ايدهش لرينه مشاوره ايتهر، بر برسینه تمام حسن خلقده بولنورلر و بر برينه ياردم ايتوشلر، بر اورنغه بارب نزول ايمسه «رَبِّ اَنْزَلْنِي مَنزَلًا مِّبَارَكًا وَاَنْتَ خَيْرُ الْمَنْزِلِينَ» معناسى: يارب ميني مبارك اورنغه ايندر، سين ايندر گوجى لرنك خير لوسيدر، ديمك.

سفر گه چقغانده او قورغه رسول الله صلى الله عليه وسلم دن مأثور بولغان دعا .

اللّٰهُمَّ اِنِّي اَعُوْذُ بِكَ = ياربم صغنامن سيغا، مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ = سفر مشقتندن، وَكِبَاةِ الْمُنْتَلَبِ = قاتى قايغولى بولوب كوكل سر قايتودن، وَسُوْءِ الْمَنْظَرِ فِي الْاَهْلِ وَالْمَالِ = وي مان كورنشدن اهله هم مالد (يمان كورنشدن صغنامن)، اللّٰهُمَّ اَنْتَ الصّٰحِبُ فِي السَّفَرِ = اى الله، سين سفرده ايدهش سك (يعنى سينك ياردملى نظرك ايدياشدر) وَالْخَلِيْفَةُ فِي الْاَهْلِ = دخيده اهل عيالده خليفه سك، اللّٰهُمَّ اطْوِلْنَا الْاَرْضَ = يارب بز گه ير نى تور، «بار اچق مقصد مزه تير لك ايله يتكر» وَهَوْنِ عَلَيْنَا السَّفَرِ = دخى يكل قيل بز گه سفر نى، اللّٰهُمَّ زَوِّدْنِي التَّقْوَى = يارب ميغا تقوى نى آزالاندر، وَاغْفِرْ لِي ذَنْبِي = گناه ميني يارلقا وَوَجِّهْتِي لِلْخَيْرِ اِيْمَانًا وَجِهَتِ = ميني ايند گولك گه يونالدر، قايده بار سامده.

سفر یورگانده بر قریه یابر شهرگه کرگانده اوقولا طورغان
دعا.

اللَّهُمَّ اِنِّي اَسْئَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ = اى الله، صور يمن مين سيندن بو اولنك
ايند گولگن، وَخَيْرَ مَا فِيهَا = دخيده شول اولده بولغان نرسه لرنك ايند گوسن،
وَاعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ هَذِهِ الْقَرْيَةِ = دخيده صغنامن سيگا بو اولنك ياوز لغندن،
وَسَرْمًا فِيهَا = و آنده بولغان نرسه لرنك ياوز لغندن صغنامن.
شهرگه كرسه «الْقَرْيَةِ» اور نينه «الْبَلَدَةِ» ديب اوقور.

زيارة القبور.

اهل اسلام قبرلرندن اوزب كيتكانده ياخود بر ايند گو كمسه گه يا
قرداش لرينه زيارة ايچون بارسه «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ وَاَنَا نَشَاءُ اللَّهُ
بِكُمْ لَأَحِقُونَ اَسْأَلَ اللّٰهَ لِيَّ وَلكُمُ الْعَافِيَةَ، ديب نه يتور. زيارة قبور قيلغانده اول
اوشبو رهوشچه سلام بيرر، صگره آيياق اوزره دعا ايتهر، ياخود
اوطروب قر آندن برسوره مي يا اوزى بلگان مقرأ مي اوقور. زيارة
قيلنا طورغان ميتكه زيارت ايتوچى سلامت وقتنده ني رهوشچه ادب
صافلى، شول رهوشچه ادبى رعاية ايتهر، مثلا، سلامت وقتده آنى تعظيم
ايتوب يراق اولطرلا ايكان قبرينه زيارة قيلغانده، شولاي يراق اولطور،
اگر سلامت وقتنده اوز يانينه بارب اولطوره طورغان كمسه ايكان آنك
قبرى يانينه بارب ياقن اولطور، قرآن اوقوغاننك صوكنده ثوابنى باغشلار.
ثواب باغشلامده كتابلرده خاص تعليم كورنميدر، مثلا آنا آناسينه بولسه
«الهي باغشلام اوشبو اوقودغم كلام شريف ثوابنى آتا و آنام روحينه»
ديب نه يتور يا، مثلا على اوغلى ولي گه بولسه «متوفى على اوغلى ولي گه
باغشلام» ديور همده «اللهم اغفرله وارحمه» ديب دعا ايتهر.

ابن عابدين ده نه ايتهدر: صدقه بير گانده ثوابنى جميع مسلم لرن گه نيت
قيلمق آرتق، ديب. قرآن اوقوغاننك صوكنده ثوابنى باغشلار ايچون
بعض عالم لر اوشبو رهوشچه ايتوب او گره تلر:

«الهی باغشلادم اوشور اوقودغم کلام شریفنک ثوابنی پیغمبرم
 محمد مصطفی صلی الله علیه وسلمنک روحینه ، و آنک بارچه ازواج
 و ذریات لرینک روحینه ، و بارچه اصحاب کرام روح لرینه باغشلادم ،
 و بارچه رسول لرو پیغمبر لرو روحینه باغشلادم ، و بارچه مجتهد لرو ، محدث لرو ،
 عالم لرو ، مشایخ عابد لرو ، زاهد لرو ایدگولر روحینه باغشلادم ، و بارچه
 استاد لرو روحینه ، خصوصاً آقا و آنالرو روح لرینه ، و بارچه بابالرو
 نبی لرو روح لرینه باغشلادم ، و بارچه بالالرومنک روحینه ، طوغانلرو ،
 عم و عمله لرو ، حال و حاله لرومنک روح لرینه باغشلادم ، و بارچه بزنی
 اوستمزده حقی فالغان کسه لرنک و بزگه یخشی لغی قیگان کسه لرنک
 و بزدن دعا امید ایتکان دوست لرومنک روح لرینه باغشلادم ، یارب بارچه
 مؤمن و مؤمنه ، مسلم و مسلمه لرنک روح لرینه باغشلادم ، یارب اوزک
 ایرشدر ب قیامت کوننده شفاعت لرینی روزی قیل!»

صلوات منجیه .

اللَّهُمَّ صَلِّ صَلَاةً كَامِلَةً وَسَلِّمْ سَلَامًا تَامًا عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا
 مُحَمَّدٍ الَّذِي تَنْجِيَانَا مِنْ جَمِيعِ الْأَهْوَالِ وَالْآفَاتِ وَتَقْضِي لَنَا بِهِ جَمِيعَ الْحَاجَاتِ
 وَتَطَهِّرُنَا بِهِ مِنْ جَمِيعِ السَّيِّئَاتِ وَتَرْفَعُنَا بِهِ أَعْلَى الدَّرَجَاتِ وَتَبَلِّغُنَا بِهِ أَقْصَى
 الْغَايَاتِ مِنْ جَمِيعِ الْخَيْرَاتِ فِي الْحَيَاتِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ .

